WŁADCY BENELUKSU

Genealogia

OPRACOWAŁ

Przemysław Jaworski

Wstęp

Książka ta zawiera genealogie panujących w państwach określanych mianem Beneluksu: Niderlandach, Belgii i Luksemburgu. Obejmuje biogramy stadhouderów i królów Zjednoczonych Prowincji Niderlandów z dynastii Orange-Nassau, królów Holandii z dynastii Bonaparte, królów Belgii z dynastii Koburgów oraz wielkich książąt Luksemburga z dynastii Nassau.

Biogramy władców zostały uszeregowane w porządku chronologicznym według dat obejmowania rządów. Każdy z nich posiada stałą konstrukcję: rozpoczyna się od not biograficznych rodziców i rodzeństwa omawianego władcy, później następuje część właściwa, zawierająca informacje biograficzno-genealogiczne o bohaterze biogramu, jego małżonkach, progeniturze legalnej oraz dzieciach ze związków morganatycznych i pozamałżeńskich, na zakończeniu zaś mieści się nota o śmierci monarchy i miejscu jego pochówku.

Przy opisie rodowodów (linii męskiej) posłużono się metodą genealogii wcinanej wedle następującego systemu:

A, B, C, ... *Dzieci monarchy* (I pokolenie);
(i), (ii), (iii), ... *Wnuki monarchy* (II pokolenie);
(a), (b), (c), ... *Prawnuki monarchy* (III pokolenie);
(i), (ii), (iii), ... Potomkowie w czwartym stopniu (IV pokolenie);
(a), (b), (c), ... Potomkowie w piątym stopniu (V pokolenie).

Wyszczególniono wszystkich potomków opisywanych władców, łącznie z osobami zmarłymi w młodym wieku i w dzieciństwie. Opisano także dzieci nieślubne oraz potomstwo kobiet, pominięto jednak dalsze generacje ich zstępnych. Niemniej, jeśli sukcesja przechodziła na linię żeńską dynastii, została ona ukazana według przedstawionego powyżej systemu.

Celem zachowania przejrzystości tekstu, imiona opisywanych tutaj osób spolszczono, a zapis oryginalny pozostawiono jedynie w przypadku braku

formy polskiej. W wypadku podwójnej datacji, daty w nawiasach kwadratowych podano wedle kalendarza gregoriańskiego. Przy zapisie nazw geograficznych zastosowano zasadę przyjętą dla zapisu imion.

Zamieszczona na końcu książki nota bibliograficzna zawiera główne dzieła oraz portale internetowe (polsko i obcojęzyczne) dotyczące omawianego zagadnienia, które mogą okazać się użyteczne dla Czytelnika w trakcie dalszych poszukiwań genealogicznych.

Spis treści

I. STADHOUDERZY NIDERLANDÓW 8
1575–1793

II. KRÓLOWIE HOLANDII 66
1806–1810

III. KRÓLOWIE NIDERLANDÓW 80
od 1815 r.

IV. KRÓLOWIE BELGII 106
od 1831 r.

V. WIELCY KSIĄŻĘTA LUKSEMBURGA 132
od 1890 r.

NOTA BIBLIOGRAFICZNA 140

STADHOUDERZY NIDERLANDÓW

1575–1793

WILHELM I 11
MAURYCY 45
FRYDERYK HENRYK 48
WILHELM II 53
WILHELM III 55
WILHELM IV 57
WILHELM V 62

TABLICA I. PRZODKOWIE WILHELMA I

Henryk Bogaty, hrabia Nassau († przed 1251)
× przed 1221 Matylda (Adelajda?), córka Ottona II, hrabiego Geldrii († po 1247)

Wilhelm II, hrabia Nassau na Weilburgu, Idstein i Wiesbaden († 1276) × przed 1250 Adelajda, córka Dytryka IV, hrabiego Katzenelnbogen († 1288)

Otto I, hrabia Nassau na Dillenburgu i Siegen († 1289/90) × Agnieszka (Elżbieta?), córka Emicha IV, hrabiego Leiningen († 1299/1303)

linia walramska (zob. Tablica III)

linia ottońska

Henryk I, hrabia Nassau na Dillenburgu i Siegen († 1343) × przed 1302 Adelajda, córka Dytryka, hrabiego Sponheim na Heinsbergu († po 1343)

Emich I, hrabia Nassau na Hadamarze († 1334) × 1295/96 Anna, córka Fryderyka III, burgrabiego Norymbergii († po 1355)

linia Nassau-Hadamar (wygasła w XIV w.)

Otto II, hrabia Nassau na Dillenburgu i Siegen († 1350/51) × ok. 1331 Adelajda córka Filipa II, hrabiego Vianden († 1376)

Henryk I, hrabia Nassau na Beilstein († przed 1380) × 1339 Meyna (Imagina?), córka Zygfryda II, pana Westerburga († przed 1380)

Jan I, hrabia Nassau na Dillenburgu i Siegen († 1416) × 1357 Małgorzata, córka Adolfa II, hrabiego Marchii (von der Marck) († 1404)

linia Nassau-Beilstein (wygasła w XVI w.)

Adolf, hrabia Nassau na Dillenburgu i Diez († 1420) × 1. ok. 1384 Jutta, córka Gerharda VI, hrabiego Diez († 1397) × 2. 1401 Małgorzata, córka Jana III, hrabiego Isenburg († 1403)

Engelbert I, hrabia Nassau na Siegen, pan Bredy i Lek († 1442) × 1405 Joanna, dziedziczka Bredy i Lek, córka Jana V van Polanen († 1445)

Jan IV, hrabia Nassau na Dillenburgu, Vianden i Diez, pan Bredy i Lek († 1475) × 1440 Maria, córka Jana II, hrabiego Loon na Heinsbergu († 1502)

Engelbert II, hrabia Nassau na Bredzie i Lek, stadhouder Niderlandów († 1504) × 1469 Cymbarka, córka Karola I, margrabiego Badenii († 1501)

Jan V, hrabia Nassau na Dillenburgu, Siegen i Vianden, hrabia Diez, stadhouder Geldrii i Zütphen († 1516) × 1482 Elżbieta, dziedziczka Katzenelnbogen, córka Henryka III, landgrafa heskiego na Marburgu († 1523)

Henryk III, hrabia Nassau na Bredzie i Lek, stadhouder Holandii, Zelandii i Fryzji († 1538) × 1. 1503 Franciszka Ludwika, córka Jakuba de Savoy-Vaud, hrabiego Romont († 1511) × 2. 1515 Klaudia, księżna Oranii (Orange), córka Jana IV de Châlons, księcia Oranii († 1521) × 3. 1524 Menzia, córka Rodryga de Mendoza, markiza Zenetta († 1554)

Wilhelm Bogaty ojciec Wilhelma I (zob. s. 11)

2) Renat (Renée), hrabia Nassau na Bredzie i Lek, książę Oranii (Orange), stadhouder Holandii, Zelandii, Utrechtu, Burgundii i Geldrii († 1544) × 1540 Anna, córka Antoniego, księcia Lotaryngii i Baru († 1568)

WILHELM I

OJCIEC: *Wilhelm Bogaty, Starszy*

Był synem Jana V, hrabiego Nassau na Dillenburgu, Siegen i Vianden, hrabiego Diez (Dietz), pana Bredy, stadhoudera Geldrii i Zütphen, oraz jego żony Elżbiety, dziedziczki Katzenelnbogen, córki Henryka III, landgrafa heskiego na Marburgu (zob. Tablica I, s. 10). Urodził się 10 IV 1487 r. na zamku w Dillenburgu. Po śmierci ojca 30 VII 1516 r. został hrabią Nassau na Dillenburgu, Siegen i Vianden oraz hrabią Diez. Od 1518 r. zasiadał w cesarskiej Radzie Stanu. W 1557 r. zrzekł się praw do Katzenelnbogen na rzecz landgrafów heskich, otrzymując w zamian Weilnau, Driedorf, Ellar, Camberg, Wehrheim, Hadamar i Esterau. Zmarł 6 X 1559 r. na zamku w Dillenburgu i znalazł spoczynek w tamtejszym kościele ewangelickim (pierwotnie św. Jana).

Żenił się dwukrotnie: 29 V lub 29 IV 1506 r. w Koblencji pojął za żonę *Walburgę van Egmond* (ur. 29 X 1490, zm. Dillenburg 7 III 1529), córką Jana, hrabiego Egmond i stadhoudera Holandii, oraz Magdaleny, hrabianki Weredenberg-Sargans; dochowali się dwóch córek:

1 *Elżbieta* (ur. 1515, zm. 1523).
2 *Magdalena* (ur. 1522, zm. 1567). W 1538 r. została żoną *Hermana,* hrabiego Neuenahr i Mörs (ur. 1514, zm. 1578), i miała z nim potomstwo.

20 IX 1531 r. w Siegen poślubił hrabiankę *Julianę von Stolberg*, która urodziła mu jedenaścioro dzieci, w tej liczbie bohatera niniejszego biogramu (zob. s. 12 i następne). Pozostawił także *bastarda:*

1 *Gotfryd von Nassau*, pan Löhnberg i Camberg (zm. 1582). Był trzykrotnie żonaty: z *Anną von Wied,* z *Ermgartą Schlaun von Linden* oraz z *Urszulą von Bergen genannt Kessel*. Linia jego potomków wygasła w XVII w.

MATKA: *Juliana von Stolberg*

Była córką Bodona, hrabiego Stolberg, i Anny von Eppenstein-Königstein-Rochefort. Urodziła się 15 II 1505 r. na zamku w Stolberg. Pierwszym jej mężem został 9 VI 1523 r. *Filip II,* hrabia Hanau na Münzenbergu od 1512 r. (ur. 17 VIII 1501, zm. 28 III 1529), syna Reinharda IV, hrabiego Hanau na Münzenbergu, oraz jego żony Katarzyny, córki Günthera XXXVIII, hrabiego Schwarzburga na Blankenburgu. Mieli następujące potomstwo:

1 *Reinhard* (ur. 1524, zm. 1525).
2 *Katarzyna* (ur. 1525, zm. 1581). W 1543 r. wyszła za mąż za *Jana IV,* hrabiego Isenburg, hrabiego Wied na Runkel oraz kanonika w Kolonii (zm. 1581), z którym miała potomstwo.
3 *Filip III* (ur. 1526, zm. 1561). Hrabia Hanau na Münzenbergu. W 1551 r. ożenił się z Heleną (ur. 1533, zm. 1579), córką *Jana II,* palatyna Simmern, i miał z nią potomstwo.
4 *Reinhard* (ur. 1528, zm. 1554).
5 *Juliana* (ur. 1529, zm. 1593). Jej pierwszym mężem został *Tomasz von Salm,* hrabia reński na Kyrburgu (Kirburgu) (ur. 1529, zm. 1549 lub 1553), z którym miała troje dzieci, a w 1567 r. wyszła za mąż za *Hermana,* hrabiego Manderscheid-Blankenheim, radcę cesarskiego (zm. 1604).

Juliana zmarła 18 VI 1580 r. na zamku w Dillenburgu i spoczęła u boku drugiego męża w kościele ewangelickim tamże.

RODZEŃSTWO {A–J}:

A *Jan VI*

Zwany *Starszym,* urodził się 23 XI 1535 r. na zamku w Dillenburgu. Po śmierci ojca (6 X 1559) wspólnie z braćmi Ludwikiem, Adolfem i Henrykiem został hrabią Nassau na Dillenburgu, Siegen, Hadamarze i Herborn oraz hrabią Diez (Dietz); 11 XII 1561 r. książęta odziedziczyli hrabstwo Nassau-Beilstein. Po następujących po sobie bezpotomnych zgonach braci: Adolfa (1568) oraz Ludwika i Henryka (1574) objął samodzielne rządy jako hrabia Nassau na Dillenburgu, Siegen, Hadamarze, Herborn i Beilstein oraz hrabia Diez. W 1578 r. starszy brat Wilhelm I mianował go stadhouderem Geldrii i Zütphen, którą to funkcję piastował do r. 1581. Zmarł 28 IX [8 X] 1606 r. na zamku w Dillenburgu i został pochowany w kościele ewangelickim tamże.

Pierwszą żoną Jana VI została 6 [16] VI 1559 r. w Dillenburgu:

Elżbieta

Była córką Jerzego III, landgrafa Leuchtenbergu, oraz Barbary, córki Fryderyka Starszego, margrabiego brandenburskiego na Ansbach i Bayreuth. Urodziła się w marcu 1537 lub 1538 r. (ewentualnie 9 X 1540 r.), a zmarła w połogu 6 VII 1579 r. na zamku w Dillenburgu i została pochowana w tamtejszym kościele ewangelickim.

Drugą żoną Jana VI została 13 XI 1580 r. w Dillenburgu:

Kunegunda Jakobina

Była ona córką Fryderyka III, elektora Palatynatu Reńskiego z dynastii Wittelsbachów, i jego pierwszej żony Marii, córki Kazimierza, margrabiego brandenbur-

skiego na Bayreuth, Kulmbach i Hof. Urodziła się 9 X 1580 r. na zamku w Simmern, a zmarła 6 I 1586 r. na zamku w Dillenburgu i została pochowana w kościele ewangelickim w Dillenburgu

Trzecią żoną Jana VI została 14 I 1588 r. w Berleburgu:

Janina

Była córką Ludwika I, hrabiego Sayn-Wittgenstein oraz pana na Homburgu, i jego pierwszej żony Anny, córki Filipa, hrabiego Solms-Braunfels. Urodziła się 12 II 1561 r. (na zamku w Berleburgu), a zmarła 13 IV 1622 r. na zamku w Dillenburgu i spoczęła w tamtejszym kościele ewangelickim.

DZIECI Z I MAŁŻEŃSTWA JANA VI {(i)–(xiv)}:

(i) *Wilhelm Ludwik*

Zwany *Ojcze Nasz (fryz. Us Heit),* urodził się 13 III 1560 r. na zamku w Siegen. W 1583 r. jego stryj (a od 1587 r. teść), Wilhelm I, powierzył mu stanowisko gubernatora Fryzji, a 16 X 1584 r. uczynił go stadhouderem Fryzji i głównodowodzącym sił zbrojnych tej prowincji. W 1595 r. uzyskał urząd stadhoudera Groningen, a rok później Drenthe (także ze stanowiskiem głównodowodzącego). Po śmierci ojca 8 X 1606 r. wspólnie z młodszymi braćmi objął rządy w hrabstwie Nassau-Siegen i Diez. Na mocy dokonanego z braćmi 30 III 1607 r. podziału ojcowizny został hrabią Nassau na Dillenburgu, Herborn, Haiger, Ebersbach oraz Tringenstein. Zmarł 31 V [9 VI] 1620 r. w Leeuwarden (Fryzja) i został pochowany obok żony w kryptach kościoła św. Jakuba tamże.

Żoną Wilhelma Ludwika została 25 XI 1587 r. w pałacu Botnia Huis we Franeker:

Anna

Była ona córką Wilhelma I i jego drugiej żony Anny, księżniczki saskiej. Urodzona 5 XI 1562 r. w Bredzie, zmarła 13 [23] VI 1588 r. w pałacu Botnia Huis we Franeker i znalazła spoczynek w kryptach kościoła św. Jakuba w Leeuwarden.

Potomstwo:

(a) *Poronienie.* Miało miejsce w marcu 1588 r.

(ii) *Jan VII*

Urodził się 7 VI 1561 r. na zamku w Dillenburgu. Celem odróżnienia od ojca zwany był *Średnim.* Od śmierci ojca (8 X 1606) wspólnie z braćmi władał hrabstwami Nassau-Siegen i Diez. Po podziale terytoriów rodzinnych, którego dokonał z pozostałymi synami Jana VI Starszego 30 III 1607 r., został hrabią Nassau na Siegen, Freudenbergu, Netphen, Hilchenbach, Ferndorf i Haimgericht. Był ponadto oficerem w służbie elektora Palatynatu, a w latach 1601–02 wodzem naczelnym armii szwedzkiej. Zmarł 27 IX 1623 r. na zamku w Siegen i spoczął w kryptach książęcych w podziemiach dawnego kościoła franciszkanów w Siegen.

Pierwszą żoną Jana VII Średniego została poślubiona 9 XII 1581 r. w Dillenburgu:

Magdalena

Była ona córką Filipa IV, hrabiego Waldeck na Wildungen, i jego trzeciej żony Jutty, córki Salentyna VII von Isenburg-Grenzau, pana Salm i Hu-

nolstein. Urodziła się 9 IX 1558 r. i 5 II 1576 r. w Hanau wyszła za mąż za *Filipa Ludwika I,* hrabiego Hanau na Münzenbergu od 1561 r. (ur. 21 XI 1553, zm. 4 II 1580), syna Filipa III, hrabiego Hanau na Münzenbergu, przyrodniego brata Wilhelma I (por. s. 12); mieli czworo dzieci:

1 *Filip Ludwik II* (ur. 1576, zm. 1612). Hrabia Hanau na Münzenbergu. W 1596 r. pojął za żonę *Katarzynę Belgikę,* córkę Wilhelma I i jego trzeciej żony Szarlotty de Bourbon (szczegóły zob. s. 42).
2 *Juliana* (ur. i zm. 1577).
3 *Wilhelm* (ur. 1578, zm. 1579).
4 *Albrecht* (ur. 1579, zm. 1635). Hrabia Hanau na Schwarzenfels. W 1604 r. pojął za żonę *Erengardę* (ur. 1577, zm. 1637), córkę Filipa II, hrabiego Isenburg-Büdingen na Birstein, i miał z nią potomstwo.

Jan VII był drugim mężem Magdaleny. Zmarła ona 9 IX 1599 r. na zamku w Idstein i spoczęła w kryptach książęcych w Siegen.

Drugą żoną Jana VII Średniego została poślubiona dnia 27 VIII 1603 r. w Rotenburgu koło Fuldy i ponownie 3 IX tr. w Dillenburgu:

Małgorzata

Była ona córką Jana Młodszego, księcia holsztyńskiego na Sonderburgu (Schleswig-Holstein-Sonderburg), potomka jednej z linii dynastii Oldenburgów, oraz jego pierwszej żony Elżbiety, córki Ernesta II (V), księcia brunszwickiego na Grubenhagen. Urodziła się 24 II 1583 r. na zamku w Sonderburgu, zmarła natomiast 10 IV 1658 r. w pałacu Nassauischer Hof w Siegen i spoczęła w kryptach książęcych w Siegen.

DZIECI Z I MAŁŻEŃSTWA JANA VII {(a)–(l)}:

LINIA NASSAU-SIEGEN

(a) *Jan Ernest* (ur. Siegen 21 [31] X 1582, zm. w obozie wojskowym pod Udine 16/17]26/27] IX 1617). Pułkownik piechoty niderlandzkiej. Od 1617 r. był generałem w służbie Republiki Weneckiej. Bezżenny i bezpotomny.

(b) *Jan VIII Młodszy* (ur. Dillenburg 29 IX 1583, zm. zamek Renaix nieopodal Oudenaarde 27 VII 1638). W 1612 r. przeszedł na katolicyzm, a 28 VIII tr. został szambelanem cesarskim. W 1614 r. otrzymał tytuł markiza Monte-Caballo oraz stopień generała armii sabaudzkiej; był również oficerem armii francuskiej oraz hiszpańskiej armii w Niderlandach. Po śmierci ojca (27 IX 1623) i wbrew jego testamentowi został hrabią Nassau-Siegen. 28 III 1625 r. otrzymał tytuł barona Renaix. W latach 1632–35 przejściowo utracił hrabstwo Nassau-Siegen na rzecz młodszego przyrodniego brata, Jana Maurycego „Brazylijczyka" (zob. s. 16).

Żoną Jana VIII Młodszego była poślubiona dnia 13 VIII 1618 r. w Brukseli *Ernestyna Jolanta* (ur. zamek Renaix nieopodal Oudenaarde 2 XI 1594, zm. Bruksela 4 I 1663), córka Lamorala, księcia Ligne, i jego żony Marii, księżnej Epinoy, markizy Roubaix i baronowej Antoing, córki Hugona de Melun, barona Antoing. Po śmierci męża, w latach 1638–51 sprawowała w imieniu jedynego syna regencję w hrabstwie Nassau-Siegen.

Potomkowie Jana VIII (hrabiowie, a następnie książęta Nassau-Siegen) wygaśli w linii męskiej w 1743 r.

(c) *Elżbieta* (ur. Dillenburg 8 XI 1584, zm. Landau 26 VII 1661). Jej mężem został 26 VII 1604 r. w Wildungen *Chrystian*, hrabia Waldeck na Wildungen od 1607 r. (ur. Eisenberg 25 XII 1585, zm. zamek Waldeck 31 XII 1637), syn Jozjasza, hrabiego Waldeck na Eisenbergu, i Marii, córki Albrechta X, hrabiego Barby (mieli potomstwo).

(d) *Adolf* (ur. Dillenburg 8 VIII 1586, zginął pod Xanten, Niemcy 7 XI 1608). Oficer kawalerii Republiki Zjednoczonych Prowincji.

(e) *Juliana* (ur. Dillenburg 3 IX 1587, zm. Eschwege 15 II 1620). Jej mężem został 3 II 1603 r. *Maurycy*, landgraf heski na Kassel od 1592 r. (ur. Kassel 22 V 1572, zm. Eschwege 15 III 1632), syn Wilhelma IV, landgrafa heskiego na Kassel, i Sabiny, córki Krzysztofa, księcia Wirtembergii (mieli potomstwo).

(f) *Anna Maria* (ur. Dillenburg 3 III 1589, zm. 22 lub 27 II 1620). 3 II 1611 r. w Dillenburgu wyszła za mąż za *Jana Adolfa*, hrabiego Daun-Falkenstein (ur. 5 VII 1581 lub 18 II 1582, zm. 13 III (w maju?) 1653), syna Wiryka VI, hrabiego Daun-Falkenstein oraz pana Broich i Bürgel, i jego drugiej żony Elżbiety, córki Arnolda, hrabiego Manderscheid-Blankenheim-Gerolstein (mieli potomstwo).

(g) *Jan Albrecht* (ur. Dillenburg 8 II 1590, zm. tamże 1590, po 22 II).

(h) *Wilhelm II* (ur. Dillenburg 13 VII 1592, poległ pod Orsoy 17 VII 1642). Po śmierci ojca (27 IX 1623) odziedziczył część hrabstwa Nassau-Siegen z Ginsbergiem, Hilchenbach, Ferndorfem i Krombach. 12 XII 1623 r. został mianowany gubernatorem miasta Emmerich w Republice Zjednoczonych Prowincji, a w latach 1626–37 zarządzał miastem Heusden. W 1631 r. otrzymał w posiadanie włości Poederoijen. Ponadto od 1633 r. był feldmarszałkiem armii niderlandzkiej.

Żoną Wilhelma II została 17 I 1619 r. w Siegen *Chrystiana* (ur. Erbach 5 VI 1596, zm. Culemborg 6 VII 1646), córka Jerzego III, hrabiego Erbach, oraz jego czwartej żony Marii, córki Albrechta X, hrabiego Barby. Mieli siedmioro dzieci, spośród których jedynie trzy córki dożyły wieku dorosłego.

(i) *Anna Joanna* (ur. Dillenburg 2 [13] III 1594, zm. Haga 23 XII 1636). 19 VI 1619 r. w Broich poślubiła *Jana Wolferta*, pana na Kloetinge od 1618 r., hrabiego Bréderode od 1623 r. (ur. Vianen 12 VI 1599, zm. Petershem 3 IX 1655), syna Florencjusza, burgrabiego Bréderode na Kloetinge, i jego żony Teodory van Haeften (mieli potomstwo).

(j) *Fryderyk Ludwik* (ur. (Dillenburg?) 2 II 1595, zm. Dillenburg 22 IV [2 V] 1600).

(k) *Magdalena* (ur. 23 II 1596, zm. Haga 6 XII 1662). W sierpniu 1631 r. wyszła za *Bernarda Maurycego*, barona Oeynhausen na Velmede (ur. 22 V 1600, zm. 23 I 1632), syna Maurycego, barona Oeynhausen na Velmede, i jego żony Anny (nie mieli dzieci), a 25 VIII 1642 r. poślubiła dwukrotnie owdowiałego *Filipa Wilhelma*, barona

Innhausen i Knyphausen (ur. 20 III 1591, zm. Brema 5 V 1652), syna Iko, barona Innhausen i Knyphausen, oraz Anny Marii Oriany von Elter (byli bezdzietni).

(l) *Jan Fryderyk* (ur. 10 II 1597, zm. (2 V) 1597).

DZIECI Z II MAŁŻEŃSTWA JANA VII {(a)–(m)}:

LINIA NASSAU-SIEGEN

(a) *Jan Maurycy Brazylijczyk* (ur. Dillenburg 18 VI 1604, zm. Berg an der Tal koło Kliwii 10 [20] XII 1679). Po śmierci ojca 27 IX 1623 r. został hrabią Nassau-Siegen na Siegen (Nassauischer Hof). W r. 1632 mianowano go pierwszym feldmarszałkiem Utrechtu, z której to godności zrezygnował 4 VIII 1636 r. po uzyskaniu urzędu generalnego gubernatora oraz głównodowodzącego niderlandzkiej armii w Brazylii. 17 VII 1642 r. został hrabią Nassau na Ginsberg, Hilchenbach, Ferndorf i Krombach. W 1644 r. złożył pełnione dotąd funkcje cywilne i wojskowe w Brazylii i powrócił do ojczyzny, gdzie otrzymał nominację na generała-porucznika, a 3 XI został dowódcą twierdzy w Wesel. 25 XI 1652 r. został podniesiony do rangi księcia Nassau-Siegen na Siegen, Ginsberg, Hilchenbach, Ferndorf i Krombach. W 1665 r. otrzymał naczelne dowództwo holenderskich sił zbrojnych, a 1 I 1668 r. został pierwszym feldmarszałkiem Republiki Zjednoczonych Prowincji. W 1672 r. złożył rezygnację ze stanowiska głównodowodzącego, a w roku następnym otrzymał naczelne dowództwo sił zbrojnych prowincji Fryzja oraz Groningen, które w 1674 r. zamieniono na gubernatorstwo Utrechtu.

Nie założył rodziny i po przedwczesnej śmierci młodszego brata Henryka (zob. poniżej) adoptował jego dzieci.

(b) *Jerzy Fryderyk Ludwik* (ur. Dillenburg 23 VI 1606, poległ pod Bergen op Zoom 2 X 1679). 30 X 1648 r. otrzymał stanowisko głównodowodzącego Rhineberk, z którego zrezygnował w 1658 r., by 25 X tr. objąć urząd gubernatora miasta Bergen op Zoom.

Jego żoną została 4 VI 1647 r. (w Hadze) *Eleonora Maurycja* (ur. ok. 1609, zm. Bergen op Zoom 15 VI 1674 (1679?)), córka Manuela (Emanuela) (II), „księcia" portugalskiego, tytularnego króla Portugalii, potomka dynastii z Aviz, oraz jego pierwszej żony Emilii, córki Wilhelma I (zob. s. 40). Małżeństwo to pozostało bezdzietne.

(c) *Wilhelm Otto* (ur. Dillenburg 22 VI 1607, zm. poległ pod Wolfenbüttel 14 VIII 1641). Generał armii szwedzkiej.

(d) *Ludwika Krystyna* (ur. Siegen 8 X 1608, zm. zamek Villain nieopodal Sirod 19 [29] XII 1685). Jej mężem został 4 VII 1627 r. w Nozeroy *Filip Franciszek de Joux dit de Watteville*, hrabia Bussolin i markiz Conflans (ur. ok. 1605, zm. podczas zarazy w Bletterans (3 IV) 1636 lub 1637) (małżeństwo było bezdzietne).

(e) *Zofia Małgorzata* (ur. Siegen 16 IV 1610, zm. Terborg 8 V 1665). 13 I 1656 r. w Terborgu poślubiła *Jerzego Ernesta*, hrabiego Limburg-Bronkhorst, pana Wisch, Lichtenvoorden i Wildenburga (ur. Brake 29 VIII 1593, zm. Terborg 1 IX 1666), syna Joosta (Jobsta), hrabiego Limburg-Bronkhorst, pana na Stirum, Wisch, Borculo i Lichtenvoorde, oraz jego żony Marii, córki Ottona IV, hrabiego holsztyńskiego na Schauenburgu; Jerzy Ernest był wcześniej żonaty z Magdaleną, córką Arnolda III, hrabiego Bentheim, Steinfurtu, Tecklenburga i Limburga oraz pana Bredy, z którą miał córkę *Marię Elżbietę*, późniejszą żonę hrabiego Henryka z Nassau-Siegen (szczegóły zob. poniżej).

(f) *Henryk* (ur. Siegen 9 VIII 1611, zm. Hulst 7 XI 1652). Służył w armii niderlandzkiej jako kapitan kawalerii (od 1640 r.) oraz pułkownik piechoty (od 1647 r.). Pełnił również funkcję ambasadora Zjednoczonych Prowincji Niderlandów na dworach w Paryżu, Sztokholmie, Warszawie oraz Wiedniu. 1 XII 1645 r. otrzymał od stadhoudera Wilhelma II stanowisko gubernatora miasta Hulst.

Żoną Henryka została poślubiona 19 [29] IV 1646 r. w Terborgu *Maria Elżbieta* (ur. ok. 1632, zm. Siegen 27 XII 1707), córka Jerzego Ernesta, hrabiego Limburg-Bronkhorst, pana Wisch, Lichtenvoorden i Wildenburga, oraz jego pierwszej żony Magdaleny, hrabianki Bentheim (drugą była siostra Henryka, hrabianka Zofia Małgorzata von Nassau – zob. wyżej).

Potomkowie Henryka w 1707 r. przejęli od potomków jego starszego przyrodniego brata, Jana VIII, tytuł książąt Nassau-Siegen. Wygaśli w linii męskiej w 1734 r.

(g) *Maria Juliana* (ur. Siegen 14 VIII 1612, zm. Neuhaus an der Elbe lub Franzhagen 21 I 1665). 13 XII 1637 r. w Treptow poślubiła *Franciszka Henryka*, księcia saskiego na Lauenburgu (ur. 9 IV 1604, zm. 26 XI 1658), syna Franciszka II, księcia saskiego na Lauenburgu, potomka bocznej linii dynastii askańskiej, i jego drugiej żony Marii, córki Juliusza, księcia brunszwickiego na Wolfenbüttel, Calenbergu i Getyndze (mieli potomstwo).

(h) *Amalia* (Siegen 2 IX 1613, zm. Sulzbach 24 VIII 1669). Pierwszym jej małżonkiem został 23 IV 1636 r. w Alt Stettin *Herman Wrangel af Salmis*, dziedziczny pan na Lärjeholm, Skokloster, Ludenhof, Lindeberg, Waküll, Brandsdorp, Duno, Bjärbeholm, Gransbo, Hagebyholm, Wrangelshof, Swinesund, Oberphalen, Odenpäh i Bogösla, gubernator Liwonii (ur. Liwonia 29 V 1587, zm. Ryga 11 XII 1643), syn Jana (Hansa) von Wrangel (Wrangell) i jego żony Barbary, córki Hermana Anrep (mieli potomstwo), zaś 27 III 1649 r. w Sztokholmie wyszła za mąż za *Chrystiana Augusta*, palatyna, a od 1660 r. księcia Sulzbach (ur. Sulzbach 26 VII 1622, zm. tamże 23 IV 1708), syna Augusta, palatyna Sulzbach, potomka bocznej linii dynastii Wittelsbachów, oraz jego żony Jadwigi, córki Fryderyka III, księcia holsztyńskiego na Gottorp (mieli potomstwo).

(i) *Bernard* (ur. Siegen 18 XI 1614, zm. tamże 6 [16] I 1617).

(j) *Chrystian* (ur. Siegen 16 VII 1614, poległ pod Düren 1 [11] IV 1644). Służył w oddziałach kawalerii cesarskiej, w 1636 r. został podpułkownikiem, a w 1642 r. pułkownikiem.

Żoną Chrystiana została w 1642 r. (27 III 1649 r.?) *Anna Barbara* (ur. 6 V 1620, zm. 3 I 1677), córka Hermana von Quad-Landskoron zu Rheinbach oraz jego żony Otylii Barbary von Wickrath. Nie mieli dzieci.

(k) *Katarzyna* (ur. Siegen 1 VIII 1617, zm. pałac Nassauischer Hof tamże 31 VIII 1645).

(l) *Jan Ernest* (ur. Siegen 8 [18] XI 1618, zm. na pokładzie niderlandzkiego okrętu Alkmaar w Zatoce Wszystkich Świętych (Todos los Santos) nieopodal San Salvador, Brazylia 23 XI 1639). Oficer marynarki niderlandzkiej.

(m) *Elżbieta Juliana* (ur. Siegen 1 [11] V 1620, zm. Wesel 13 V 1665). Jej mężem został (5) VIII 1647 r. w pałacu Nassauischer Hof w Siegen *Bernard*, hrabia Sayn-Wittgenstein-Berleburg w Neumagen, pan na Homburgu, od 1665 r. pułkownik piechoty niderlandzkiej (ur. 30 X 1620, zm. zamek Ghoor 13 XII 1675), syn Jerzego II, hrabiego Sayn-Wittgenstein-Berleburg, i jego drugiej żony Marii Anny Juliany, hrabianki Nassau-Dillenburg (zob. s. 19) (bezpotomni).

(iii) *Jerzy*

Zwany *Starszym,* urodził się 1 IX 1582 r. na zamku w Dillenburgu. Po śmierci ojca (8 X 1606) wraz z braćmi objął rządy w hrabstwie Nassau-Siegen i Diez. 30 III 1607 r. dokonali oni podziału ojcowizny, na mocy którego Jerzy został hrabią Nassau na Beilstein, Burbach i Westerwald. Od 1612 r. zarządzał także dzielnicą starszego brata Wilhelma Ludwika, przebywającego głównie w Niderlandach. Po jego bezdzietnej śmierci 31 V [9 VI] 1620 r. został hrabią Nassau na Dillenburgu, Herborn, Haiger, Ebersbach i Tingenstein, jednocześnie przekazując młodszemu bratu Ernestowi Kazimierzowi Beilstein i Westerwald, a kolejnemu bratu Janowi Ludwikowi – Mengerskirchen, Ellar, Dehrn, Rotzenhahn, Höhn i Rennerod. Zmarł 9 VIII 1623 r. na zamku w Dillenburgu i został pochowany w kościele ewangelickim w Dillenburgu.

Pierwszą żoną Jerzego Starszego została poślubiona 22 IX 1584 r. na zamku w Neuweilnau (Neuen-Weilnau):

Anna Amalia

Była ona córką Filipa IV, hrabiego Nassau na Weilburgu i Saarbrücken, potomka walramskiej linii dynastii Nassau, i jego pierwszej żony Eryki, córki Franciszka, hrabiego Manerscheid-Schleiden-Virneburg. Na świat przyszła 22 XI (lub też w grudniu) 1565 r., a zmarła 7 III 1605 r. na zamku w Dillenburgu i została pochowana w kościele ewangelickim tamże.

Drugą żoną Jerzego Starszego została poślubiona 5 X 1605 r. w Dillenburgu:

Amalia

Była ona córką Ludwika I, hrabiego Sayn-Wittgenstein oraz pana na Homburgu, i jego drugiej żony Elżbiety, córki Fryderyka Magnusa, hrabiego Solms-Laubach-Sonnenwalde. Urodziła się 13 X 1585 r. w Berleburgu, a zmarła 28 III 1633 r. w Dillenburgu, gdzie znalazła spoczynek u boku męża i jego pierwszej żony.

DZIECI Z I MAŁŻEŃSTWA JERZEGO STARSZEGO {(a)–(o)}: LINIA NASSAU-DILLENBURG

(a) *Jan Filip* (ur. i zm. Dillenburg 29 X 1586).

(b) *Jan Jerzy* (ur. i zm. Dillenburg 10 VIII 1587).

(c) *Martwy syn* (ur. Dillenburg 1 VI 1588).

(d) *Jan Filip* (ur. Dillenburg 28 I 1590, zm. Paryż 9 [19] X 1607).

(e) *Jerzy Młodszy* (ur. Dillenburg 7 II 1591, zm. Laudun (11) III 1616). Od 1615 r. był kapitanem kawalerii sabaudzkiej.

(f) *Maria Anna Juliana* (ur. Dillenburg 8 [18] I 1592, zm. Berleburg 13 V 1645). 7 XI 1608 r. w Dillenburgu poślubiła *Jerzego II*, hrabiego Sayn-Wittgenstein-Berleburg od 1605 r. (ur. Berleburg 30 IV 1565, zm. tamże 16 XII 1631), syna Ludwika I, hrabiego Sayn-Wittgenstein, pana na Homburgu, i jego pierwszej żony Anny, córki Filipa, hrabiego Solms-Braunfels (mieli potomstwo).

(g) *Ludwika* (ur. Dillenburg 4 VI 1593, zm. tamże 30 X 1614).

(h) *Ludwik Henryk* (ur. Saarbrücken 9 V 1594, zm. Dillenburg 12 VII 1662). Po śmierci ojca 9 VIII 1623 r. został hrabią Nassau na Dillenburgu, Beilstein, Herborn, Haiger, Burbach, Ebersbach, Tringenstein i Westerwald. Od 1635 r. służył w randze generała w wojskach cesarskich, a 25 XI 1652 r. uzyskał od cesarza tytuł księcia Nassau-Dillenburg.

Żenił się trzykrotnie: 25 XI [5 XII] 1615 r. w Hachenburgu zawarł ślub z *Katarzyną* (ur. Berleburg 10 VIII 1588, zm. Dillenburg 9 [19] V 1651), córką Ludwika I, hrabiego Sayn-Witt-genstein, pana na Homburgu, i jego drugiej żony Elżbiety, córki Fryderyka Magnusa, hrabiego Solms-Laubach-Sonnenwalde (mieli potomstwo); 10 IX 1653 r. w Hungen poślubił swoją kuzynkę, dwukrotnie owdowiałą *Elżbietę* (ur. Dhaun 13 III 1593, zm. Dillenburg 13 I 1656), córkę Adolfa Henryka, hrabiego reńskiego na Dhaun, oraz swojej ciotki Juliany, hrabianki Nassau-Siegen (szczegóły o niej i jej poprzednich mariażach zob. s. 20), jednak nie mieli dzieci; 25 IX [5 X] 1656 r. w Hadamarze ożenił się natomiast z kolejną kuzynką *Zofią Magdaleną* (ur. Hadamar 16 [26] II 1622, zm. Dillenburg (w pologu) 28 VI [8 VII] 1658), córką Jana Ludwika, hrabiego Nassau na Hadamarze (zob. s. 29), z którą miał dalsze dzieci.

Męska linia potomków Ludwika Henryka, panująca w księstwie Nassau-Dillenburg, wygasła w 1739 r.

(i) *Filip Wolfgang* (ur. Dillenburg 10 VI 1595, zm. tamże 20 IX tr.).

(j) *Albrecht* (ur. Dillenburg 1 XI 1596, poległ pod Quakenbrück 16 [26] VI 1626). Kapitan holenderskiej piechoty (od 1621 r.) i kawalerii (od 1623 r.), bezżenny.

(k) *Amalia* (ur. Dillenburg 25 VIII [4 IX] 1597, zm. tamże 9 II 1598).

(l) *Elżbieta* (ur. Dillenburg 6 VIII 1598, zm. tamże 29 III 1599).

(m) *Eryka* (ur. Dillenburg 6 III 1600, zm. tamże 10 [20] X 1657).

(n) *Anna Elżbieta* (ur. Dillenburg 9 V 1602, zm. tamże 14 [24] VI 1651).

(o) *Maurycy Ludwik* (ur. Dillenburg 2 V 1603, zm. tamże 13 III 1604).

CÓRKA Z II MAŁŻEŃSTWA JERZEGO STARSZEGO {(a)–(o)}:
LINIA NASSAU-DILLENBURG

(a) *Małgorzata* (ur. Dillenburg 5 IX 1606, zm. Brake 30 I 1661). Jej mężem został (7) X 1626 r. w Dillenburgu *Otto*, hrabia (Graf und Edler Herr) Lippe-Brake (ur. Detmold 21 IX 1589, zm. Blomberg 18 XI 1657), syn Szymona VI, hrabiego (Herr und Graf) Lippe, i jego pierwszej żony Irmgardy, córki Jana II, hrabiego Rietberg (mieli potomstwo).

(iv) *Elżbieta*

Urodziła się 24 I 1564 r. na zamku w Dillenburgu, a 3 X 1583 r. w zamku Neuweilnau (Neuen-Weilnau) jej mężem został *Filip IV*, hrabia Nassau na Weilburgu, Bleidenstadt, Löhnberg, Alterhausen i Burgschwalbach, pan na Sonnenbergu, Neuweilnau, Lichtenfels, Kirchheim, Bolanden, Stauf, Donnenfels, Frankenstein i Wöllstein od 1559 r., hrabia Saarbrücken i Saarwerden oraz pan na połowie Lahr-Mahlberg od 1574 r. (ur. 14 X 1542, zm. Saarbrücken 12 III 1602), syn Filipa III, hrabiego Nassau na Weilburgu wywodzącego się z walramskiej linii dynastii Nassau, i jego trzeciej żony Amalii, córki Jana V, hrabiego Isenburg-Büdingen na Birstein. Hrabia Filip IV był uprzednio żonaty z Eryką von Manerscheid-Schleiden-Virneburg, z którą miał córkę *Annę Amalię*, pierwszą żonę Jerzego Starszego, hrabiego Nassau-Dillenburg (zob. s. 19), jego małżeństwo z Elżbietą pozostało jednak bezdzietne. Po śmierci Filipa, 16 IV lub 7 V 1603 r. poślubiła ona *Wolfganga Ernesta I*, hrabiego Isenburg-Büdingen na Büdingen oraz burgrabiego Gelnhausen (ur. Birstein 29 XII 1560, zm. tamże 21 V 1633), syna Filipa II, hrabiego Isenburg-Büdingen na Birstein, i Erengardy, córki Filipa, hrabiego zu Solms-Braunfels. Mieli syna:

1 *Wolfgang Ernest* (ur. 1605, zm. 1606).

Elżbieta zmarła 5 V 1611 r. we Frankfurcie nad Menem; cenotaf hrabiny znajduje się w kolegiacie św. Arnulana w Saarbrücken, gdzie spoczywa także jej drugi małżonek. Po śmierci Elżbiety żenił się on jeszcze dwukrotnie (z Julianą von Sayn-Wittgenstein oraz Sabiną von Saalfeld) i miał dalsze dzieci.

(v) *Juliana*

Urodziła się 6 X 1565 r. na zamku w Dillenburgu, a 24 IV 1588 r. wyszła za *Adolfa Henryka*, hrabiego Salm oraz hrabiego reńskiego (Wild- und Rheingraf) na Dhaun od 1561 r. (ur. (4 XI) 1557, zm. 20 II 1606), syna Filipa Franciszka, hrabiego Salm i hrabiego reńskiego na Dhaun i Neuveiller-sur-Moselle, oraz Marii Egyptiaki, córki Ludwika XV, hrabiego Öttingen. Ich dziećmi byli:

1 *Jan Filip* (ur. 1589, zm. 1591).
2 *Wolfgang Fryderyk* (ur. 1589, zm. 1638). Hrabia reński na Dhaun. Pierwszą jego żoną została w 1619 r. Elżbieta (ur. 1593, zm. 1637), córka Filipa Fryderyka, hrabiego Solms-Braunfels, z którą miał potomstwo, a po raz drugi ożenił się w 1637 r. z Joanną (ur. 1610, zm. 1673), córką Albrechta, hrabiego Hanau-Münzenberg na Schwarzenfels (nie mieli dzieci).

3 *Jan Konrad* (ur. ok. 1591, zm. 1623).
4 *Elżbieta* (ur. 1593, zm. 1656). W 1615 r. wyszła za mąż za *Filipa Ludwika I,* hrabiego Isenburg-Büdingen (ur. 1593, zm. 1615), po jego rychłej śmierci poślubiła (1621) swego kuzyna *Reinharda,* hrabiego Solms-Braunfels na Hungen (ur. 1573, zm. 1630), z którym miała potomstwo, zaś trzecim jej mężem został w 1653 r. kolejny kuzyn *Ludwik Henryk*, hrabia Nassau na Dillenburgu (zob. s. 19).
5 *Juliana Urszula* (ur. 1595, zm. młodo).
6 *Anna Maria* (ur. 1596, zm. 1597).
7 *Adolf* (ur. 1597, zm. 1599).
8 *Dorota Amalia* (ur. 1598, zm. młodo).
9 *Małgorzata Sybilla* (ur. 1599, zm. młodo).
10 *Anna Katarzyna* (ur. 1601, zm. młodo).

Drugim mężem Juliany został 8 II 1619 r. w Simmern *Jan Albrecht I*, hrabia Solms-Braunfels na Braunfels od 1592 r., szambelan elektora Palatynatu Reńskiego (ur. Braunfels 5 III 1563, zm. Haga 14 V 1623), syn Konrada, hrabiego Solms-Braunfels, i jego żony Elżbiety, siostry Wilhelma I Milczącego (zob. s. 38). Jan Albrecht był uprzednio żonaty z Agnieszką, córką Ludwika I, hrabiego Sayn-Wittgenstein, i jego drugiej żony Elżbiety, jednak ani z nią, ani z Julianą nie dochował się dzieci. Juliana zmarła 4 X 1630 r. w Hungen, gdzie została również pochowana.

(vi) *Filip*

Urodził się 1 XII 1566 r. na zamku w Dillenburgu. W młodych latach wyjechał do Niderlandów i wstąpił do tamtejszej armii. W r. 1585 został pułkownikiem piechoty, a w roku następnym otrzymał godność gubernatora Gorinchem, Woudrichem i Loevestein, którą w 1591 r. zamieniono na urząd gubernatora Nimwegen. W 1595 r. uzyskał stopień pułkownika kawalerii. Zmarł 3 IX 1595 r. w Rijnberk od ran poniesionych w boju.

(vii) *Maria*

Urodziła się 12 XI 1568 r. na zamku w Dillenburgu, a 2 XII 1588 r. w Idstein poślubiła *Jana Ludwika I*, hrabiego Nassau na Wiesbaden i Idstein oraz pana na Sonnenbergu od 1568 r. (ur. 1567, krótko przed 12 V, zm. wskutek upadku z okna zamku Idstein 20 VI 1596), syna Baltazara, hrabiego Nassau na Wiesbaden i Idstein, potomka walramskiej linii dynastii Nassau, i Małgorzaty, córki Reinharda, hrabiego Isenburg-Büdingen. Mieli następujące potomstwo:

1 *Małgorzata* (ur. 1589, zm. 1660). W 1606 r. wyszła za *Adolfa,* hrabiego Bentheim-Tecklenburg (ur. 1577, zm. 1623), z którym miała potomstwo; drugim jej mężem został w 1631 r. *Wilhelm,* baron Wanieczky (ur. 1600, zm. 1644).
2 *Anna Katarzyna* (ur. 1590, zm. 1622). W 1607 r. poślubiła *Szymona VII Pobożnego,* hrabiego Lippe-Detmold (ur. 1587, zm. 1627), i miała z nim potomstwo.
3 *Maria Magdalena* (ur. 1592, zm. 1654). W 1609 r. została żoną *Wolfganga Henryka,* hrabiego Isenburg-Büdingen na Birstein (ur. 1588, zm. 1635), z którym miała potomstwo.

4 *Juliana* (ur. 1593, zm. 1605).
5 *Jan Filip* (ur. 1595, zm. 1599). Hrabia Nassau na Wiesbaden i Idstein od śmierci ojca.
6 *Jan Ludwik II* (ur. 1596, zm. 1605). Hrabia Nassau na Wiesbaden i Idstein od śmierci brata.

Maria zmarła 30 IV 1632 r. w Detmold.

(viii) *Anna Sybilla*
Urodziła się 29 IX 1569 r. na zamku w Dillenburgu, gdzie zmarła 19 XII 1576 r. podczas zarazy. Spoczęła w Dillenburgu.

(ix) *Matylda*
Urodziła się 27 XII 1570 r. na zamku w Dillenburgu, a 24 VI 1592 r. wyszła za mąż za *Wilhelma V*, hrabiego Mansfeld na Arnstein od 1585 r., członka Tajnej Rady elektora brandenburskiego, marszałka Ansbach (ur. (5 IV) 1555 (1558?), zm. 21 X 1615), syna Jana Albrechta I, hrabiego Mansfeld na Arnstein, oraz jego pierwszej żony Magdaleny, córki Günthera XL, hrabiego Schwarzburga na Blankenburgu. Mieli razem córkę:
1 *Zofia Dorota* (ur. 1593, zm. 1617). W 1612 r. została poślubiona przez *Henryka Wilhelma I,* hrabiego Solms-Sonnenwalde (ur. 1583, zm. 1631), i miała z nim potomstwo.

Matylda zmarła 10 V 1625 r.

(x) *Syn (Albrecht?)*
Przyszedł na świat martwy w 1572 r. (po 27 VII) na zamku w Dillenburgu (i zapewne został pochowany w Dillenburgu).

(xi) *Ernest Kazimierz*
Urodził się 22 XII 1573 r. na zamku w Dillenburgu. Od młodości służył w armii niderlandzkiej. W 1605 r. otrzymał urząd gubernatora Rijnberk, zamieniony w 1607 r. na stanowisko gubernatora i feldmarszałka Geldrii. Po śmierci ojca (8 X 1606 r.) wraz z licznymi braćmi objął rządy w hrabstwie Nassau-Siegen i Diez (Dietz). 30 III 1607 r. dokonali oni podziału ojcowizny, na mocy którego Ernest Kazimierz objął władzę w hrabstwie Nassau-Diez. W 1610 r. został mianowany gubernatorem i feldmarszałkiem Utrechtu. Po śmierci starszego brata Wilhelma Ludwika 3 VIII 1620 r. uzyskał urząd stadhoudera oraz głównodowodzącego sił zbrojnych Fryzji, w tym samym roku otrzymał od starszego brata Jerzego włości Beilstein oraz Westerwald. W 1625 r. został stadhouderem oraz głównodowodzącym w prowincjach Groningen i Drenthe. Poległ 2 VI 1632 r. w bitwie pod Roermond i znalazł spoczynek w Krypcie Namiestników w kościele św. Jakuba w Leeuwarden.

Jego żoną została 8 VI 1607 r. w Groningen pod Halberstadtem:
Zofia Jadwiga
Była ona córką Henryka Juliusza, księcia brunszwickiego na Lüneburgu z dynastii Welfów, i jego drugiej żony Elżbiety, córki Fryderyka II, króla Danii i Norwegii. Urodziła się 20 II lub 13 VI 1592 r. na zamku w Wolfenbüttel, a zmarła 23 I 1642 r. w pałacu Hof van Nassau w Arnhem i została pochowana u boku małżonka w Krypcie Namiestników w podziemiach kościoła św. Jakuba w Leeuwarden.

DZIECI ERNESTA KAZIMIERZA {(a)–(j)}:
LINIA NASSAU-DIEZ (FRYZYJSKA)
Spośród potomków Jana VI ta gałąź rodu najściślej związała się z Niderlandami oraz panującą tam główną linią dynastii Orange-Nassau; po śmierci Wilhelma III i okresie interregnum w 1747 r. na nią właśnie przeszedł tytuł stadhoudera.

(a) *Martwa córka*
Urodzona 12 V 1608 r. w pałacu Hof van Nassau w Arnhem.

(b) *Martwy syn*
Urodził się 22 II 1609 r. w pałacu Hof van Nassau w Arnhem.

(c) *Bezimienny syn*
Urodził się 11 VIII 1610 r. w pałacu Hof van Nassau w Arnhem, gdzie zmarł następnego dnia.

(d) *Henryk Kazimierz I*
Urodził się 21 [31] I 1612 r. w pałacu Hof van Nassau w Arnhem. 3 VIII 1619 r. został koadiutorem baliwatu Zakonu Niemieckiego w Utrechcie, a 3 IV 1620 r. awansował na komtura krajowego, lecz z uwagi na młody wiek obowiązki przejął dopiero 30 VIII 1630 r. Służył także, co należało do tradycji rodzinnej, w armii niderlandzkiej, gdzie w 1631 r. uzyskał awans na pułkownika piechoty. 27 III 1632 r. został wyznaczony następcą ojca na urzędzie stadhoudera Fryzji. Po śmierci ojca 6 VI tr. został jego sukcesorem jako hrabia Nassau-Diez oraz stadhouder Fryzji, otrzymał również urząd głównodowodzącego armii Fryzji, Groningen i Drenthe. Zmarł na skutek ran poniesionych w boju 12 [22] VII 1640 r. w Okopach św. Anny nieopodal Hulst Zwłoki hrabiego złożono w kryptach kościoła św. Jakuba w Leeuwarden. Nie założył rodziny.

(e) *Wilhelm Fryderyk*
Urodził się 7 [17] VIII 1613 r. w pałacu Hof van Nassau w Arnhem. Od młodości przeznaczony do kariery wojskowej, w 1625 r. otrzymał stopień kapitana piechoty Republiki Zjednoczonych Prowincji, a w 1631 r. został także kapitanem kawalerii. W 1636 r. został baronem Liesveld, a po bezpotomnej śmierci starszego brata 12 [22] VII 1640 r. odziedziczył godność hrabiego Nassau-Diez (Dietz). 31 VII 1640 r. objął urząd stadhoudera i głównodowodzącego sił zbrojnych Fryzji (Groningen i Drenthe zatrzymał Fryderyk Henryk, stadhouder Niderlandów). 3 II 1641 r. został komandorem Zakonu Niemieckiego, a 23 I 1642 r. uzyskał tytuł hrabiego Spiegelberg. W 1644 r. został pułkownikiem piechoty i kawalerii niderlandzkiej, a w 1648 r. awansował na generała artylerii oraz kawalerii. Po śmierci Wilhelma II, 29 XI 1650 r. został stadhouderem oraz głównodowodzącym sił zbrojnych prowincji Groningen, a w grudniu objął te same stanowiska w Drenthe. 25 XI 1652 r. jego rodzinne niemieckie hrabstwo Nassau-Diez zostało podniesione przez cesarza do rangi księstwa. Od października 1654 r. do października 1657 r. pełnił funkcję namiestnika (stadhoudera-lejtnanta) Overijssel, natomiast w r. 1655 uzyskał rangę pierwszego feldmarszałka armii Republiki Zjednoczonych

Prowincji, z którego jednak zrezygnował w 1660 r. Zmarł na skutek przypadkowego postrzału 31 X 1664 r. w pałacu Stadhouderlijk Hof w Leeuwarden i spoczął w kryptach kościoła św. Jakuba tamże.

Żoną Wilhelma Fryderyka została 2 V 1652 r. w Kliwii:

Albertyna Agnieszka

Była ona córką Fryderyka Henryka, stadhoudera Niderlandów, i jego żony Amalii von Solms-Braunfels (zob. s. 51). Urodziła się 9 [19] IV 1634 r. w Hadze. Po śmierci małżonka sprawowała rządy w imieniu małoletniego syna jako księżna regentka Nassau-Diez, Fryzji i Groningen, a od 1674 r. także Drenthe; funkcję złożyła po dojściu przez Henryka Kazimierza II do pełnoletności w 1675 r. Zmarła 14 [24] V 1696 r. w pałacu Oranjewoud koło Heerenveen i została pochowana u boku męża w kryptach kościoła św. Jakuba w Leeuwarden.

Potomstwo {*(i)–(iii)*}:

(i) Amalia

Urodziła się 25 XI [5 XII] 1655 r. w Hadze (zapewne w pałacu na Lange Vijverberg), a 28 XI 1690 r. w pałacu Oranjewoud nieopodal Heerenveen poślubiła *Jana Wilhelma*, księcia saskiego na Jenie (od 1690 r.) i Eisenach (od 1698 r.), w latach 1691–1713 pułkownika piechoty armii holenderskiej (ur. Friedewald 17 X 1666, zm. Eisenach 4 I 1729), syna Jana Jerzego I, księcia saskiego na Jenie i Eisenach, cesarskiego generała-feldmarszałka, potomka jednej z gałęzi ernestyńskiej (starszej) linii Wettynów, oraz jego żony Janiny, córki Ernesta, hrabiego Sayn-Wittgenstein-Sayn. Mieli dwoje dzieci:

1 *Wilhelm Henryk* (ur. 1691, zm. 1741). Książę saski na Jenie i Eisenach, pułkownik armii holenderskiej. W 1713 r. poślubił *Albertynę Julianę* (ur. 1698, zm. 1722), córkę Jerzego Augusta Samuela, księcia Nassau na Saarbrücken i Idstein wywodzącego się z walramskiej linii dynastii Nassau (por. Tablica I, s. 10), a w 1723 r. pojął za żonę *Annę Zofię Szarlottę* (ur. 1706, zm. 1751), córką Albrechta Fryderyka, margrabiego brandenburskiego oraz namiestnika Pomorza Dolnego. Oba małżeństwa pozostały bezdzietne.

2 *Albertyna Janina* (ur. 1693, zm. 1700).

Amalia zmarła 16 II 1695 r. w Allstedt i spoczęła w kryptach kościoła św. Jakuba w Leeuwarden. Jan Wilhelm ożenił się jeszcze trzykrotnie: z Krystyną Julianą, córką Karola Gustawa, margrabiego Badenii na Durlach, z Magdaleną Sybillą, córką Jana Adolfa I, księcia saskiego na Weißenfels, oraz z Marią Krystyną Felicytą, córką Jana Karola Augusta, hrabiego Leiningen-Heidesheim, i miał z tych związków liczne dzieci.

(ii) Henryk Kazimierz II

Urodził się 28 I 1657 r. w Hadze. Po śmierci ojca 31 X 1664 r. został księciem Nassau na Diez (Dietz), hrabią Spiegelberg i baronem Liesveld; w tym samym roku wybrano go stadhouderem Fryzji i Groningen. Był pułkownikiem piechoty (od 1666 r.) oraz kawalerii (od 1673) armii holenderskiej. W 1674 r. został stadhouderem Drenthe, a po osiągnięciu pełnoletności 28 I 1675 r. oficjalnie przejął rządy z rąk matki i tego samego dnia został także mianowany głównodowodzącym sił zbrojnych Fryzji, Groningen oraz Drenthe. 23 VII 1675 r. stany fryzyjskie uchwaliły przyznanie urzędu stadhoudera tej prowincji w dziedziczne posiadanie Domowi Nassau-Diez. 15 VII 1689 r. Henryk Kazimierz został mianowany trzecim feldmarszałkiem Republiki Zjednoczonych Prowincji, którą to funkcję złożył w 1694 r., a rok później otrzymał godność komandora Zakonu Niemieckiego. Zmarł 15 [25] III 1696 r. w Stadhouderlijk Hof w Leeuwarden i został pochowany w Krypcie Namiestników w kościele św. Jakuba.

Żoną Henryka Kazimierza II została poślubiona 16 [26] XI 1683 r. w Dessau:

Henryka Amalia

Jej ojcem był Jan Jerzy II, książę Anhaltu na Dessau, potomek dynastii askańskiej, matką natomiast jego żona Henryka Katarzyna, córka stadhoudera Fryderyka Henryka (zob. s. 00 w jego biogr.). Urodziła się 16 [26] VIII 1666 r. w Kliwii. Po śmierci męża (25 III 1696) wobec małoletniości swojego syna, Jana Wilhelma Friso, została ustanowiona księżną regentką Nassau-Diez, a także Fryzji i Groningen; ową godność złożyła w r. 1708. Zmarła 18 IV 1726 r. w zamku Oranienstein nieopodal Diez i została pochowana w grobach rodzinnych w Diez.

Potomstwo {*(a)–(i)*}:

(a) Wilhelm Jerzy Friso

Urodził się 24 VI 1685 r. w Leeuwarden, gdzie zmarł 15 VI 1686 r. Został pochowany w Krypcie Namiestników w kościele św. Jakuba w Leeuwarden.

(b) Henryka Albertyna

Urodzona 27 VII 1686 r. w Leeuwarden, zmarła niezamężnie 21 VI 1754 r. w zamku Oranienstein nieopodal Diez i została pochowana w grobach rodzinnych w Diez.

(c) Jan Wilhelm Friso

Ojciec WILHELMA IV *(zob. s. 57)*.

(d) Maria Amalia

Na świat przyszła 8 II 1689 r. w pałacu Hof van Friesland w Hadze. Była kanoniczką w Herford. Zmarła 27 I 1771 r. w zamku Oranienstein nieopodal Diez i spoczęła w grobach rodzinnych w Diez.

(e) Zofia Jadwiga

Urodziła się 8 III 1690 r. w Leeuwarden, gdzie 27 V 1708 r. poślubiła *Karola Leopolda,* księcia meklemburskiego na Szwerynie (niem. Schwerin, dawniej Zwierzyn) w latach 1713–19,

od 1701 r. pułkownika piechoty holenderskiej oraz generała-porucznika armii meklemburskiej (ur. Grabow 26 XI 1678, zm. Dömitz 28 XI 1747), syna Fryderyka I, księcia meklemburskiego na Grabow, i jego żony Krystyny Wilhelminy, córki Wilhelma Krzysztofa, landgrafa heskiego na Homburgu. Małżeństwo to pozostało bezdzietne; 2 VI 1710 r. w Greifswaldzie (dawniej Gryfia) orzeczono rozwód pary książęcej. Książę Karol Leopold ożenił się później jeszcze dwukrotnie: z Krystyną, córką Mikołaja Fryderyka von Lepel (był to związek morganatyczny) oraz z carówną Katarzyną, córką cara rosyjskiego Iwana V (ich jedynym dzieckiem była Anna Leopoldowna, w latach 1740–41 regentka Rosji w imieniu swego nieletniego syna, Iwana VI). Zofia Jadwiga zmarła 1 III 1734 r. w zamku Oranienstein koło Diez i została pochowana w kryptach rodzinnych w Diez.

(f) Izabela Szarlotta
Na świat przyszła 22 I 1692 r. w Leeuwarden, a 15 IV 1725 r. w zamku Oranienstein nieopodal Diez poślubiła *Chrystiana*, księcia Nassau na Dillenburgu, Beilstein, Herborn, Haiger, Burbach, Ebersbach, Tringenstein, Westerwald i na jednej trzeciej Hadamaru od 1724 r., w latach 1711–27 pułkownika piechoty holenderskiej (ur. Dillenburg 11 VIII 1688, zm. Ebersbach 28 VIII 1739), syna Henryka, księcia Nassau na Dillenburgu etc., oraz jego żony Doroty Elżbiety, córki Jerzego III, księcia brzeskiego. To stosunkowo późno zawarte małżeństwo nie zaowocowało dziećmi i mąż Izabeli Szarlotty pozostał ostatnim z linii Nassau-Dillenburg (por. s. 19). Księżna zmarła 18 IX 1757 r. w Dillenburgu i spoczęła w Herborn.

(g) Joanna Agnieszka
Urodziła się 25 XII 1693 r. w Leeuwarden, a zmarła niezamężnie 19 III 1765 r. w zamku Oranienstein nieopodal Diez i została pochowana w grobach rodzinnych w Diez.

(h) Ludwika Leopoldyna
Urodziła się 12 [22] I 1695 r. w Leeuwarden, a zmarła w stanie panieńskim 20 I 1758 r. w zamku Oranienstein koło Diez i spoczęła w grobach rodzinnych w Diez.

(i) Henryka Kazimiera
Urodziła się jako pogrobowiec 19 [29] VII 1696 r., a zmarła niezamężnie 18 XII 1738 r. w Hanau znalazła spoczynek w grobach rodzinnych w Diez.

(iii) Wilhelmina Zofia Jadwiga
Urodziła się 9 VIII 1664 r. w pałacu Honselaersdijk (Holandia), a zmarła 13 [23] I 1667 r. w Leeuwarden i została pochowana w tamtejszym kościele św. Jakuba.

(f) *Elżbieta*
Urodziła się 27 VII [5 VIII] 1614 r. (w Arnhem), a zmarła 18 IX tr.

(g) *Jan Ernest*
Urodził się 19 [29] III 1617 r. w pałacu Hof van Nassau w Arnhem, gdzie zapewne także zmarł w końcu tr.

(h) *Maurycy*
Urodził się 21 II [3 III] 1619 r. w Utrechcie. W 1628 r. został awansowany na kapitana piechoty holenderskiej, jednak zmarł już 19 IX tr. w Groningen pod Halberstadtem. Spoczął w Krypcie Namiestników w podziemiach kościoła św. Jakuba w Leeuwarden.

(i) *Elżbieta Friso*
Urodzona 25 VII 1620 r., zmarła 20 IX 1628 r. zapewne w pałacu Stadhouderlijk Hof w Groningen pod Halberstadtem. Została pochowana wspólnie ze zmarłym dzień wcześniej bratem Maurycym.

(j) (?) *Martwe dziecko*
Urodzone przypuszczalnie 12 VIII 1621 r. w Arnhem.

(xii) *Martwe dziecko*
Na świat przyszło w 1574 r. na zamku w Dillenburgu.

(xiii) *Ludwik Günther*
Urodził się 15 II 1575 r. na zamku w Dillenburgu. Podobnie jak starsi bracia służył w armii Republiki Zjednoczonych Prowincji – w 1599 r. uzyskał awans na generała-porucznika kawalerii. Poległ 12 IX 1604 r. podczas bitwy z Hiszpanami pod Sluis (prowincja Zelandia). Jego zwłoki przewieziono do Arnhem, gdzie spoczęły w kościele św. Euzebiusza.

Żoną Ludwika Günthera została 7 VI 1601 r. w Arnhem:
Anna Małgorzata
Jej rodzicami byli Jan Gerhard, hrabia Manderscheid-Gerolstein, i poślubiona mu Małgorzata, córka Ludwika Franciszka, hrabiego reńskiego na Neuweiller-sur-Moselle i Dhaun. Urodziła się ok. 1585 r. (10 VIII 1575?), a w 1596 r. została żoną *Wiryka VI*, hrabiego Daun-Falkenstein, pana Broich i Bürgel (ur. ok. 1542, zamordowany w zamku Broich 11 X 1598), syna Filipa II, hrabiego Daun-Falkenstein, oraz jego żony Marii Kaspary von Holtey. Wiryk VI był uprzednio żonaty z Urszulą (zm. 1578), córką Ruprechta, palatyna Veldenz, oraz z Elżbietą (zm. 1586), hrabianką Manderscheid-Blankenheim-Gerolstein, z którą miał potomstwo; z Anną Małgorzatą dochował się córki:
1 *Małgorzata Maria* (ur. 1597, zm. 1620). W 1616 r. została żoną *Walrama von Brederode* (ur. 1597, zm. 1620).
Anna Małgorzata zmarła 4 III 1606 r.
Córka:
(a) *Córka (Maria)* (ur. Haga V 1603, zm. we wczesnej młodości).
Ludwik Günther dochował się także bastarda (matka nieznana) imieniem *Filip*, który umarł w młodości.

(xiv) *Martwy syn*
Urodził się 5 VII 1579 r. na zamku w Dillenburgu i spoczął wraz ze zmarłą dzień później matką w kościele ewangelickim w Dillenburgu.

DZIECI Z II MAŁŻEŃSTWA JANA VI {(i)–(iv)}:

(i) *Martwy syn*
Urodził się 19 VII 1581 r. na zamku w Dillenburgu i został pochowany w kościele ewangelickim tamże.

(ii) *Amalia*
Urodziła się 27 VII 1582 r. na zamku w Dillenburgu. Jej mężem został poślubiony 23 VIII 1600 r. w Dillenburgu *Wilhelm I*, hrabia Solms-Braunfels na Greifenstein i Wölfersheim od 1592 r. oraz pan na Münzenbergu, Wildenfels i Sonnenwalde (ur. Braunfels 18 IV 1570, zm. podczas epidemii dżumy w Greifenstein 3 II 1635), syn Konrada, hrabiego Solms-Braunfels, oraz Elżbiety, siostry Wilhelma I a rodzonej ciotki Amalii (zob. s. 33). Mieli razem następujące potomstwo:
1 *Janina Elżbieta* (ur. 1602, zm. 1627).
2 *Jan Konrad* (ur. 1603, zm. wraz z nimal całą rodziną podczas epidemii dżumy w 1635). W 1632 r. poślubił on *Annę Małgorzatę* (ur. 1597, zm. 1670), córkę Hermana Adolfa, hrabiego Solms-Hohensolms, i miał z nią potomstwo.
3 *Juliana* (ur. 1605, zm. 1629).
4 *Sabina* (ur. 1606, zm.?). W 1626 r. wyszła za *Jerzego Hartmana,* hrabiego Zinzendorff oraz barona Pottendorf i Karlsbach (zm. 1632).
5 *Amalia* (ur. 1607, zm. 1608).
6 *Wilhelm II* (ur. 1609, zm. 1676). Hrabia Solms-Braunfels na Greifenstein i Wolfersheim. W 1636 r. pojął za żonę *Janinę Sybillę* (ur. 1623, zm. 1651), córkę Filipa Reinharda I, hrabiego Solms-Hohensolms, z którą miał potomstwo, a w 1652 r. ożenił się z *Ernestyną Zofią* (ur. 1618, zm. 1701), córką Jerzego Fryderyka II, hrabiego Hohenlohe-Waldenburg na Schillingsfürst i Gleichen, i miał z nią dalsze dzieci.
7 *Ludwik* (ur. 1614, zm. 1676). W 1656 r. poślubił *Annę Marię,* hrabiankę Criechingen i dziedziczkę Puttlingen (ur. 1614, zm. 1684).
8 *Kunegunda* (ur. 1615, zm. podczas zarazy 1635).
9 *Anna Amalia* (ur. 1617, zm. 1640). W 1636 r. wyszła za mąż za *Filipa Reinharda II,* hrabiego Solms-Hohensolms (ur. 1615, zm. 1665), i miała z nim potomstwo.
10 *Ernest Kazimierz* (ur. 1620, zm. 1648).
Amalia zmarła podczas epidemii dżumy 31 X 1635 r. w Greifenstein, gdzie została pochowana obok męża i dzieci, którzy również padli ofiarą zarazy.

(iii) *Kunegunda*
Urodziła się 12 VII 1583 r. na zamku w Dillenburgu, gdzie także zmarła 4 IV 1584 r. Została pochowana w kościele ewangelickim w Dillenburgu.

(iv) *Martwy syn*
Urodził się 23 II 1585 r. na zamku w Dillenburgu i spoczął w kościele ewangelickim w Dillenburgu.

DZIECI Z III MAŁŻEŃSTWA JANA VI {(i)–(vii)}:

(i) *Jerzy Ludwik*
Urodził się 12 IV 1588 r. na zamku w Dillenburgu, gdzie zmarł 16 IV tr. Został pochowany w kościele ewangelickim w Dillenburgu.

(ii) *Jan Ludwik*
Urodził się 7 lub 12 VIII 1590 r. na zamku w Dillenburgu. Od śmierci ojca (8 X 1606) wspólnie ze starszymi braćmi współrządził w hrabstwie Nassau-Siegen i Diez, a na mocy dokonanego 30 III 1607 r. podziału dziedzictwa otrzymał część hrabstwa z Hadamarem, częścią Esterau, Alt-Weilnau i Kirbergiem. W 1620 r. wszedł w posiadanie Mengerskirchen, Ellar, Dehrn, Rotzenhahn, Höhn i Rennerod, a w 1628 r. także wsi Dillhausen i Probbach. W 1630 r. przyjął wyznanie katolickie i związał się z dworem cesarskim; był szambelanem oraz członkiem cesarskiej Tajnej Rady. W 1631 r. przekazał część Alt-Weilnau kuzynom z gałęzi Nassau-Saarbrücken oraz Nassau-Idstein, otrzymując w zamian część Esterau. W 1634 r. do swoich posiadłości dołączył Seck, w 1644 r. Hölzenhausen i Wilmenrod, a w 1649 r. Obertiefenbach. 8 X 1650 r. cesarz podniósł jego hrabstwo do rangi księstwa. Zmarł 10 III 1653 r. na zamku w Hadamarze i spoczął w kościele NMP (Liebfrauenkirche) w Hadamarze, a jego serce złożono w kościele jezuickim tamże; w 1835 r. prochy Jana Ludwika przeniesiono do krypty książęcej pod chórem dawnego kościoła franciszkańskiego w Hadamarze.
Żoną Jana Ludwika została 26 VIII 1617 r. w Detmold:
Urszula
Była córką Szymona VI, hrabiego (Herr und Graf) Lippe, i jego pierwszej żony Irmgardy, córki Jana II, hrabiego Rietberg-Arnsberg. Urodziła się 15 [25] II 1598 r. w Detmold, a zmarła podczas porodu 27 VII 1638 r. na zamku w Hadamarze i spoczęła w tamtejszym kościele NMP, skąd w r. 1835 jej prochy przeniesiono do krypty książęcej pod chórem dawnego kościoła franciszkańskiego.
Potomstwo {(a)–(o)}:
LINIA NASSAU-HADAMAR

(a) *Joanna Elżbieta* (ur. Dillenburg 7 [17] I 1619, zm. Harzgerode 2 [12] III 1647). Jej mężem został poślubiony 10 [20] VIII 1642 r. w Bückeburgu *Fryderyk*, książę Anhaltu na Harzgerode od 1635 r. (ur. Ensdorf 16 XI 1613, zm. Plötzkau (pol. Płocków) 30 V 1670), syn Chrystiana I, księcia Anhaltu na Bernburgu, potomka dynastii askańskiej, i jego żony Anny, córki Arnolda III, hrabiego Bentheim, Steinfurtu, Tecklenburga oraz Limburga (mieli potomstwo).

(b) *Ludwika Urszula* (ur. Dillenburg 22 III 1620, zm. Hanau 4 IX 1635). Kanoniczka w Herford.

(c) *Zofia Magdalena*. Małżonka *Ludwika Henryka,* księcia Nassau-Dillenburg (szczegóły zob. s. 19).

(d) *Jan Ludwik* (ur. Hadamar 29 VIII [8 IX] 1623, zm. tamże 12 [22] I 1624).

(e) *Szymon Ludwik* (ur. Hadamar 8 [18] XII 1624, zm. tamże 28 II [9 III] 1628).

(f) *Maurycy Henryk* (ur. Hadamar 23 IV 1626, zm. tamże 24 I 1679). Po śmierci ojca 10 III 1653 r. został księciem Nassau na Hadamarze. W 1667 r. przekazał Wilmenrod hrabiemu Westerburga i otrzymał w zamian Wilsenroth oraz Potturm.

Trzykrotnie wstępował w związki małżeńskie: 15 II 1650 r w Brukseli poślubił *Ernestynę Szarlottę* (ur. (Bruksela?) 13 XI 1623, zm. Menherskirchen 15 VIII 1668), córkę Jana VIII Młodszego, hrabiego Nassau-Siegen, i jego żony Ernestyny Jolanty, księżniczki Ligne (zob. s. 14) (mieli potomstwo); 27 III 1669 r. w Siegen ożenił się z bratanicą pierwszej żony *Marią Leopoldyną Eleonorą Gabrielą* (ur. zamek Renaix nieopodal Oudenaarde 27 IX 1652, zm. Hadamar 27 VI 1675), córką Franciszka, księcia Nassau-Siegen, i jego pierwszej żony Joanny Klaudii, córki Jana Jerzego, hrabiego Königsegg-Aulendorf (mieli potomstwo), natomiast 24 X 1675 r. w Hachenburgu pojął za żonę *Annę Ludwikę* (ur. Hachenburg 11 IV 1654, zm. Hadamar 23 IV 1692), córkę Salentyna Ernesta, hrabiego Manderscheid-Blankenheim, oraz jego pierwszej żony Ernestyny Salentyny, dziedziczki Hachenburga, córki Ernesta, hrabiego Sayn-Wittgenstein-Sayn, i miał z nią dalsze dzieci.

Potomkowie Maurycego Henryka (książęta Nassau na Hadamarze) wygaśli w linii męskiej w 1711 r.

(g) *Herman Otto* (ur. Hadamar 3 [13] XII 1627, zm. Frankfurt nad Menem 26 VII 1660). Kanonik w Kolonii, Moguncji, Trewirze, Strasburgu, Hildesheim i w Halberstadtcie, archidiakon Kordoby.

(h) *Filip Ludwik* (ur. Hadamar 11 [21] XII 1628, zm. tamże 3 IV 1629).

(i) *Anna Katarzyna* (ur. Hadamar 27 IV 1630, zm. tamże 10 VI 1630).

(j) *Jan Ernest* (ur. Hadamar 25 X 1631, zm. tamże 28 IX 1651). Kanonik w Kolonii, Strasburgu, Münster (Monastyrze), Osnabrück i Minden oraz dziekan w Soest

(k) *Martwy syn* (ur. Hadamar 2 I 1633).

(l) *Anzelm Ferdynand* (ur. Hadamar 4 I 1634, zm. tamże 3 V 1634).

(m) *Bezimienna córka* (ur. i zm. Hadamar 7 [17] VIII 1635).

(n) *Franciszek Bernard* (ur. Hadamar 21 IX 1637, zm. tamże 15 IX 1695). Dziekan katedry w Kolonii i Strasburgu, dziekan w Emmerich, oraz kanonik w Bremie i klasztorze św. Jerzego w Kolonii. W latach 1679–92 piastował w imieniu bratanka urząd regenta księstwa Nassau-Hadamar, a w 1688 r. został wybrany arcybiskupem-elektorem Kolonii.

(o) *Maria Elżbieta* (ur. i zm. Hadamar 23 VII 1638).

(iii) *Janina Elżbieta*

Urodziła się 13 II 1593 r. na zamku w Dillenburgu, a 8 lub 16 II 1616 r. w Beilstein wyszła za *Konrada Gumprechta*, hrabiego Bentheim-Steinfurt i Limburga (ur. 10 III 1585, zm. 10 III 1618 lub 1619), syna Arnolda III, hrabiego Bentheim, Steinfurtu, Tecklenburga i Limburga, oraz jego żony Magdaleny, dziedziczki Hohenlimburga, córki Gumprechta IV, hrabiego Neuenahr i Limburga. Dochowali się syna:

1 *Wilhelm* (ur. 1617, zm. 1618).

Janina Elżbieta zmarła 13 IX 1654 r. w Haus Limburg i spoczęła w Elsey.

(iv) *Anna*

Urodziła się 24 XI 1594 r., a 19 VI 1619 r. poślubiła *Filipa Ernesta*, hrabiego Isenburg na Büdingen (ur. 1593, zm. podczas epidemii dżumy, Hanau

16 VIII 1635), syna Wolfganga Ernesta I, hrabiego Isenburg na Büdingen i burgrabiego Gelnhausen, oraz jego pierwszej żony Anny, córki Jana IV, hrabiego Gleichen-Remda. Małżeństwo to pozostało bezdzietne. Anna zmarła 11 II 1660 r. w Birstein, gdzie także została pochowana.

(v) *Magdalena*

Urodziła się 13 XI 1595 r., a 20 V 1624 r. w Erbach została żoną *Jerzego Albrechta I*, hrabiego Erbach na Schönbergu od 1606 r., na Reichenbergu od 1623 r., na Fürstenau od 1627 r., na całym Erbach od 1643 r. (ur. Erbach 16 XII 1597, zm. tamże 25 XI 1647), syna Jerzego III, hrabiego Erbach, i jego czwartej żony Marii, córki Albrechta V, hrabiego Barby-Mühlingen. Ich dziećmi byli:

1 *Ernest Ludwik Albrecht* (ur. 1626, zm. 1627).

2 *Ludwika Albertyna* (ur. 1628, zm. 1645).

3 *Jerzy Ernest* (ur. 1629, zm. 1669). Hrabia Erbach na Wildenstein, Kleinheubach i Breubergu. W 1656 r. ożenił się z *Szarlottą Chrystianą* (ur. 1625, zm. 1677), córką Jerzego Fryderyka II, hrabiego Hohenlohe-Waldenburg-Schillingsfürst; nie mieli dzieci.

4 *Maria Szarlotta* (ur. 1631, zm. 1693) W 1650 r. wyszła za mąż za *Jana Ernesta,* hrabiego Isenburg-Büdingen na Wächtersbach (ur. 1625, zm. 1673), i miała z nim potomstwo.

5 *Anna Filipina* (ur. 1632, zm. 1633).

Magdalena zmarła 31 VII 1633 r. w Fürstenau. Po jej śmierci Jerzy Albrecht żenił się jeszcze dwukrotnie: z Anną Dorotą von Limpurg-Gaildorf (zm. 1634) oraz z Elżbietą Dorotą, hrabianką Hohenlohe-Schillingsfürst (zm. 1655) i miał dalsze potomstwo.

(vi) *Anna Amalia*

Na świat przyszła 19 VII 1599 r. na zamku w Dillenburgu, a 24 X 1648 r. w Birstein została żoną *Wilhelma Ottona*, hrabiego Isenburg na Birstein i Büdingen (ur. Bristein 17 XI 1597, zm. tamże 17 VII 1667), rodzonego brata Filipa Ernesta, hrabiego Isenburg na Büdingen, męża swojej starszej siostry Anny (zob. powyżej); małżeństwo to pozostało bezdzietne. Anna Amalia umarła 4 V 1667 r. w Birstein i tam również spoczęła.

(vii) *Juliana*

Urodziła się 9 VI 1602 r. na zamku w Dillenburgu, gdzie zmarła 26 VIII tr. Została pochowana w kościele ewangelickim (wcześniej pw. św. Jana) w Dillenburgu.

B *Ludwik*

Urodził się 10 I 1538 r. na zamku w Dillenburgu. Po śmierci ojca (6 X 1559 r.) wraz z braćmi Janem, Ludwikiem i Henrykiem został hrabią Nassau na Dillenburgu, Siegen, Hadamarze i Herborn oraz hrabią Diez (Dietz); 11 XII 1561 r. książęta weszli ponadto w posiadanie hrabstwa Nassau-Beilstein. 8 VIII 1570 r. najstarszy z rodzeństwa Wilhelm I mianował Ludwika regentem księstwa Oranii (Orange). Był on oficerem wojsk holenderskich i wraz z młodszym bratem Henrykiem zginął 14 IV 1574 r. dowodząc armią protestancką, która poniosła klęskę w starciu z Hiszpanami pod Mook (Mookerheyde) w Limburgii. Ciał braci nie odnaleziono.

C *Maria*

Urodziła się 18 III 1539 r. na zamku w Dillenburgu, a 11 XI 1556 r. w Mörs jej mężem został *Wilhelm IV von Neuenahr*, hrabia 's-Heerenberg oraz pan na Bylandt, Homoed, Hedel, Boxmeer, Spouwbeek, Herpen, Ulft i Stevensweert od 1546 r., stadhouder Gedrii i Zütphen w latach 1581–83 (ur. 's-Heerengerg 24 XII 1537, zm. zamek Ulft 6 XI 1586), syn Oswalda II, hrabiego 's-Heerenberg, oraz jego żony Elżbiety von Dorth. Mieli razem następujące potomstwo:

1 *Magdalena* (ur. 1557, zm. 1579).
2 *Herman* (ur. 1558, zm. 1611). Hrabia 's-Heerenberg oraz gubernator Geldrii. W 1599 r. jego żoną została *Maria Mencia* (ur. 1581, zm. 1613), córka Jana van Wittem z Beersel, z którą miał potomstwo.
3 *Fryderyk* (ur. 1559, zm. 1618). Hrabia 's-Heerenberg, pan Boxmeer, Haps, Sambeek, Bylandt, Millingen i Gendringen. W 1601 r. ożenił się z *Franciszką de Ravenel Renty* (ur. ok. 1583, zm. 1629) i miał z nią potomstwo.
4 *Oswald* (ur. 1561, zm. 1586).
5 *Wilhelmina* (ur. 1562, zm. 1591).
6 *Elżbieta* (ur. 1563, zm. 1572).
7 *Jobst* (ur. 1565, zm. 1600).
8 *Adolf* (ur. 1572, zm. 1609). Hrabia 's-Heerenberg oraz pan na Hedel.
9 *Ludwik* (ur. 1572, zm. 1592).
10 *Henryk* (ur. ok. 1573, zm. 1638). Hrabia 's-Heerenberg oraz markiz Bergen op Zoom. W 1612 r. ożenił się z *Małgorzatą* (ur. 1582, zm. 1627), córką Jana van Wittem z Beersel (siostrą Marii Mencii, żony jego starszego brata Hermana), z którą miał potomstwo, a po jej śmierci pojął za żonę (1629) *Hieronimę Katarzynę* (ur 1600, zm. 1683), córkę Jerzego Fryderyka van Spaur Flavon, i miał dalsze dzieci.
11 *Adam* (ur. 1575, zm. 1590).
12 *Katarzyna* (ur. 1578, zm. 1640). W 1601 r. wyszła za mąż za *Florencjusza van Palandt,* hrabiego Culemborg (ur. 1539, zm. 1639).
13 *Anna* (ur. 1579, zm. 1630).
14 *Elżbieta* (ur. ok. 1581, zm. 1614).

Maria zmarła 18 lub 28 V 1599 r. w zamku Ulft.

D *Adolf*

Na świat przyszedł 11 VII 1540 r. na zamku w Siegen. Po śmierci ojca (6 X 1559) wraz z braćmi Janem, Ludwikiem i Henrykiem został hrabią Nassau na Dillenburgu, Siegen, Hadamarze i Herborn oraz hrabią Diez (Dietz); 11 XII 1561 r. bracia odziedziczyli ponadto hrabstwo Nassau-Beilstein. Adolf był oficerem wojsk niderlandzkich i poległ podczas bitwy z armią hiszpańską 23 V 1568 r. nieopodal wioski Heiligerlee w prowincji Groningen.

E *Anna*

Urodziła się 11 VII 1540 r. na zamku w Siegen, a 6 VI 1559 r. w Dillenburgu wyszła za mąż za *Albrechta*, hrabiego Nassau na Weilburgu od 1559 r., na Ottweiler, Hohenburgu, Kircheim, Lahr i Mahlbergu od 1574 r. (ur. Neuweilnau 26 XII 1537, zm. Ottweiler 11 XI 1593), syna Filipa III, hrabiego Nassau na Weilburgu wywodzącego się z walramskiej linii dynastii (por. Tablica I, s. 10), i jego żony Anny, córki Albrechta VII, hrabiego Mansfeld-Hinterort. Ich dziećmi byli:

1 *Anna Amalia* (ur. 1560, zm. 1634). W 1581 r. została żoną *Ottona,* hrabiego Solms-Sonnenwalde i hrabiego Pouch (ur. 1550, zm. 1612), i miała z nim potomstwo.
2 *Juliana* (ur. i zm. 1562).
3 *Katarzyna* (ur. 1563, zm. 1613).
4 *Ludwik II* (ur. 1565, zm. 1627). Hrabia Nassau na Weilburgu, Ottweiler, Saarbrücken, Wiesbaden i Idstein. W 1589 r. poślubił *Annę Marię* (ur. 1567, zm. 1626), córkę Wilhelma V Mądrego, landgrafa heskiego na Kassel.
5 *Jerzy Filip* (ur. 1567, zm. 1570).
6 *Albrecht* (ur. 1569, zm. 1571).
7 *Wilhelm*, (ur. 1570, zm. 1597). Hrabia Nassau na Weilburgu. W 1596 r. ożenił się z *Eryką* (ur. 1569, zm. 1628), córką Filipa II, hrabiego Isenburg-Büingen, i miał z nią potomstwo.
8 *Elżbieta* (ur. 1572, zm. 1607). W 1596 r. została żoną *Jerzego II,* hrabiego Sayn-Wittgenstein-Berleburg (ur. 1550, zm. 1631), i miała potomstwo.
9 *Juliana* (ur. 1574, zm. młodo).
10 *Jan Kazimierz* (ur. 1577, zm. 1602). Hrabia Nassau na Gleibergu. Jego żoną została w 1601 r. *Elżbieta* (ur. 1579, zm. 1655), córka Jerzego I Pobożnego, landgrafa heskiego na Darmstadcie, z którą miał córkę.
11 *Magdalena* (ur. 1580, zm. 1658).
12 *Anna Otylia* (ur. 1582, zm. 1635). W 1609 r. poślubiła *Wilhelma II,* hrabiego Sayn-Wittgenstein-Hachenburg (ur. 1559, zm. 1623), mieli potomstwo.
13 *Ernestyna* (ur. 1584, zm. 1665). W 1616 r. wyszła za mąż za *Filipa Ludwika,* hrabiego Wied-Runkel (ur. 1580, zm. 1633).

Anna zmarła 12 II 1616 r. na zamku w Weilburgu i została pochowana w podziemiach kościoła zamkowego tamże.

F *Elżbieta*

Urodziła się 25 IX 1542 r. w zamku dillenburskim, a 16 VI 1559 r. w Dillenburgu poślubiła *Konrada*, hrabiego Solms na Braunfels od 1581 r. (ur. 17 I 1540, zm. Berleburg 27 IV 1592), syna Filipa, hrabiego Solms na Braunfels, i jego żony Anny von Tecklenburg. Mieli razem następujące potomstwo:

1 *Filip Fryderyk* (ur. 1560, zm, 1567).
2 *Juliana* (ur. 1562, zm. 1563).
3 *Jan Albrecht I* (ur. 1563, zm. 1623). Hrabia Solms-Braunfels na Braunfels, szambelan elektora Palatynatu Reńskiego. W 1590 r. ożenił się z *Agnieszką* (ur. 1569, zm. 1617), córką Ludwika I, hrabiego Sayn-Wittgenstein, z którą miał potomstwo, m.in. *Amalię*, żonę stadhoudera Fryderyka Henryka (zob. s. 49 w jego biogr.). Drugą jego żoną została w 1619 r. *Juliana,* hrabianka Nassau-Dillenburg, wdowa po Adolfie Janie, hrabim Salm (zob. s. 20).
4 *Eberhard* (ur. 1565, zm. 1596).
5 *Elżbieta* (ur. 1566, zm. 1570).
6 *Ernest* (ur. 1568, poległ pod Rheinberg 1595).
7 *Wilhelm I* (ur. 1570, zm. 1635). Hrabia Solms-Braunfels na Greifenstein i Wölfersheim, pan na Münzenbergu, Wildenfels i Sonnenwalde. W 1600 r. ożenił się z *Amalią,* hrabianką Nassau-Dillenburg, i miał z nią potomstwo (szczegóły zob. s. 28).

8 *Otto* (ur. 1572, poległ pod Molsheim 1610). Hrabia Solms-Braunfels na Hungen. W 1604 r. poślubił *Urszulę* (ur. ok. 1565, zm. 1625), córkę Jana IV, hrabiego Gleichen-Remda.

9 *Reinhard* (ur. 1573, zm. 1630). Hrabia Solms-Braunfels na Hungen. Jego pierwszą żoną została w 1615 r. *Walburga Anna* (ur. 1580, zm. 1618), córka Wiryka VI, hrabiego Daun-Falkenstein oraz pana Broich i Bürgel, z którą miał potomstwo, zaś w 1621 r. ożenił się z *Elżbietą* (ur. 1593, zm. 1656), córką Adolfa Henryka, hrabiego Salm i hrabiego reńskiego na Dhaun, oraz Juliany, hrabianki Nassau-Dillenburg (zob. s. 20), i miał potomstwo.

10 *Filip* (ur. 1575, zm. 1628).

11 *Elżbieta Juliana* (ur. 1578, zm. 1630). W 1698 r. poślubiła *Ludwika II,* hrabiego Sayn-Wittgenstein (ur. 1571, zm. 1634), i miała z nim potomstwo.

12 *Anna Elżbieta* (ur. i zm. 1580).

13 *Henryk* (ur. 1582, zm. 1602).

14 *Anna Maria* (ur. 1585, zm. 1586).

Elżbieta zmarła 18 XI 1603 r. w Greifenstein, gdzie również spoczęła.

G *Katarzyna*

Urodziła się 19 XII 1543 r. na zamku w Dillenburgu, a 17 XI 1560 r. w Arnstadt poślubiła *Günthera XLI Walecznego*, hrabiego Schwarzburga na Blankenburgu od 1552 r., na Leutenbergu od 1564 r., pułkownika w służbie Republiki Zjednoczonych Prowincji od 1577 r. (ur. Arnstadt lub Sondershausen 25 IX 1529, zm. Antwerpia 23 V 1583), syna Günthera XL, hrabiego Schwarzburga na Blankenburgu, oraz Elżbiety, córki Filipa, hrabiego Isenburg-Büdingen; małżeństwo to pozostało bezdzietne. Katarzyna zmarła 25 XII 1624 r. i znalazła spoczynek w Sondershausen.

H *Juliana*

Urodziła się 10 VIII 1546 r. na zamku w Dillenburgu. Jej mężem został 14 VI 1575 r. (w Dillenburgu) *Albrecht VII*, hrabia Schwarzburga na Rudolstadt i Sondershausen od 1583 r. (ur. Sondershausen 16 I 1537, zm. Rudolstadt 10 IV 1605), rodzony brat Günthera XLI Walecznego, męża jej starszej siostry Katarzyny (zob. powyżej); mieli razem następujące potomstwo:

1 *Karol Günther I* (ur. 1576, zm. 1630). Hrabia Schwarzburga na Rudolstadt, hrabia Hohnstein, pan na Rudolstadt, Leutenbergu, Blankenburgu, Sondershausen i Arnstadt. W 1613 r. poślubił *Annę Zofię* (ur. 1584, zm. 1652), córkę Joachima Ernesta, księcia Anhaltu, i miał z nią potomstwo.

2 *Elżbieta Juliana* (ur. 1578, zm. 1658).

3 *Zofia* (ur. 1579, zm. 1630. W 1595 r. wyszła za mąż za *Jobsta II,* hrabiego Barby-Mühlingen (ur. 1544, zm. 1609), i miała z nim potomstwo.

4 *Magdalena* (ur. 1580, zm. 1632). W 1597 r. poślubiła *Henryka II Reuß zwanego Pogrobowcem,* pana na Gera, Ober-Kranichfeld i Lobenstein (ur. 1572, zm. 1635), i miała z nim potomstwo.

5 *Ludwik Günther I* (ur. 1581, zm. 1646). Hrabia Schwarzburga na Rudolstadt, hrabia Hohnstein, pana na Rudolstadt, Leutenbergu, Blankenburgu, Sondershausen i Arnstadt. W 1638 r. ożenił się z *Emilią* (ur. 1614, zm. 1670), córkę Antoniego II, hrabiego Oldenburga na Delmenhorst, i miał z nią potomstwo.

6 *Albrecht Günther I* (ur. 1582, zm. 1634).

7 *Anna Sybilla* (ur. 1584, zm. 1623). W 1612 r. wyszła za mąż za *Chrystiana Günthera I,* hrabiego Schwarzburga na Sondershausen (ur. 1578, zm. 1642), i miała z nim potomstwo.

8 *Katarzyna Maria* (ur. 1585, zm. 1659).

9 *Katarzyna Zuzanna* (ur. 1587, zm. 1662).

10 *Henryk Günther* (ur. 1588, zm. 1589).

Juliana zmarła w połogu 31 VIII 1588 r. na zamku w Rudolstadt. Po jej śmierci Albrecht VII ożenił się z Albertyną Elżbietą, córką Reinharda II, hrabiego Leiningen-Westerburg (bezdzietni).

I *Magdalena*

Urodziła się 15 XII 1547 r. na zamku w Dillenburgu. 27 I 1567 r. w Dillenburgu lub 14 IX tr. w Neuenstein poślubiła *Wolfganga II*, hrabiego Hohenlohe na Weikersheim od 1586 r., na Langenburgu i Neuenstein od 1606 r. (ur. Waldenburg 14 VI 1546, zm. Weikersheim 28 III 1610), syna Ludwika Kazimierza, hrabiego Hohenlohe-Neuenstein na Langenburgu, Neuenstein, Döttingen, Forchtenberg, Hollenbach, Ingelfingen, Kirchensall, Langenlautingen, Mitchelbach, Zweiflingen, Künzelsau i Niedernhall, i jego żony Anny, córki Ottona, hrabiego Solms-Laubach. Ich dziećmi byli:

1 *Anna Agnieszka* (ur. 1568, zm. 1616). W 1587 r. poślubiła *Filipa Ernesta,* hrabiego Gleichen (ur. 1561, zm. 1619), i miała z nim potomstwo.

2 *Jerzy Fryderyk* (ur. 1569, zm. 1647). Hrabia Hohenlohe i Gleichen na Weikersheim. W 1607 r. poślubił on *Ewę z Valdštejna,* dziedziczkę Jungbunzlau, Kosmanos i Kralik (zm. 1631), córkę Zdenka (Sydoniusza) z Valdštejna, a w 1633 r. pojął za żonę *Marię Magdalenę* (ur. 1600, zm. 1636), córkę Ludwika Eberharda, hrabiego Öttingen-Öttingen, i miał z nią potomstwo.

3 *Juliana* (ur. 1571, zm. 1634). W 1605 r. jej mężem został *Wolfgang II,* hrabia Castell-Remlingen (ur. 1558, zm. 1631), z którym miała potomstwo.

4 *Magdalena* (ur. 1572, zm. 1596). W 1594 r. wyszła za *Henryka II Reuß zwanego Pogrobowcem,* pana na Gera, Ober-Kranichfeld i Lobenstein (ur. 1572, zm. 1635), z którym miała potomstwo; po śmierci Magdaleny poślubił on jej imienniczkę, hrabiankę Schwarzburga na Rudolstadt (zob. s. 00).

5 *Prakseda* (ur. 1574, zm. 1635).

6 *Marta* (ur. 1575, zm. 1638). W 1617 r. poślubiła *Jana Kazimierza,* hrabiego Leiningen-Westerburg (ur. 1587, zm. 1635), i miała z nim potomstwo.

7 *Maria Elżbieta* (ur. 1576, zm. 1605). W 1593 r. została żoną *Jana Reinharda,* hrabiego Hanau-Lichtenberg (ur. 1568, zm. 1625), z którym dochowała się kilkorga dzieci.

8 *Ludwik Kazimierz* (ur. 1578, poległ pod Gran 1604).

9 *Katarzyna Joanna* (ur. 1579, zm. 1615).

10 *Kraft VII* (ur. 1582, zm. 1641). Hrabia Hohenloche i Gleichen na Weikersheim. W 1615 r. poślubił *Zofię* (ur. 1593, zm. 1676), córkę Karola I, palatyna Zweibrücken-Birkenfeld, i miał z nią potomstwo.

11 *Filip Ernest* (ur. 1584, zm. 1628). Hrabia Hohenlohe-Neuenstein na Langenburgu. W 1609 r. ożenił się on z *Anną Marią* (ur. 1585, zm. 1634), córką Ottona, hrabiego Solms-Sonnenwalde, i miał z nią potomstwo.

12 *Albrecht* (ur. 1585, zm. 1605).
13 *Wolfgang Ernest* (ur. 1587, zm. 1588).
14 *Dorota Walburga* (ur. 1590, zm. 1656). W 1615 r. została ona żoną *Filipa Henryka,* hrabiego Hohenlohe-Waldenburg (ur. 1591, zm. 1644), z którym miała potomstwo.

Magdalena zmarła 16 V 1633 r. w Öhringen.

J *Henryk*

Urodził się 15 X 1550 r. na zamku w Dillenburgu. Po śmierci ojca 6 X 1559 r. wraz ze starszymi braćmi współrządził (z racji na wiek początkowo tylko nominalnie) jako hrabia Nassau na Dillenburgu, Siegen, Hadamarze i Herborn oraz hrabia Diez (Dietz); 11 XII 1561 r. książęta odziedziczyli ponadto hrabstwo Nassau-Beilstein. Wspólnie z bratem Ludwikiem dowodził armią protestancką, która dnia 14 IV 1574 r. poniosła klęskę w starciu z Hiszpanami pod Mook (Mookerheyde) w Limburgii; obaj bracia zginęli, ciał nigdy nie odnaleziono.

WILHELM I

Urodził się 24 IV 1533 r. na zamku w Dillenburgu jako najstarsze dziecko Wilhelma Bogatego oraz Juliany von Stolberg. Przydomek MILCZĄCEGO (MILCZKA, CICHEGO, NIEMEGO) zawdzięczał dyplomatycznej powściągliwości i roztropności w układach z potężnymi sąsiadami Republiki; w samych Niderlandach zyskał miano OJCA OJCZYZNY, jest bohaterem i tytułową postacią holenderskiego hymnu narodowego. Od urodzenia był hrabią Nassau, Katzenelnbogen, Vianden i Diez (Dietz), a 13 II 1545 r. został dziedzicem zmarłego bezpotomnie kuzyna Renata (Tablica I, s. 10) jako suwerenny książę Oranii (Orange, Oranje) i hrabia Vianden, wicehrabia Antwerpii i Besançon, baron Bredy, Grimbergen, Herstal, Diest, Warneton, Orpierre-Trescléoux, Saulnerie, Arlay oraz Nozeroy, pan Polanen, Geertruidenbergu, Niervaat, Klundert, Oosterhout, Naaldwijk, Steenbergen, Castricum, Monster, Rijswijk, Dongen, Lek, Drimmelen, Sankt-Vith, Bütgenbach, Daasburga, Hambroeck, Gageldonk, Itteren, Meerssenhoven, Gestel, Strijp, Stratum, Hoboken, Hingene, Zichem, Zelem, Vorst, Meerhout, Londerzeel, Hoeleden, Roosendaal, Nispen, Wouw, Hooge en Lage Zwaluwe, Neuchâtel, Châtillon, Chastelbellin, Valenzin, Lièvremont, Hortal, Dammartin, Montfaulcon, Salins i La Joux. Po zawarciu pierwszego małżeństwa 8 VII 1551 r. został hrabią Büren i Leerdam, a także baronem IJsselstein, Cranendonk, Eindhoven, miasta Grave i ziemi Cuyk, panem na Akkooi, Kortegne, Borsselen, Sint-Maartensdijk, Jaarsveld, Odijk i Beverweerd. Od 17 XI 1555 r. zasiadał z woli Filipa II w holenderskiej Radzie Stanu, 9 VIII 1559 r. otrzymał od króla Hiszpanii godność stadhoudera (namiestnika) Holandii, Zelandii i Utrechtu, a 22 II 1561 r. został mianowany stadhouderem Burgundii (Franche Comté). Będąc nieformalnym przywódcą opozycji protestanckiej przeciwko rządom hiszpańskim w Niderlandach, 3 IV 1567 r. zmuszony był zrezygnować z niderlandzkich tytułów i wycofać się do swo-

ich posiadłości w Niemczech. 20 VII 1572 r. został wybrany generalnym gubernatorem prowincji Holandia, zaś 4 VI 1575 r. Stany Generalne Niderlandów powierzyły mu urząd stadhoudera Holandii i Zelandii – prowincji niezależnych od Hiszpanii oraz stanowisko naczelnego dowódcy sił lądowych i morskich tychże prowincji. 22 X 1577 r. otrzymał od stanów stanowisko regenta Brabancji, zaś 20 I 1578 r. został mianowany generalnym gubernatorem Zjednoczonych Prowincji Niderlandów. 21 IX 1578 r. przyjął tytuł hrabiego Lingen (w Niemczech). 23 I 1579 r. sygnował powstanie unii utrechckiej, jednoczącej niezależne Prowincje Północne (Holandia, Zelandia, Utrecht, Geldria, Groningen, a wkrótce również miasta Brugia, Gandawa, Bruksela i Antwerpia). 11 VI 1580 r. otrzymał urząd stadhoudera Fryzji, 20 VI 1581 r. został markizem Veere i Flushing, a nieco później tr. przyjął tytuł markiza Bergen i pana Willemstadt. 26 VII 1581 r. w Hadze wspólnie z przedstawicielami niderlandzkich Stanów Generalnych podpisał tzw. *Akt abiuracji*, ogłaszający secesję protestanckich Zjednoczonych Prowincji od katolickiej Hiszpanii oraz od pozostających pod jej zwierzchnictwem Niderlandów Południowych.

MAŁŻONKI WILHELMA I

I. Poślubiona 8 VII 1551 r. w Büren:

Anna

Była córką Maksymiliana van Egmond (Egmont), hrabiego Büren i Leerdam, hrabiego Tecklenburga oraz stadhoudera Fryzji, i jego żony Franciszki, pani na Lannoy, Santes i Tronchiennes, córki Hugona de Lannoy, pana na Tronchiennes. Urodziła się w marcu 1533 r. w Grave. Po śmierci ojca 24 XII 1548 r. została hrabiną Büren i Leerdam, baronową IJsselstein, Cranendonk, Eindhoven, miasta Grave i ziemi Cuyk oraz panią Akkooi, Kortegne, Borsselen, Sint-Maartensdijk, Jaarsveld, Odijk i Beverweerd. Zmarła 24 III 1558 r. w Bredzie i spoczęła w Grote Kerk (Wielkim Kościele) tamże.

II. Poślubiona 24 VIII (ślub cywilny) i 25 VIII (kościelny) 1561 r. w Lipsku:

Anna

Była ona córką Maurycego, elektora saskiego, potomka albertyńskiej linii Wettynów, i jego żony Agnieszki, córki Filipa I Wspaniałomyślnego, landgrafa heskiego. Urodziła się 23 XII 1544 r. (w Dreźnie). Miała córkę ze związku z *Janem Rubensem*, prawnikiem (ur. 1530, zm. 1587), ojcem Piotra Pawła Rubensa, słynnego malarza i dyplomaty:

1 *Krystyna von Dietz*, która poślubiła *Jana Wilhelma von Welschenengst-Berkott*.

W 1572 r. Anna, która popadła w chorobę umysłową, została osadzona na zamku w Beilstein. Jej małżeństwo unieważniono 11 VI 1575 r. po uznaniu jej winną zdrady małżeńskiej, po czym powróciła do Saksonii. Zmarła 18 XII 1577 r. w Dreźnie i została pochowana w kaplicy książęcej (Fürstenkapelle) w obrębie katedry miśnieńskiej.

III. Poślubiona 12 VI (24 IV?) 1575 r. w Den Briel (obecnie Brielle):

Szarlotta

Była ona córką Ludwika II de Bourbon, księcia Montpensier, La Roche-sur-Youn i Luc, pana na Dombes oraz delfina Owernii, potomka Burbonów, bocznej linii dynastii kapetyńskiej, i jego pierwszej żony Jakobiny, hrabiny Bar-sur-Seine, córki Jana IV de Longwy, pana Givry, barona Pagny i Mirabeau. Urodziła się w 1547 r. (3 X 1546?). Początkowo, tak jak pozostałe córki Burbona, była przeznaczona do życia klasztornego. W 1559 r. została mniszką w opactwie benedyktynek Notre-Dame-de-Jouarre, gdzie w 1565 r. wybrano ją opatką, w 1571 r. opuściła jednak klasztor i zmieniła wyznanie na kalwińskie. Zmarła po kilkudniowej chorobie 5 V 1582 r. w Antwerpii i została pochowana w kościele dworskim tamże.

IV. Poślubiona 12 (24?) IV 1583 r. w Antwerpii:

Ludwika

Była ona córką Gasparda II de Coligny-le-Vieil, hrabiego Coligny i Châtillon-sur-Loing, admirała Francji, oraz jego pierwszej żony Szarlotty, córki Gwidona XVI, hrabiego Laval i Montfort. Urodziła się 23 IX 1555 r. na zamku w Châtillon-sur-Loing, a 26 V 1572 r. w La Rochelle została żoną *Karola de Téligny,* pana Lierville, Le Chastelier i Montreuil-Bonnin, szlachcica komnaty króla Francji, oficera armii jej ojca (ur. ok. 1535, zamordowany 24/25 VIII 1572 r. w Paryżu podczas Nocy św. Bartłomieja), syna Ludwika de Téligny (Théligny), pana Lierville, i jego żony Artuzji Vernon de Montreuil. W 1593 r. owdowiała księżna opuściła Niderlandy i przeniosła się do ojczyzny, zabierając ze sobą pasierbice: Marię Elżbietę Flandrikę i Szarlottę Brabantynę. Później przez pewien czas przebywała na holenderskim dworze swojego pasierba Maurycego, lecz w 1619 r. ponownie wyjechała do Francji. Zmarła 13 XI 1620 r. w zamku Fontainebleau, skąd jej zwłoki przewieziono do Delft i złożono u boku Wilhelma I w tzw. Starej Krypcie w podziemiach Nieuwe Kerk (Nowego Kościoła).

POTOMSTWO WILHELMA I

DZIECI Z I MAŁŻEŃSTWA {A–C}:

A *Maria*

Urodziła się 9 XII 1553 r. w Bredzie, a zmarła 7 XII 1554 r. lub po 23 VII (7 XII?) następnego roku. Została pochowana w Grote Kerk (Wielkim Kościele) w Bredzie.

B *Filip Wilhelm*

Urodził się 19 XII 1554 r. w Büren. 24 III 1558 r. otrzymał tytuły hrabiego Büren i Leerdam, barona IJsselstein, Cranendonk, Eindhoven, miasta Grave i ziemi Cuyk oraz pana Akkooi, Kortegne, Borsselen, Sint-Maartensdijk, Jaarsveld, Odijk i Beverweed, a w 1559 r. ofiarowano mu godność pierwszego para Zelandii. W lutym 1568 r. został uprowadzony do Hiszpanii i tam wychowany w wierze katolickiej, stopniowo jednak

porzucił ją na rzecz kalwinizmu, który przyjął ostatecznie w 1572 r. Po śmierci ojca 10 VII 1584 r. został suwerennym księciem Oranii (Orange), hrabią Nassau, Katzenelnbogen, Vianden i Diez (Dietz), Büren i Leerdam, wicehrabią Besançon oraz baronem Orpierre-Trescléoux, Saulnerie, Arlay i Nozeroy, panem Neuchâtel, Châtillon, Chastelbellin, Valenzin, Lièvremont, Hortal, Dammartin, Montfaulcon, Salins i La Joux (samodzielnie), a także markizem Herstal, Diest i Warneton, panem Polanen, Geertruidenbergu, Niervaart, Klundert, Oosterhout, Naaldwijk, Steenbergen, Castricum, Monster, Rijswijk, Dongen, Lek, Drimmelen, Sankt-Vith, Bütgenbach, Daasburga, Hambroeck, Gageldonk, Itteren, Meerssenhoven, Gestel, Strijp, Stratum, Hoboken, Hingene, Zichem, Zelem (do 1595 r.), Vorst, Meerhout, Londerzeel, Hoeleden, Roosendaal, Nispen, Wouw, Hooge en Lage Zwaluwe i Willemstad (z braćmi). Z Hiszpanii powrócił w 1595 r., a księstwo Oranii objął w posiadanie cztery lata później (1599). Po podziale posiadłości rodzinnych w 1609 r. został markizem Bergen, hrabią Vianden, wicehrabią Antwerpii, baronem Bredy, Grimbergen, Herstal, Diest i Warneton oraz panem na Sankt-Vith, Bütgenbach, Daasburga, Hambroeck, Gageldonk, Itteren, Meerssenhoven, Gestel, Strijp, Stratum, Hoboken, Hingene, Zichem, Vorst, Meerhout, Londerzeel oraz Hoeleden (samodzielnie). Zmarł 20 II 1618 r. w Brukseli i został pochowany w kościele w Diest.

Żoną Filipa Wilhelma została 23 XI 1606 r. w Fontainebleau:

Eleonora

Była córką Henryka I de Bourbon, księcia Condé (Kondeusza), potomka bocznej linii Burbonów, jednej z gałęzi Kapetyngów, oraz jego drugiej żony Szarlotty Katarzyny, córki Ludwika de La Trémoille, księcia Thouars i Talmond. Urodziła się 30 IV 1587 r. w Paryżu. Po śmierci męża powróciła do ojczyzny. Zmarła 20 I 1619 r. w zamku Muret i została pochowana w kościele św. Tomasza z Canterbury w Vallery.

C *Maria*

Urodziła się 7 XII (7 II?) 1556 r. w Bredzie. W latach 1564–67 była damą honorową Małgorzaty Parmeńskiej, regentki Niderlandów. 7 [17] II 1595 r. w Büren wyszła za *Filipa Ernesta*, hrabiego Hohenlohe-Neuenstein na Langenburgu od 1586 r., dowódcy armii holenderskich Stanów Generalnych w latach 1575–87, generała-porucznika piechoty w latach 1592–99 (ur. Weikersheim 17 II 1550, zm. IJsselstein 6 III 1606), syna Ludwika Kazimierza, hrabiego Hohenlohe-Neuenstein na Langenburgu, Neuenstein, Döttingen, Forchtenbergu, Hollenbach, Ingelfingen, Kirchensall, Langenlautingen, Mitchelbach, Zweiflingen, Künzelsau i Niedernhall, i jego żony Anny, córki Ottona, hrabiego Solms-Laubach. Mieli syna:

1 *Filip Maurycy* (zm. młodo).

Maria zmarła 10 X 1616 r. w Büren i spoczęła w tamtejszym kościele św. Lamberta.

DZIECI Z II MAŁŻEŃSTWA {A–E}:

A *Anna*
Urodziła się 31 X 1562 r. w Brukseli i zmarła wkrótce potem.

B *Anna*
Poślubiła *Wilhelma Ludwika,* hrabiego Nassau-Siegen (zob. s. 13).

C *Maurycy August Filip*
Na świat przyszedł 8 XII 1564 r. w Brukseli, a umarł 3 III, 4 III lub 8 XII 1566 r. w Bredzie.

D MAURYCY *(zob. s. 45).*

E *Emilia*
Urodziła się 10 IV 1569 r. w Kolonii, a 7 XI 1597 r. w Hadze wyszła za mąż za Manuela (Emanuela), „księcia" portugalskiego, od 1595 r. tytularnego króla Portugalii i Algarve pod imieniem *Manuela II* (ur. Tanger lub Lizbona (3 II?) 1568, zm. Bruksela 22 VI 1638), naturalnego syna Antoniego Bastarda Portugalskiego, tytularnego króla Portugalii i Algarve pod imieniem Antoniego I, potomka bocznej linii dynastii z Aviz, z jego związku z Anną Barbosa. Mieli następujące potomstwo:

1 *Córka (imię nieznane)* (ur. 1598/99, zm. 1602).
2 *Maria Belgika* (ur. 1599, zm. 1647). W 1629 r. poślubiła *Jana Teodora de Croll,* barona Prangins (zm. 1647), z którym miała potomstwo.
3 *Manuel II (III)* (ur. 1600, zm. 1666). Tytularny król Portugalii i Algarve, gubernator Oranii i Steenwijck. W 1646 r. pojął za żonę *Joannę* (ur. 1610, zm. 1673), córkę Albrechta, hrabiego Hanau-Münzenberg na Schwarzenfels, z którą miał potomstwo.
4 *Ludwik Wilhelm Krzysztof* (ur. 1601, zm. 1673). Markiz Trancoso. W r. 1631 poślubił *Annę Marię de Capece-Galeoti de Monteleone,* z którą dochował się potomków.
5 *Córka (imię nieznane)* (ur. 1602, zm. 1603).
6 *Juliana Katarzyna* (ur. 1603 lub ok. 1607, zm. 1680).
7 *Emilia Ludwika* (ur. 1605, zm. 1670); zamężna, mąż nieznany.
8 *Anna Fryzja Ludwika* (ur. 1606, zm. 1669); zamężna, mąż nieznany.
9 *Maurycja Eleonora.* Poślubiła *Jerzego Fryderyka Ludwika,* hrabiego Nassau-Siegen (szczegóły zob. s. 16).

Emilia zmarła 16 III 1629 r. w Genewie i tam również spoczęła. Manuel (II) ożenił się powtórnie z Ludwiką Osorio.

CÓRKI Z III MAŁŻEŃSTWA {A–F}:

A *Ludwika Juliana*
Urodzona 31 III 1576 r. w Delft, 23 VI 1593 r. w Dillenburgu poślubiła *Fryderyka IV*, elektora Palatynatu Reńskiego od 1583 r. (ur. Amberg 5 III 1574, zm. Heidelberg 9 IX 1610), syna Ludwika VI, elektora Palatynatu Reńskiego, potomka jednej z gałęzi (na Simmern) palatyńskiej linii Wittelsbachów, i jego pierwszej żony Elżbiety, córki Filipa I Wspaniałomyślnego, landgrafa heskiego. Dochowali się licznych dzieci:

1 *Ludwika Juliana* (ur. 1594, zm. 1640). W 1612 r. poślubiła *Jana II,* palatyna Zweibrücken na Bischweiler i Birlenbach (ur. 1584, zm. 1635), i miała z nim potomstwo.
2 *Katarzyna Zofia* (ur. 1595, zm. 1626).
3 *Fryderyk V* (ur. 1596, zm. 1632). Elektor Palatynatu Reńskiego. Pod imieniem *Fryderyka I* król Czech przez krótki okres między jesienią 1619 a wrześniem 1620 r. (stąd zwany *Królem Zimowym).* W 1613 r. ożenił się z *Elżbietą* (ur. 1596, zm. 1662), córką Jakuba I, króla Anglii, Szkocji i Irlandii, i miał z nią kilkoro dzieci.
4 *Elżbieta Szarlotta* (ur. 1607, zm. 1660) W 1616 r. wyszła za *Jerzego Wilhelma,* elektora brandenburskiego (ur. 1595, zm. 1640), z którym miała potomstwo.
5 *Anna Eleonora* (ur. 1598, zm. 1600).
6 *Ludwik Wilhelm* (ur. i zm. 1600).
7 *Maurycy Chrystian* (ur. 1601, zm. 1605).
8 *Ludwik Filip* (ur. 1602, zm. 1655). Książę Simmern na Kreuznach, Kirchbergu, Strombergu, Böckelheim, Bolanden, Rockenhausen, Wolfstein i Lautern (Kaiserslautern). W latach 1619–20 nominalny biskup wrocławski, a po śmierci starszego brata administrator Palatynatu. W 1631 r. poślubił *Marię Eleonorę* (ur. 1607, zm. 1675), córkę Joachima Fryderyka, elektora brandenburskiego, z którą miał potomstwo.

Po śmierci męża, Ludwika Juliana wspólnie z zięciem, palatynem Zweibrücken, sprawowała regencję w Palatynacie do czasu osiągnięcia pełnoletności przez starszego syna. Po zajęciu Palatynatu przez cesarza (1623), schroniła się w Królewcu (dziś Kaliningrad), gdzie zmarła 15 III 1644 r. Została pochowana w katedrze w Królewcu.

B *Maria Elżbieta Flandrika*
Urodziła się 26 III 1577 r. w Middelburgu. W 1593 r. wraz z macochą Ludwiką de Coligny wyjechała do jej ojczyzny. 15 IV 1595 r. w Hadze wyszła za mąż za *Henryka de La Tour d'Auvergne*, suwerennego księcia Sedanu, księcia Bouillon i Raucourt, hrabiego Montfort i Beaufort, wicehrabiego Turenii oraz barona Oliergues, marszałka Francji (ur. Joze-en-Auvergne 28 IX 1555, zm. Sedan 25 III 1623), syna Franciszka III de La Tour d'Auvergne, wicehrabiego Turenii, i jego żony Eleonory, córki Annasza (Anne'a) de Montmorency, księcia Montmorency, konetabla Francji. Książę Henryk był uprzednio żonaty z Szarlottą, suwerenną księżną Sedanu oraz księżną Bouillon (zm. 1594), córką i dziedziczką Henryka Roberta de La Marck, lecz małżeństwo to pozostało bezdzietne; z Marią Elżbietą Flandriką dochował się licznej progenitury:

1 *Ludwika* (ur. 1596, zm. 1606).
2 *Maria* (ur. 1600, zm. 1665). Od 1619 r. żona *Henryka III de La Trémoïlle,* księcia Thouars i Talmont, księcia Tarentu (ur. 1598, zm. 1674), syna swojej ciotki Szarlotty Brabantyny (zob. s. 43); mieli potomstwo.

3 *Juliana Katarzyna* (ur. 1604, zm. 1637). W 1627 r. poślubiła *Franciszka I de La Rochefoucauld,* hrabiego Roucy (ur. 1603, zm. 1680), i miała z nim potomstwo.
4 *Fryderyk Maurycy* (ur. 1605, zm. 1652). Suwerenny książę Sedanu, książę Bouillon oraz książę Raucourt do 1651 r., następnie książę Albret i Château-Thierry. Generał armii francuskiej. W 1634 r. poślubił *Eleonorę Katarzynę* (ur. 1613, zm. 1657), córkę Fryderyka, hrabiego 's-Heerenberg, którego matką była Maria, siostra Wilhelma I (por. s. 32), i miał z nią potomstwo.
5 *Elżbieta* (ur. 1606, zm. 1685). W 1619 r. wyszła za mąż za *Gwidona Aldonsa de Durfort,* markiza Duras i Lorges (ur. 1605, zm. 1665), i miała z nim potomstwo.
6 *Henryka Katarzyna* (ur. 1608, zm. 1677). W 1629 r. poślubiła *Amalryka III Gouyon,* markiza La Moussaye i hrabiego Quintin (ur. 1601, zm. 1674), i miała z nim potomstwo.
7 *Szarlotta* (ur. 1610, zm. 1662).
8 *Henryk* (ur. 1611, poległ pod Sedanem 1675). Wicehrabia Turenii i marszałek Francji, słynny Tureniusz. W 1651 r. pojął on za żonę *Szarlottę de Caumont,* panią na Saveilles (ur. 1623, zm. 1666), córkę Armanda Nompara de Caumont, księcia La Force.

Po śmierci męża, w latach 1623–26 Maria Elżbieta Flandrika sprawowała regencję w księstwie Sedanu w imieniu starszego syna. Zmarła 3 IX 1642 r. na zamku w Sedanie i spoczęła u boku męża w Sedanie.

C *Katarzyna Belgika*
Urodziła się 31 VII 1578 r. w Antwerpii. Jej mężem został 22 X [2 XI] 1596 r. w Dillenburgu *Filip Ludwik II*, hrabia Hanau na Münzenbergu od 1580 r. (ur. Hanau 18 XI lub 18 XII 1576, zm. tamże 9 [19] VIII 1612), pasierb Jana VII, księcia Nassau na Siegen (zob. s. 14). Ich dziećmi byli:
1 *Szarlotta Ludwika* (ur. 1597, zm. 1649).
2 *Bezimienna córka* (ur. i zm. 1598).
3 *Filip Ulryk* (ur. 1601, zm. 1604).
4 *Amalia Elżbieta* (ur. 1602, zm. 1651). W 1619 r. poślubiła *Wilhelma V Stałego,* landgrafa heskiego na Kassel (ur. 1602, zm. 1637), i miała z nim potomstwo.
5 *Katarzyna Juliana* (ur. 1604, zm. 1668). W 1631 r. jej mężem został *Albert Otto II,* hrabia Solms-Laubach (ur. 1610, zm. wskutek wypadku na polowaniu 1639), z którym miała potomstwo, a w 1642 r. poślubiła *Maurycego Chrystiana,* hrabiego Wied-Runkel (ur. 1620, zm. 1653), i miała z nim dalsze dzieci.
6 *Filip Maurycy* (ur. 1605, zm. 1638). Hrabia Hanau na Münzenbergu. W 1627 r. poślubił Sybillę *Krystynę* (ur. 1603, zm. 1686), córkę Jana Jerzego I, księcia Anhaltu na Dessau, z którą miał potomstwo.
7 *Wilhelm Reinhard* (ur. 1607, zm. 1630).

8 *Henryk Ludwik* (ur. 1609, poległ pod Maastricht 1632).
9 *Fryderyk Ludwik* (ur. 1610, zm. 1627).
10 *Jakub Jan* (ur. 1612, poległ pod Zabern 1636).

Po śmierci męża Katarzyna Belgika sprawowała w latach 1612–26 regencję w imieniu małoletniego syna Filipa Maurycego. Zmarła 12 IV 1648 r. w Hadze i spoczęła w tzw. Starej Krypcie w podziemiach kościoła Nieuwe Kerk w Delft.

D *Szarlotta Flandryna*
Urodziła się 18 VIII 1579 r. w Antwerpii. Po śmierci matki (1582), na życzenie jej ojca, Ludwika II de Bourbon, wychowywała się na jego dworze. W 1593 r. przyjęła wyznanie katolickie i wstąpiła do klasztoru św. Krzyża koło Poitiers, gdzie 25 VII 1605 r. wybrano ją opatką. Zmarła 16 IV 1640 r. w klasztorze św. Krzyża i spoczęła w jego podziemiach.

E *Szarlotta Brabantyna*
Urodziła się 17 IX 1580 r. w Antwerpii. W 1593 r. wspólnie z macochą Ludwiką de Coligny oraz starszą siostrą Marią Elżbietą Flandriką wyjechała do Francji. 11 III 1598 r. w Châtellerault została żoną *Klaudiusza de La Trémoïlle*, księcia Thouars i Talmont oraz księcia Trémoïlle (ur. 1566, zm. zamek Thouars 25 X 1604), syna Ludwika III de La Trémoïlle, księcia Thouars, i jego żony Joanny, córki Annasza (Anne'a) de Montmorency, księcia Montmorency, konetabla Francji. Mieli czworo dzieci:
1 *Henryk III* (ur. 1598, zm. 1674). Książę Thouars i Talmont, książę Tarentu. W 1619 r. poślubił swoją siostrę cioteczną *Marię de La Tour d'Auvergne* (ur. 1600, zm. 1665, zob. s. 42).
2 *Szarlotta* (ur. 1599, zm. 1664). W 1626 r. wyszła za *Jakuba Stanleya,* earla Derby (ur. 1607, stracony 1651), i miała z nim potomstwo.
3 *Elżbieta* (ur. 1601, zm. 1604).
4 *Fryderyk* (ur. 1602, zginął w pojedynku 1642).

Szarlotta Brabantyna zmarła (22?) VIII 1631 r. w zamku Renard.

F *Emilia Secunda Antwerpiana*
Urodziła się 9 XII 1581 r. w Antwerpii, a 4 VII 1616 r. w Zweibrücken poślubiła *Fryderyka Kazimierza*, palatyna Zweibrücken na Landsbergu od 1611 r. (ur. Zweibrücken 10 VI 1585, zm. Montfort-en-Auxois 30 IX 1645), syna Jana I, palatyna Zweibrücken, potomka bocznej gałęzi palatyńskiej linii Wittelsbachów, oraz jego żony Magdaleny, córki Wilhelma Bogatego, księcia Juliaku, Kliwii i Bergu. Urodziła mu trzech synów:
1 *Fryderyk* (ur. i zm. 1617).
2 *Fryderyk Ludwik* (ur. 1619, zm. 1681). Palatyn Zweibrücken-Landsberg, następnie książę Zweibrücken. W 1645 r. ożenił się z *Julianą Magdaleną* (ur. 1621, zm. 1672), córką Jana II, palatyna Zweibrücken na Bischweiler i Birlenbach (zob. s. 41), i miał z nią potomstwo. W 1672 r. zawarł morganatyczny związek małżeński z *Anną Marią Elżbietą Hepp* (zm. 1721), z którą także dochował się dzieci.

3 *Karol Henryk* (ur. 1622, zm. 1623).

Emilia Secunda Antwerpiana zmarła 28 IX 1657 r. w Landsbergu i została pochowana w Meisenheim.

SYN Z IV MAŁŻEŃSTWA:

FRYDERYK HENRYK *(zob. s. 48).*

NATURALNY SYN WILHELMA I:

z *Ewą Elinx (Elincx)* (ur. ok. 1535, zm. ok. 1590):

1 *Justynus van Nassau* (ur. 1559, zm. Lejda 26 VI 1631). Admiral-lejtnant Zelandii od 1585 r., w latach 1601–25 był gubernatorem Bredy. Jego żoną została 4 XII 1597 r. w IJsselmondea *Anna* (ur. 9 I 1565, zm. 8 X 1634), córka Jana IX de Merode, pana Petershem, oraz Małgorzaty van Pallant, wdowa po angielskim pułkowniku Tomaszu Morganie, gubernatorze Bergen op Zoom. Ich potomkowie wygaśli w linii męskiej w drugiej połowie XVII w.

WILHELM I

Został zastrzelony 10 VII 1584 r. w swojej rezydencji Prinsenhof w Delft przez katolickiego fanatyka Baltazara Gérarda (Gerardsa lub Gerardtsa), będącego na usługach dworu hiszpańskiego. Znalazł spoczynek w Starej Krypcie w podziemiach Nieuwe Kerk w Delft, która to świątynia stała się odtąd nekropolią dynastii Orange-Nassau.

Urząd stadhoudera objął jego syn Maurycy.

MAURYCY

OJCIEC: *Wilhelm I (zob. s. 11)*
MATKA: *Anna Saska (zob. s. 37)*
RODZEŃSTWO: *zob. s. 38*

Urodził się 13/14 XI 1567 r. na zamku w Dillenburgu jako pierwszy syn Wilhelma I i jego drugiej żony Anny. Po śmierci ojca 10 VII 1584 r. został markizem Veere i Flushing oraz hrabią Lingen (samodzielnie), a także markizem Bergen, hrabią Vianden, wicehrabią Antwerpii, baronem Bredy, Grimbergen, Herstal, Diest i Warneton, panem Polanen, Geertruidenbergu, Niervaart, Klundert, Oosterhout, Naaldwijk, Steenbergen, Castricum, Monster, Rijswijk, Dongen, Lek, Drimmelen, Sankt-Vith, Bütgenbach, Daasburga, Hambroeck, Gageldonk, Itteren, Meerssenhoven, Gestel, Strijp, Stratum, Hoboken, Hiongene, Zichen, Zelem (do 1595 r.), Vorst, Meerhout, Londerzeel, Hoeleden, Roosendaal, Nispen, Wouw, Hooge en Lage Zwaluwe i Willemstad (wspólnie z braćmi). Od sierpnia 1584 r. zasiadał w holenderskiej Radzie Stanu. W 1585 r. został wybrany stadhouderem Holandii i Zelandii, a w 1587 r. uzyskał stanowisko wodza naczelnego sił lądowych i morskich Republiki Zjednoczonych Prowincji. W 1589 r. wybrano go stadhouderem Overijssel, w 1590 r. stadhouderem i głównodowodzącym sił zbrojnych Utrechtu, a w 1591 r. stadhouderem i głównodowodzącym sił zbrojnych Groningen. W 1600 r. objął on hrabstwo Mörs, a po podziale posiadłości dziedzicznych w 1609 r. został panem Polanen, Niervaart, Klundert, Oosterhout, Steenbergen, Castricum, Monster, Rijswijk, Dongen, Lek, Drimmelen, Roosendal, Nispen, Wouw i Willemstad. Po śmierci starszego przyrodniego brata, Filipa Wilhelma (zob. s. 41), 20 II 1618 r. został suwerennym księciem Oranii (Orange), hrabią Nassau, Katzenelnbogen, Vian-

den i Diez (Dietz), hrabią Büren i Leerdam, wicehrabią Antwerpii i Besançon, baronem Bredy, Grimbergen, Herstal, Diest, IJsselstein, Cranendonk, Eindhoven, miasta Grave oraz ziemi Cuyk, Warneton, Orpierre-Trescléoux, Saulnerie, Arlay i Nozeroy, panem Sankt-Vith, Bütgenbach, Daasburga, Hambroeck, Gageldonk, Itteren, Meerssenhoven, Gestel, Strijp, Stratum, Hoboken, Hingene, Zichem, Vorst, Meerhout, Londerzeel, Hoeleden, Akkooi, Kortegne, Borsselen, Sint-Maartensdijk, Jaarsveld, Odijk, Beverweed, Neuchâtel, Châtillon, Chastelbellin, Valenzin, Lièvremont, Hortal, Dammartin, Montfaulcon Salins i La Joux. W 1619 r. otrzymał tytuł pierwszego para Zelandii, natomiast po śmierci Wilhelma Ludwika „Ojcze Nasz" (zob. s. 13) w 1620 r. został stadhouderem oraz głównodowodzącym sił zbrojnych prowincji Groningen i Drenthe.

NATURALNE POTOMSTWO MAURYCEGO {1–8}:

z *Małgorzatą* (ur. ok. 1581, zm. Haga 17 V 1662), córką Korneliusza, junkra van Mechelen, i jego żony Barbary, córki Pawła van Nassau-Merwen:

1 *Wilhelm van Nassau* (ur. ok. 1601, poległ pod Greenlo/Groenlo 18 VIII 1627). Uznany przez ojca na krótko przed jego śmiercią, w 1625 r. odziedziczył zgodnie z jego wolą tytuł pana Lek. Był ponadto wiceadmirałem Holandii i Fryzji Wschodniej. Pozostawił naturalnego syna. Jego żoną została 4 IV 1627 r. w Sluis *Anna* (zm. 1642), córka i dziedziczka Karola van der Noot, pana Hoogen-Aartswoude, i Anny Manmaker (bezdzietni); po śmierci Wilhelma van Nassau, z którym nie dochowała się dzieci, wyszła powtórnie za mąż (1630) za Filipa Jakuba, barona Boetzalaer.

2 *Ludwik van Nassau* (ur. koniec 1602, zm. Haga 28 II 1665). Uznany przez ojca na krótko przed jego śmiercią, w 1625 r. otrzymał tytuł pana Beverweerd, natomiast po bezpotomnym zgonie starszego brata w 1627 r. został panem Lek. W 1643 r. został gubernatorem Bergen op Zoom, a w 1658 r. objął to stanowisko w Den Bosch. Poseł na dwór angielski (1660); generał-lejtnant armii niderlandzkiej. Jego żoną została 7 IV 1630 r. *Izabela* (ur. ok. 1605, zm. na krótko przed 7 V 1664), córka Wilhelma Adriana, hrabiego Hornes (Horn, Hoorne), pana Kessel, i jego pierwszej żony Izabeli (Elżbiety) van der Meeren.

Jego potomkami byli: hrabiowie Nassau-La Lecq (de Lek) (wygaśli w połowie XIX w.), hrabiowie Nassau-La Lecq (de Lek) na Odijk i Ziest (wygaśli w końcu XVIII w.) i hrabiowie Nassau-La Lecq (de Lek) na Ouwerkerk (wygaśli w końcu XVIII w.).

3 *Maurycy van Nassau* (ur. ok. 1604, zm. podczas zarazy 5 VI 1617).

z *Kornelią Jacobsdochter*, córką Jakuba Willemszoona i Leentje Cornelisdochter:

4 *Anna van Nassau* (zm. 11 VI 1673). Jej mężem został poślubiony 7 III 1636 r. w Heusden *Franciszek*, junkier de Ferrier i pan na Morsant (zm. 22 VII 1647); nie mieli dzieci.

z *Urszulą de Rijck*:

5 *Elżbieta van Nassau* (ur. 1611, zm. krótko przed 29 X 1679).

z *Johghen van Alphen*, od 1618 r. małżonką Jana (Hansa) Romera, szynkarza z Hagi:

6 *Karol van Nassau* (ur. Delft ok. 1612, poległ w obronie niderlandzkich posiadłości zamorskich 28 III 1637 pod Ponto Calvo w Brazylii).

Jego żoną została w 1630 r. *Małgorzata* (zm. przed 23 VIII 1673), córka Jana van Bodeghen i Katarzyny Schrams. Po śmierci Karola, z którym miała młodo zmarłą córkę, trzykrotnie jeszcze wstępowała w związki małżeńskie (z Jakubem de Bruijn, Mikołajem van Loenem oraz Gerardem Nieuwstad).

z *Anną* (zm. 1674, przed 10 VI), córką Jana Jakobszoona van der Kelder:

7 *Karol Maurycy van Nassau* (zm. przed 14 IX 1646).

z *Delianą*, córką Mikołaja de Backer i Debory van Banchem:

8 *Elżbieta van Nassau* (ur. ok. 1620, zm. 1693/1703). Jej mężem został poślubiony 23 III 1642 r. w Hadze *Gerhard Bernard*, baron Pöllnitz na Reichau (zm. Berlin XII 1676), z którym miała potomstwo.

MAURYCY

Zmarł wskutek choroby wątroby (prawdopodobnie marskości) 23 IV 1625 r. w Hadze i został pochowany u boku ojca w Starej Krypcie w podziemiach kościoła Nieuwe Kerk w Delft.

Urząd stadhoudera objął jego młodszy przyrodni brat Fryderyk Henryk.

FRYDERYK HENRYK

OJCIEC: *Wilhelm I (zob. s. 11)*
MATKA: *Ludwika de Coligny (zob. s. 37)*
RODZEŃSTWO: *zob. s. 38*

Urodził się 29 I 1584 r. w Delft jako jedyne dziecko Wilhelma I i jego czwartej małżonki Ludwiki. Po śmierci ojca 10 VII 1584 r. wspólnie ze starszymi przyrodnimi braćmi został markizem Bergen, hrabią Vianden, wicehrabią Antwerpii, baronem Bredy, Grimbergen, Herstal, Diest i Warneton, panem Polanen, Geertruidenbergu, Niervaart, Klundert, Oosterhout, Naaldwijk, Steenbergen, Castricum, Monster, Rijswijk, Dongen, Lek, Drimmelen, Sankt-Vith, Bütgenbach, Daasburga, Hambroeck, Gageldonk, Itteren, Meerssenhoven, Gestel, Strijp, Stratum, Hoboken, Hingene, Zichem, Zelem (do 1595 r.), Vorst, Meerhout, Londerzeel, Hoeleden, Roosendaal, Nispen, Wouw, Hooge en Lage Zwaluwe i Willemstad. W 1595 r. został wybrany gubernatorem Geertruidenbergu, a od 22 IV 1603 r. zasiadał w holenderskiej Radzie Stanu. W 1609 r. synowie Wilhelma I dokonali podziału dziedzicznych posiadłości, na mocy którego Fryderyk Henryk został panem Geertruidenbergu i Hooge en Lage Zwaluwe; w 1612 r. do swych posiadłości dołączył ponadto Naaldwijk, Honselersijk i Wateringen. Po śmierci starszego brata Maurycego 23 IV 1625 r. został suwerennym księciem Oranii (Orange), markizem Veere i Flushing, hrabią Nassau, Katzenelnbogen, Vianden i Diez (Dietz), hrabią Büren, Leerdam, Lingen i Mörs, wicehrabią Antwerpii i Besançon, baronem Bredy, Grimbergen, Herstal, Diest, IJsselstein, Cranandonk, Eindhoven, miasta Gravie oraz ziemi Cuyk, Warneton, Orpierre-Trescléoux, Saulnerie, Arlay i Nozeroy, panem Pola-

nen, Niervaart, Klundert, Oosterhout, Steenbergen, Castricum, Monster, Rijswijk, Dongen, Drimmelen, Sankt-Vith, Bütgenbach, Daasburga, Hambroeck, Gageldonk, Itteren, Meerssenhoven, Gestel, Strijp, Stratum, Hoboken, Hingene, Zichem, Vorst, Meerhout, Londerzeel, Hoeleden, Roosendaal, Nis-pen, Wouw, Willemstad, Akkooi, Kortegne, Borsselen, Sint-Maar-tensdijk, Jaarsaveld, Neuchâtel, Châtillon, Chastelbellin, Valenzin, Lièvremont, Hortal, Dammartin, Montfaulcon, Salins i La Joux, a także pierwszym parem Zelandii. W tym samym roku został wybrany stadhouderem Holandii, Zelandii, Utrechtu, Geldrii i Overijssel, wodzem naczelnym sił lądowych i morskich Republiki Zjednoczonych Prowincji Niderlandów oraz sił lądowych i morskich Holandii oraz Zelandii. W r. 1633 wybrano go stadhouderem Limburga, a po śmierci Henryka Kazimierza I, hrabiego Nassau-Diez (zob. s. 23), został stadhouderem i głównodowodzącym sił zbrojnych Groningen oraz Drenthe.

MAŁŻONKA FRYDERYKA HENRYKA

Poślubiona 4 IV 1625 r. w kościele Kloosterkerk w Hadze:

Amalia

Była ona córką Jana Albrechta I, hrabiego Solms-Braunfels na Braunfels, syna Elżbiety, siostry Wilhelma I (zob. s. 33), i jego pierwszej żony Agnieszki, córki Ludwika I, hrabiego Sayn-Wittgenstein. Urodziła się 31 VIII [10 IX] 1602 r. w Braunfels. W latach 1619–25 była damą dworu Elżbiety Stuart, królowej Czech (zob. s. 41). W 1648 r. została baronową Zevenbergen, a w roku następnym baronową Turnhout. Po przedwczewsnej śmierci jedynego syna w 1650 r. stała się opiekunką nieletniego wnuka, Wilhelma III. Zmarła 8 IX 1675 r. w pałacu Oude Hof (późniejszy pałac Noordeinde) w Hadze i została pochowana u boku męża w Starej Krypcie w podziemiach kościoła Nieuwe Kerk w Delft.

POTOMSTWO FRYDERYKA HENRYKA

DZIECI MAŁŻEŃSKIE {A–I}:

A WILHELM II *(zob. s. 53).*

B *Ludwika Henryka*

Na świat przyszła 27 XI 1627 r. w pałacu Oude Hof (obecnie pałac Noordeinde) w Hadze i tam również 7 XII 1646 r. poślubiła *Fryderyka Wilhelma* zwanego *Wielkim Elektorem,* elektora brandenburskiego, księcia Prus i Kliwii oraz hrabiego Marchii (Mark), Ravensbergu i Minden od 1640 r. (ur. Cölln pod Berlinem 16 II 1620, zm. Poczdam 9 V 1688), syna Jerzego Wilhelma, elektora brandenburskiego i księcia pruskiego z dynastii Hohenzollernów, i jego żony Elżbiety Szarlotty, córki Fryderyka IV, elektora Palatynatu Reńskiego, wnuczki Wilhelma I (zob. s. 41). Miała z nim następujące potomstwo:

1 *Wilhelm Henryk* (ur. 1648, zm. 1649).

2–3 *Dwa poronienia* (1650, 1651).

4 *Karol Emil* (ur. 1655, zm. (otruty?) 1672).
5 *Fryderyk III* (ur. 1657, zm. 1713). Elektor brandenburski i książę pruski etc., jako *Fryderyk I* król pruski („w Prusach"). Pierwszą jego żoną została w 1679 r. *Elżbieta Henryka* (ur. 1661, zm. 1683), córka Wilhelma VI, landgrafa heskiego na Kassel, z którą miał potomstwo, a po jej śmierci ożenił się w 1684 r. z *Zofią Szarlottą* (ur. 1682, zm. 1705), córką Ernesta Augusta, elektora Hanoweru, i miał z nią dalsze dzieci.
6 *Amalia* (ur. 1664, zm. 1665).
7 *Henryk* (ur. i zm. 1664).
8 *Ludwik* (ur. 1666, zm. 1687). W 1681 r. poślubił on *Ludwikę Karolinę* (ur. 1667, zm. 1695), córkę księcia Bogusława Radziwiłła, koniuszego litewskiego i gubernatora Prus Książęcych.

Ludwika Henryka zmarła po dłuższej chorobie 18 VI 1667 r. na zamku elektorskim w Cölln pod Berlinem (zamek berliński) i spoczęła w katedrze w Cölln (obecna katedra berlińska). Po jej śmierci Fryderyk Wilhelm ożenił się w 1668 r. z Dorotą, córką Filipa, księcia holsztyńskiego na Glücksburgu, która uodziła mu liczne dzieci.

C *Henryka Amalia*
Urodziła się 26 X 1628 r. w Hadze, gdzie zmarła w grudniu tr. Została pochowana w Starej Krypcie w podziemiach Nieuwe Kerk (Nowego Kościoła) w Delft.

D *Elżbieta*
Urodziła się 4 VIII 1630 r. w Hadze i zmarła tego samego dnia. Została pochowana w Starej Krypcie w podziemiach Nieuwe Kerk w Delft.

E *Izabela Szarlotta*
Urodziła się 28 IV (21 I?) 1632 r. w Hadze, gdzie również zmarła 17 V 1642 r. i została pochowana w Starej Krypcie w podziemiach Nieuwe Kerk w Delft.

F *Albertyna Agnieszka*
Poślubiła *Wilhelma Fryderyka*, księcia Nassau-Diez (szczegóły zob. s. 23).

G *Henryka Katarzyna*
Urodziła się 31 I [10 II] 1637 r. w Hadze, a 9 VII 1659 r. w Groningen pod Halberstadtem wyszła za *Jana Jerzego II*, księcia Anhaltu na Dessau od 1660 r., generała feldmarszałka armii brandenburskiej (ur. Dessau 7 [17] XI 1627, zm. Berlin 17 [27] VIII 1693), syna Jana Kazimierza, księcia Anhaltu na Dessau z dynastii askańskiej, i jego pierwszej żony Agnieszki, córki Maurycego, landgrafa heskiego na Kassel. Ich dziećmi byli:
1 *Amalia Ludwika* (ur. i zm. 1660).
2 *Fryderyk Kazimierz* (ur. 1663, zm. 1665).
3 *Henryka Amalia* (ur. 1663, zm. 1665).
4 *Eleonora Albertyna* (ur. 1665, zm. 1706); w 1686 r. poślubiła *Henryka,* księcia saskiego z linii na Weißenfels, hrabiego Barby (ur. 1657, zm. 1728), i miała z nim potomstwo.

5 *Amalia,* małżonka *Henryka Kazimierza II,* księcia Nassau-Diez (dalej zob. s. 24).
6 *Ludwika Zofia* (ur. 1667, zm. 1668).
7 *Maria Eleonora* (ur. 1671, zm. 1756). W 1687 r. poślubiła księcia *Jerzego Józefa Radziwiłła,* VII ordynata na Nieświeżu oraz wojewodę trockiego (ur. 1668, zm. 1689), i miała z nim potomstwo.
8 *Henryka Agnieszka* (ur. 1674, zm. 1729).
9 *Leopold I Stary Dessauczyk* (ur. 1676, zm. 1747). Książę Anhaltu na Dessau, generał feldmarszałek armii pruskiej. W 1698 r. jego żoną została *Anna Ludwika* (ur. 1677, zm. 1754), córka Rudolfa Föse, w 1701 r. kreowana księżną Rzeszy, z którą miał on potomstwo.
10 *Joanna Szarlotta* (ur. 1682, zm. 1750). W 1699 r. poślubiła ona *Filipa Wilhelma,* margrabiego brandenburskiego na Schwedt (ur. 1669, zm. 1711), z którym miała potomstwo.

Henryka Katarzyna zmarła 3 lub 4 X 1708 r. w zamku Oranienbaum i znalazła spoczynek w książęcych kryptach w podziemiach kościoła zamkowego NMP w Dessau.

H *Henryk Ludwik*
Urodził się 30 XI 1639 r. w Hadze, gdzie też zmarł 29 XII tr. Spoczął w Starej Krypcie Nieuwe Kerk w Delft.

I *Maria*
Urodziła się 5 IX 1642 r. w Hadze, a 13 [23] IX 1666 r. w Kliwii została poślubiona przez *Ludwika Henryka Maurycego,* księcia Simmern na Kreuznach, Kirchbergu, Strombergu, Böckelheim, Bolanden, Rockenhausen, Wolfstein i Lautern (Kaiserslautern) od 1655 r. (ur. zamek Sedan 11 X 1640, zm. Kreuznach 3 I 1674), syna Ludwika Filipa, księcia Simmern na Kreuznach etc., po matce wnuka Wilhelma I (zob. s. 41), i jego żony Marii Eleonory, córki Joachima Fryderyka, elektora brandenburskiego. Małżeństwo to pozostało bezdzietne. Maria zmarła 20 III 1688 r. na zamku w Kreuznach i została pochowana u boku męża w kościele św. Stefana w Simmern.

SYN NATURALNY:

z *Małgorzatą Katarzyną Bruyns*, córką Ludolfa, burmistrza miasta Emmerich nad Renem, i jego żony Krystyny ten Herenhaven:

1 *Fryderyk van Nassau* (ur. (8 III?) 1624, poległ pod Grevenbrugge 12 X 1672). 15 III 1640 r. z nadania ojca uzyskał włości Zuylestein i w tym samym roku został kapitanem holenderskiej piechoty. 18 X 1648 r. w Hadze pojął za żonę *Marię Kilgrew* (ur. 27 I 1627, zm. 27 VIII 1677), córkę sir Wilhelma Killgrewa i jego żony Marii Hill of Honilay. W latach 1659–66 był opiekunem nieletniego stadhoudera Wilhelma III. W 1670 r. otrzymał urząd gubernatora Bredy, a w 1672 r. awansował na generała piechoty. W sierpniu 1672 r. uczestniczył w zabójstwie wielkiego pensjonariusza Jana de Witt. Jego potomkowie (w latach 1695–1830 hrabiowie Richmond) wygaśli w linii męskiej.

FRYDERYK HENRYK

Zmarł po długiej chorobie 14 III 1647 r. w Stadhouderlijk Hof (późniejszy pałac Binnenhof) w Hadze i został pochowany w Starej Krypcie w podziemiach Nieuwe Kerk w Delft.

Jego następcą został jedyny prawowity syn Wilhelm.

WILHELM II

OJCIEC: *Fryderyk Henryk (zob. s. 48)*
MATKA: *Amalia von Solms (zob. s. 49)*
RODZEŃSTWO: *zob. s. 49*

Na świat przyszedł 27 V 1626 r. w Hadze, będąc pierworodnym dzieckiem swoich rodziców. W 1631 r. został wyznaczony następcą ojca na stanowisku stadhoudera Holandii, Zelandii, Utrechtu, Geldrii i Overijssel, a w 1638 r. zasiadł w holenderskiej Radzie Stanu. Rok później został uznany sukcesorem ojca na stanowisku naczelnego wodza sił lądowych i morskich Republiki Zjednoczonych Prowincji, a w 1641 r. jako stadhouder Groningen i Drenthe. Po śmierci ojca 14 III 1647 r. został suwerennym księciem Oranii (Orange), hrabią Nassau, Katzenelnbogen, Vianden, Diez (Dietz), Büren, Leerdam, Lingen i Mörs, wicehrabią Antwerpii i Besançon, baronem Bredy, Grimbergen, Herstal, Diest, IJsselstein, Cranendonk, Eindhoven, miasta Grave i ziemi Cuyk, Warneton, Orpierre-Trescléoux, Saulnerie, Arlay i Nozaroy oraz panem Polanen, Geertruidenbergu, Niervaart, Klundert, Oosterhout, Naaldwijk, Steenbergen, Castricum, Monster, Rijswijk, Dongen, Drimmelen, Sankt-Vith, Bütgenbach, Daasburga, Hambroeck, Gageldonk, Itteren, Meerssenhoven, Gestel, Strijp, Stratum, Hoboken, Hingene, Zichem, Vorst, Meerhout, Londerzeel, Hoeleden, Roosendaal, Nispen, Wouw, Hooge en Lage Zwaluwe, Willemstad, Akkooi, Kortegne, Borsselen, Sint-Maartensdijk, Jaarsveld, Honselersdijk, Wateringen, Montfort, Neuchâtel, Châtillon, Chastelbellin, Valenzin, Lièvremont, Hortal, Dammartin, Montfaulcon, Salins i La Joux, a także stadhouderem Holandii, Zelandii, Utrechtu, Geldrii, Overijssel, Groningen i Drenthe, pierwszym parem Zelandii, wodzem naczelnym sił lądowych i morskich Republiki

Zjednoczonych Prowincji, głównodowodzącym sił lądowych i morskich Holandii i Zelandii oraz głównodowodzącym sił zbrojnych Utrechtu, Geldrii, Overijssel, Groningen i Drenthe.

MAŁŻONKA WILHELMA II

Poślubiona 2 [12] III 1645 r. w kaplicy królewskiej pałacu Whitehall w Londynie:

Maria Henryka

Była ona córką Karola I, króla Anglii, Szkocji i Irlandii z dynastii Stuartów, oraz Henryki Anny, córki Henryka IV Wielkiego, króla Francji i Nawarry. Urodziła się 4 lub 29 XI 1631 r. w pałacu św. Jakuba w Londynie, a w 1642 r. została desygnowana księżniczką królewską (ang. *Princess Royal*) Anglii, Szkocji i Irlandii. Zmarła na ospę 24 XII 1660 [3 I 1661] r. w pałacu Whitehall w Londynie i spoczęła w opactwie Westminster.

JEDYNE DZIECKO WILHELMA II

WILHELM III *(zob. s. 55).*

WILHELM II

Zmarł na ospę 6 XI 1650 r. w pałacu Binnenhof (dawniej Stadhouderlijk Hof) w Hadze i został pochowany w Nowej Krypcie pod chórem Nieuwe Kerk w Delft.

Jego sukcesorem został jedyny syn i imiennik.

WILHELM III

OJCIEC: *Wilhelm II (zob. s. 53)*
MATKA: *Maria Henryka Stuart (zob. s. 54)*

Przyszedł na świat jako pogrobowiec 14 XI 1650 r. w pałacu Binnenhof (wcześniejszy Stadhouderlijk Hof) w Hadze i na chrzcie otrzymał imiona WILHELM HENRYK. Od urodzenia był suwerennym księciem Oranii (Orange), hrabią Nassau, Katzenelnbogen, Vianden, Diez (Dietz), Büren, Leerdam, Lingen i Mörs, wicehrabią Antwerpii i Besançon, baronem Bredy, Grimbergen, Herstal, Diest, IJsselstein, Cranendonk, Eindhoven, miasta Grave i ziemi Cuyk, Warneton, Orpierre-Trescléoux, Saulnerie, Arlay i Nozaroy, panem Polanen, Geertruidenbergu, Niervaart, Klundert, Oosterhout, Naaldwijk, Steenbergen, Castricum, Monster, Rijswijk, Dongen, Drimmelen, Sankt-Vith, Bütgenbach, Daasburga, Hambroeck, Gageldonk, Itteren, Meerssenhoven, Gestel, Strijp, Stratum, Hoboken, Hingene, Zichem, Vorst, Meerhout, Londerzeel, Hoeleden, Roosendaal, Nispen, Wouw, Hooge en Lage Zwaluwe, Willemstad, Akkooi, Kortegne, Borsselen, Sint-Maartensdijk, Jaarsveld, Honselersdijk, Wateringen, Montfort, Neuchâtel, Châtillon, Chastelbellin, Valenzin, Lièvremont, Hortal, Dammartin, Montfaulcon, Salins i La Joux. W 1668 r. otrzymał tytuł pierwszego para Zelandii, a od 1670 r. zasiadał w holenderskiej Radzie Stanu. 4 VII 1672 r. został wybrany stadhouderem Holandii oraz głównodowodzącym sił zbrojnych tej prowincji, a także dziedzicznym wodzem naczelnym sił lądowych i morskich Republiki Zjednoczonych Prowincji, a 16 VII tego roku uzyskał godność stadhoudera Zelandii i głównodowodzącego tamtejszych sił zbrojnych. 26 IV 1674 r. został ogłoszony stadhouderem oraz głównodowodzącym sił zbrojnych Utrechtu i w tym samym roku wszedł

w posiadanie włości Soest, Baarn oraz Ter Eem. W 1675 r. został wybrany stadhouderem oraz głównodowodzącym sił zbrojnych Groningen i Overijssel. Po śmierci babki, Amalii von Solms, 8 IX 1675 r. odziedziczył tytuł barona Zevenbergen i Turnhout, a w 1684 r. zakupił posiadłość Het Loo pod Apeldoorn. 13 [23] II 1689 r. został przez brytyjski parlament proklamowany królem Anglii, Szkocji i Irlandii pod imieniem WILHELMA III – współpanującym swojej żony Marii; koronacja obojga małżonków miała miejsce 11 [21] IV 1689 r. w opactwie westminsterskim.

MAŁŻONKA WILHELMA III

Poślubiona 4 [14] XI 1677 r. w pałacu św. Jakuba w Londynie lub w pałacu Kensington w Londynie:

Maria II

Jej ojcem był rodzony brat matki Wilhelma – Jakub II, król Anglii, Szkocji i Irlandii z dynastii Stuartów, matką zaś jego pierwsza żona Anna, córka Edwarda Hyde'a, earla Clarendon. Urodziła się 30 IV [10 V] 1662 r. w pałacu św. Jakuba w Londynie. 13 [23] II 1689 r. została proklamowana królową Anglii, Szkocji i Irlandii, koregentką męża (ukoronowani 11 [21] IV 1689 r.). Zmarła na ospę 28 XII 1694 [7 I 1695] r. w pałacu Kensington w Londynie i spoczęła w opactwie westminsterskim.

POTOMSTWO WILHELMA III

{A–C}:

A *Martwe dziecko*
Urodziło się w kwietniu 1678 r. w Bredzie.

B *Martwe dziecko*
Na świat przyszło we wrześniu 1678 r. w pałacu Honselaersdijk.

C *Martwe dziecko*
Urodziło się w lutym 1680 r. w Hadze.

WILHELM III

Po śmierci żony w 1694 [1695] r. panował samodzielnie w Wielkiej Brytanii, na swoją następczynię wyznaczając siostrę zmarłej, Annę. W 1696 r. został wybrany stadhouderem oraz głównodowodzącym sił zbrojnych Drenthe, a w 1697 r. nabył posiadłość Breedevoort. Zmarł wskutek upadku z konia lub na zapalenie płuc 8 [19] III 1702 r. w pałacu Kensington w Londynie i został pochowany obok żony w opactwie westminsterskim.

Na nim wygasła główna linia Domu Orange-Nassau. Tytuł księcia orańskiego odziedziczył zgodnie z wolą zmarłego jego kuzyn z linii fryzyjskiej, Jan Wilhelm Friso, jednak Stany Generalne Republiki Zjednoczonych Prowincji nie uznały jego roszczeń do urzędu stadhoudera, który uległ zawieszeniu. Dopiero w 1747 r., pod naciskiem Francji, stanowisko to powierzono synowi Jana Wilhelma Friso – także Wilhelmowi.

WILHELM IV

OJCIEC: *Jan Wilhelm Friso*

Był on synem Henryka Kazimierza II, księcia Nassau na Diez (Dietz) (zob. s. 24). Urodził się 4 [14] VIII 1687 r. w Dessau. Po śmierci ojca 15 [25] III 1696 r. został księciem Nassau na Diez (Dietz), hrabią Spiegelberg, baronem Liesveld, dziedzicznym stadhouderem Fryzji i stadhouderem Groningen, natomiast po bezpotomnej śmierci Wilhelma III 8 [19] III 1702 r. został suwerennym księciem Oranii (Orange), markizem Veere i Flushing, hrabią Katzenelnbogen, Vianden, Büren i Leerdam, wicehrabią Antwerpii, baronem Bredy, Diest, Beilstein, miasta Grave oraz ziemi Cuyk, IJsselstein, Cranandonk, Eindhoven, Herstal, Warneton, Arlay i Nozeroy, panem Breedevoort, Het Loo, Geertruidenbergu, Klundert, Zevenbergen, Hooge en Lage Zwaluwe, Naaldwijk, Polanen, Sint-Maartensdijk, Soest, Baarn an Ter Eem, Willemstad, Steenbergen, Montfort, Sankt-Vith, Bütgenbach, Daasburga, Niervaart, Turnhout i Besançon. W dniu 27 V 1704 r. otrzymał godność suwerennego i dziedzicznego pana wyspy Ameland. 25 III 1707 r. został wybrany głównodowodzącym sił zbrojnych Fryzji, a w 1708 r. uzyskał to samo stanowisko w Groningen. 26 IV 1709 r. w Kassel poślubił *Marię Ludwikę Heską* (zob. dalej). W trakcie wojny o sukcesję hiszpańską dowodził wojskami holenderskimi pozostającymi pod komendą księcia Marlborough i utonął 14 VII 1711 r. w pobliżu Moerdijk podczas przeprawy przez rzekę Hollandsch Diep. Zwłoki przewieziono do Leeuwarden i złożono w Krypcie Namiestników w podziemiach kościoła św. Jakuba.

MATKA: *Maria Ludwika Heska*

Była ona córką Karola, landgrafa heskiego na Kassel, oraz jego pierwszej żony Marii Amalii Anny, córki Jakuba, księcia Kurlandii i Semigalii. Urodzi-

ła się 7 II 1688 r. na zamku w Kassel. Po śmierci męża w 1711 r. sprawowała do 1731 r. rządy w imieniu nieletniego syna. Po śmierci Wilhelma IV (1751) i jego żony Anny (1759) objęła w imieniu wnuka, Wilhelma V, rządy w prowincji Fryzja z tytułem księżnej regentki. Zmarła 9 IV 1765 r. w pałacu Stadhouderlijk Hof w Leeuwarden i spoczęła u boku małżonka w kryptach kościoła św. Jakuba tamże.

SIOSTRA:

A *Anna Szarlotta Amalia*
Urodziła się 2 [13] X 1710 r. w Stadhouderlijk Hof w Leeuwarden, a 3 VII 1727 r. w Leeuwarden poślubiła *Fryderyka*, księcia następcę badeńskiego na Durlach od 1709 r. (ur. Stuttgart 7 X 1703, zm. Karlsruhe 26 III 1732), syna Karola III Wilhelma, margrabiego Badenii na Durlach z dynastii Zähringen, i jego żony Magdaleny Wilhelminy, córki Wilhelma Ludwika, księcia wirtemberskiego na Stuttgarcie. Ich dziećmi byli:
1 *Karol Fryderyk* (ur. 1728, zm. 1811). Margrabia Badenii na Durlach, następnie wielki książę Badenii. W 1751 r. poślubił *Karolinę Ludwikę* (ur. 1723, zm. 1783), córkę Ludwika VIII, landgrafa heskiego na Darmstadcie, z którą miał potomstwo. W 1787 r. zawarł morganatyczne małżeństwo z *Karoliną Geyer von Greyersberg*, kreowaną później księżną badeńską (ur. 1768, zm. 1820), z którą miał dalsze dzieci.
2 *Wilhelm Ludwik* (ur. 1732, zm. 1788). W 1765 r. zawarł morganatyczny związek małżeński z *Wilhelminą Chrystianą Schortmann* (ur. 1740, zm. 1804), z którą miał potomstwo.

Amalia zmarła 18 IX 1777 r. w Durlach, gdzie została także pochowana.

WILHELM IV

Urodził się jako pogrobowiec 1 IX 1711 r. w pałacu Stadhouderlijk Hof w Leeuwarden i otrzymał imiona WILHELM KAROL HENRYK FRISO. Od urodzenia był suwerennym księciem Oranii (Orange) (tytularnie), księciem Nassau na Diez (Dietz), markizem Veere i Flushing, hrabią Katzenelnbogen, Vianden, Spiegelberg, Büren i Leerdam, wicehrabią Antwerpii, baronem Bredy, Diest, Beilstein, miasta Grave i ziemi Cuyk, IJsselstein, Cranendonk, Eindhoven, Liesveld, Herstal, Warneton, Arlay i Nozeroy, dziedzicznym i suwerennym panem wyspy Ameland, panem Breedevoort, Het Loo, Geertruidenbergu, Klundert, Zevenbergen, Hooge en Lage Zwaluwe, Naaldwijk, Polanen, Sint-Maartensdijk, Soest, Baarn i Ter Eem, Willemstad, Steenbergen, Montfort, Sankt-Vith, Bütgenbach, Daasburga, Niervaart, Turnhout i Besançon, a także dziedzicznym stadhouderem Fryzji. Po wygaśnięciu linii Nassau-Hadamar (por. s. 33 w biogr. Wilhelma I) w 1711 r. uzyskał jedną trzecią Hadamaru. W 1718 r. został wybrany stadhouderem Groningen, w 1722 r. objął ten urząd Drenthe, a w 1729 r. w Geldrii. W 1731 r. otrzymał stanowisko głównodowodzącego sił zbrojnych Fryzji, Groningen, Drenthe i Geldrii. Latem 1739 r., po wygaśnięciu linii Nassau-

Dillenburg (por. s. 19), wymienił posiadaną trzecią część Hadamaru na jedną drugą Dillenburga oraz jedną drugą Hadamaru. Ostatecznie w wyniku podziału terytoriów rodzinnych 16 II 1742 r. zatrzymał Dillenburg i Siegen, 18 II 1743 r. dołączył do tego Hadamar, a w 1748 r. hrabstwo Culemborg. Od 1747 r. zasiadał w holenderskiej Radzie Stanu, 28 IV tr. został wybrany dziedzicznym stadhouderem oraz głównodowodzącym sił zbrojnych Zelandii, 3 V uzyskał urząd dziedzicznego stadhoudera oraz głównodowodzącego Holandii i Utrechtu, 4 V wybrano go dziedzicznym głównodowodzącym lądowych i morskich sił zbrojnych Republiki Zjednoczonych Prowincji, a 10 V został dziedzicznym stadhouderem oraz wodzem naczelnym sił zbrojnych Overijssel. W tym samym 1747 r. stany Holandii, Zelandii, Utrechtu, Geldrii, Overijssel, Fryzji, Groningen i Drenthe uchwaliły dziedziczenie urzędu stadhoudera oraz stanowiska głównodowodzącego zarówno w linii męskiej, jak i żeńskiej Domu Orange-Nassau.

MAŁŻONKA WILHELMA IV

Poślubiona 14 [25] III 1734 r. w królewskiej kaplicy pałacu św. Jakuba w Londynie:

Anna

Była ona córką Jerzego II, króla Wielkiej Brytanii i Irlandii oraz elektora Hanoweru z dynastii hanowerskiej (bocznej linii Welfów), oraz jego żony Karoliny, córki Jana Fryderyka, margrabiego brandenburskiego na Ansbach. Urodziła się 22 X [2 IX] (9 X?) 1709 r. w zamku Herrenhausen pod Hanowerem (Dolna Saksonia). 30 VIII 1727 r. otrzymała tytuł księżniczki królewskiej (ang. *Princess Royal*), przysługujący odtąd najstarszej córce brytyjskiego monarchy, a nieużywany od czasów Marii Henryki Stuart (zob. s. 54). Po śmierci męża sprawowała regencję w Niderlandach w imieniu nieletniego syna. Zmarła 12 I 1759 r. w Hadze i została pochowana u boku małżonka w Nowej Krypcie pod chórem Nieuwe Kerk w Delft.

POTOMSTWO WILHELMA IV

{A–G}:

A *Poronienie*
Doszło do niego przed 30 VI 1735 r., przypuszczalnie było to dziecko płci męskiej.

B *Martwa córka*
Urodzona 19 XII 1736 r. w Hadze, spoczęła w Nowej Krypcie pod chórem Nieuve Kerk w Delft.

C *Poronienie*
Miało miejsce w 1738 r.

D *Bezimienna córka*
Urodziła się 21 lub 22 XII 1739 r. w pałacu Stadhouderlijk Hof w Leeuwarden, gdzie zmarła 22 XII. Została pochowana w Krypcie Namiestników w kościele św. Jakuba w Leeuwarden.

E *Karolina*

Wcześniejsze opracowania przydawały jej błędnie pierwsze imię Wilhelminy. Urodziła się 28 II 1743 r. w pałacu Stadhouderlijk Hof w Leeuwarden, a 5 III 1760 r. w Hadze wyszła za mąż za *Karola Chrystiana*, księcia Nassau na Weilburgu, Merenbergu, Gleibergu, Reichelsheim, Kirchheim, Bolanden, Stauf, Hüttenbergu, Cleebergu, Löhnberg, Essershausen, Elkerhausen, jednej trzeciej Saarwerden i Herbitzheim od 1753 r., gubernatora Bergen op Zoom (1760–65), Sluis (1765–72) i Maastricht (1772–84), generała w służbie niderlandzkiej, od 1784 r. feldmarszałka armii cesarskiej (ur. Weilburg 16 I 1735, zm. Munsterderysen koło Kirchheim 28 XI 1788), syna Karola Augusta, księcia Nassau na Weilburgu etc., potomka walramskiej linii dynastii Nassau, i jego żony Augusty Fryderyki, córki Jerzego Augusta Samuela, księcia Nassau na Idstein. Ich dziećmi byli:

1 *Jerzy Wilhelm Belgikus* (ur. 1760, zm. 1762).
2 *Wilhelm Ludwik Karol Flamand* (ur. 1761, zm. 1770).
3 *Augusta Karolina Maria* (ur. 1764, zm. 1802). Mniszka w Herford i Kwedlinburgu
4 *Wilhelmina Ludwika* (ur. 1765, zm. 1837). W 1786 r. została żoną *Henryka XIII,* księcia Reuß na Greiz (ur. 1747, zm. 1817), z którym miała potomstwo.
5 *Martwe dziecko* (1767).
6 *Fryderyk Wilhelm* (ur. 1768, zm. 1816). Książę Nassau na Weilburgu. W 1788 r. ożenił się on z *Ludwiką Izabelą Aleksandrą Augustą* (ur. 1772, zm. 1827), córką Wilhelma Jerzego, hrabiego Sayn na Hachenburgu oraz burgrabiego Kirchheim, i miał z nią potomstwo.
7 *Karolina Ludwika Fryderyka* (ur. 1770, zm. 1828). W 1787 r. poślubiła *Karola Ludwika,* księcia Wied na Runkel (ur. 1763, zm. 1824).
8 *Karol Ludwik* (ur. i zm. 1772).
9 *Karol (Fryderyk Wilhelm)* (ur. 1775, zm. 1807).
10 *Amalia Szarlotta Wilhelmina* (ur. 1776, zm. 1841). Pierwszym jej mężem został w 1793 r. *Wiktor II Karol Fryderyk,* książę Anhaltu na Bernburgu-Schaumburgu-Hoym (ur. 1767, zm. 1812), z którym miała potomstwo, a w 1813 r. wyszła za *Fryderyka,* barona Stein-Liebenstein na Barchfeld (ur. 1770, zm. 1849), któremu urodziła dalsze dzieci.
11 *Martwe dziecko* (1777).
12 *Martwe dziecko* (1779).
13 *Henryka* (ur. 1780, zm. 1857). W 1797 r. została żoną *Ludwika Fryderyka Aleksandra,* księcia wirtemberskiego (ur. 1756, zm. 1817), i miała z nim potomstwo.
14 *Martwe dziecko* (1784).
15 *Martwe dziecko* (1785).

Po śmierci babki, Marii Ludwiki Heskiej (9 IV 1765), Karolina została księżną regentką Fryzji i urząd ten sprawowała do osiągnięcia przez młodszego brata pełnoletności, co nastąpiło 8 III 1766 r. Zmarła 6 V 1787 r. w Kirchheimbolanden, gdzie także spoczęła.

F *Anna Maria*

Urodziła się 15 XI 1746 r. w pałacu Stadhouderlijk Hof w Leeuwarden, gdzie zmarła 29 XII tego samego roku. Została pochowana w podziemiach kościoła św. Jakuba w Leeuwarden.

G WILHELM V *(zob. s. 62).*

WILHELM IV

Zmarł 22 X 1751 r. w pałacu Huis ten Bosch pod Hagą i został pochowany u boku Wilhelma II w Nowej Krypcie pod chórem Nieuwe Kerk w Delft, która stała się odtąd głównym miejscem spoczynku przedstawicieli holenderskiej rodziny panującej.

Jego sukcesorem został jedyny syn i imiennik.

WILHELM V

OJCIEC: *Wilhelm IV (zob. s. 57)*
MATKA: *Anna Hanowerska (zob. s. 59)*
RODZEŃSTWO: *zob. s. 59*

Urodził się 8 III 1748 r. w Hadze i na chrzcie otrzymał imiona WILHELM BATAVUS. Po śmierci ojca 22 X 1751 r. został księciem Oranii (Orange) (tytularnym), księciem Nassau na Diez (Dietz), Dillenburgu, Siegen i Hadamarze, markizem Veere i Flushing, hrabią Katzenelnbogen, Vianden, Spiegelberg, Büren, Leerdam i Culemborga, wicehrabią Antwerpii, baronem Bredy, Diest, Beilstein, miasta Grave i ziemi Cuyk, IJsselstein, Cranendonk, Eindhoven, Liesveld, Herstal, Warneton, Arlay i Nozeroy, dziedzicznym i suwerennym panem wyspy Ameland, panem Breedevoort, Het Loo, Geertruidenbergu, Klundert, Zevenbergen, Hooge en Lage Zwaluwe, Naaldwijk, Polanen, Sint-Maartensdijk, Soest, Baarn i Ter Eem, Willemstad, Steenbergen, Montfort, Sankt-Vith, Bütgenbach, Daasburga, Niervaart, Turnhout i Besançon oraz dziedzicznym stadhouderem i wodzem naczelnym sił zbrojnych Holandii, Zelandii, Utrechtu, Geldrii, Overijssel, Fryzji, Groningen i Drenthe; z uwagi na nieletniość Wilhelma rządy w jego imieniu sprawowali regenci (najpierw matka, później babka i starsza siostra) – rządy osobiste przejął 8 III 1766 r. W 1777 r. został panem Borculo i Lichtenvoorde.

MAŁŻONKA WILHELMA V

Poślubiona 4 X 1767 r. w Białej Sali zamku królewskiego w Berlinie:

Fryderyka Zofia Wilhelmina

Była córką Augusta Wilhelma, księcia pruskiego z dynastii Hohenzollernów, i jego żony Ludwiki Amalii, córki Ferdynanda Albrechta, księcia Brunszwiku.

Urodziła się 7 VIII 1751 r. w Pałacu Książęcym w Berlinie, a zmarła 9 VI 1820 r. w pałacu Het Loo koło Apeldoorn i została początkowo pochowana w Oude Kerk (Starym Kościele) w Apeldoorn. W 1822 r. szczątki Wilhelminy przeniesiono do nekropolii rodzinnej w Nowej Krypcie w podziemiach Nieuwe Kerk w Delft.

POTOMSTWO WILHELMA V

{A–E}:

A *Bezimienny syn*
Urodził się 23 III 1769 r. w Hadze i umarł tamże następnego dnia. Został pochowany w Nowej Krypcie pod chórem Nieuwe Kerk (Nowego Kościoła) w Delft.

B *Fryderyka Ludwika Wilhelmina*
Urodziła się 28 XI 1770 r. w Hadze, gdzie 14 X 1790 r. poślubiła swojego kuzyna *Karola Jerzego Augusta*, księcia następcę tronu Brunszwiku (ur. Londyn 8 II 1766, zm. Antoinettenruh 20 IX 1806), syna Karola II, księcia Brunszwiku z dynastii Welfów, oraz jego żony Augusty, córki Jerzego II, króla Wielkiej Brytanii i Irlandii oraz elektora Hanoweru; małżeństwo to pozostało bezdzietne. Zmarła 15 X 1819 r. w Hadze i została pochowana w grobach rodzinnych w Nowej Krypcie pod chórem Nieuwe Kerk (Nowego Kościoła) w Delft.

C *Bezimienny syn*
Urodził się 6 VIII 1771 r. w Hadze i żył kilkanaście godzin. Został pochowany w Nowej Krypcie pod chórem Nieuwe Kerk w Delft.

D WILHELM I *(zob. s. 83)*.

E *Wilhelm Jerzy Fryderyk*
Urodził się 15 II 1774 r. w Hadze. Poświęcił się karierze wojskowej. Służył w oddziałach artylerii Republiki Zjednoczonych Prowincji Niderlandów, osiągając w 1794 r. rangę generała. Ów stopień oraz wszystkie tytuły utracił 18 I 1795 r. po zajęciu Niderlandów przez armię francuską i wraz z całą rodziną schronił się w Anglii. W 1796 r. osiadł na dworze wiedeńskim i otrzymał rangę pułkownika artylerii austriackiej. W lutym 1797 r. dołączył do sił austriackich we Włoszech dowodzonych przez arcyksięcia Karola i w listopadzie 1798 r. awansował na generała. Zmarł 6 I 1799 r. w Padwie, gdzie został pochowany. W 1896 r. jego prochy przeniesiono do Nowej Krypty pod chórem Nieuwe Kerk w Delft. Nie założył rodziny.

WILHELM V

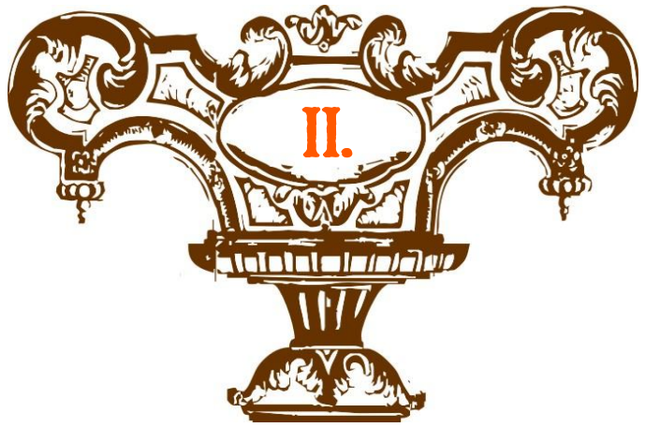
18 I 1795 r. został pozbawiony wszystkich posiadłości, rang oraz tytułów i pod naporem rewolucyjnej armii francuskiej wraz z rodziną zmuszony był opuścić Niderlandy; znalazł schronienie w Anglii, a później w Brunszwiku, na dworze swojej córki Ludwiki. W 1801 r. uzyskał tytułem odszkodowania

księstwo Fuldy, hrabstwo Corvey, miasto Dortmund oraz opactwa Weingarten, Hofen, Sankt-Gerold, Dietkirchen i Bendern, które jednak w roku następnym przekazał starszemu synowi. Zmarł 9 IV 1806 r. w Brunszwiku i spoczął w katedrze św. Błażeja tamże. 29 IV 1958 r. jego szczątki przeniesiono do Nowej Krypty w podziemiach Nieuwe Kerk w Delft.

19 I 1795 r. w miejsce Republiki Zjednoczonych Prowincji Niderlandów utworzono Republikę Batawską, która w 1806 r. została przez cesarza Napoleona I przekształcona w Królestwo Holandii. Na jego tronie osadził Bonaparte swojego młodszego brata Ludwika.

KRÓLOWIE HOLANDII

1806–1810

LUDWIK I 69
LUDWIK II 77

LUDWIK I

OJCIEC: *Karol Maria Buonaparte*

Był synem Józefa Marii Buonaparte, członka Rady Starszych Ajaccio, i jego pierwszej żony Marii Ksawery, córki Józefa Marii Paravicini. Urodził się 27 III 1746 r. w Ajaccio na Korsyce. Śmierć ojca w 1763 r. uczyniła go członkiem Rady Starszych Ajaccio. 2 lub 7 VI 1764 r. w tamtejszym kościele pojął za żonę *Marię Letycję Ramolino* (o której dalej). Po wcieleniu Korsyki do Francji w 1768 r. złożył przysięgę na wierność Ludwikowi XV. Francuzi znieśli instytucję Rady Starszych, przyznając jej członkom tytuły szlachty francuskiej; Karol Maria otrzymał dyplom szlachecki w r. 1771. 27 XI 1769 r. ukończył studia prawnicze na uniwersytecie w Pizie, 11 XII tr. otrzymał stanowisko adwokata Najwyższej Rady Korsyki, w październiku 1770 r. został królewskim prokuratorem w Ajaccio, zaś w lutym 1771 r. objął urząd asesora sądu królewskiego w Ajaccio. 13 IX tr. został deputowanym szlachty do Stanów Generalnych Korsyki, w maju następnego roku uzyskał członkostwo Rady Dwunastu Szlachciców z Dila (Zachodniej Korsyki), natomiast w lipcu 1777 r. mianowano go deputowanym korsykańskiej szlachty na dworze wersalskim. Zmarł wskutek chroby żołądka, zapewne nowotworu, 24 II 1785 r. w trakcie kuracji w Montpelier i spoczął w tamtejszym kościele kordelierów (franciszkanów). W 1803 r. jego prochy sprowadzono do parku należącej do Józefa Bonapartego posiadłości Mortefontaine pod Paryżem, skąd rok później trafiły do kaplicy św. Karola w Saint-Leu-la-Forêt. W r. 1819 przeniesiono je do kościoła św. Idziego w Saint-Leu-la-Forêt. Ostatecznie w 1951 r. znalazły one pochówek obok szczątków jego żony w kaplicy cesarskiej w katedrze w Ajaccio.

KRÓLOWIE HOLANDII

MATKA: *Maria Letycja Ramolino*

Jej rodzicami byli Jan Hieronim Ramolino, kapitan kawalerii i piechoty oraz inspektor generalny dróg i mostów prowincji Ajaccio, oraz poślubiona mu Aniela Maria, córka Józefa Marii Piétra-Santa. Urodziła się 24 VIII 1750 r. w Ajaccio na Korsyce. Dekretem Napoleona I 18 V 1804 r. otrzymała tytuł *Madame Mére de l'Empereur (Pani Matki Cesarza)* wraz z predykatem Cesarskiej Wysokości. Po abdykacji syna w 1814 r. wyjechała do Rzymu, lecz w okresie Stu Dni cesarza dołączyła do niego w Paryżu. Po Waterloo wróciła do Wiecznego Miasta i tam zmarła na zapalenie płuc 2 II 1836 r. w swoim pałacu przy ulicy Corso. Spoczęła w Corveto, skąd w 1860 r. z polecenia jej wnuka, cesarza Napoleona III, prochy matki dynastii Bonapartych przeniesiono do cesarskiej kaplicy w katedrze w Ajaccio.

RODZEŃSTWO {A–J}:

A *Napoleona* (ur. 1765, zm. tr. lub 1767).

B *Maria Anna* (ur. 1767, zm. 1768).

C *Józef Napoleon* (ur. 1768, zm. 1844). W 1804 r. uzyskał tytuł księcia Francji, w latach 1806–08 był z woli młodszego brata królem Neapolu i (tytularnie) Sycylii, a w latach 1808–13 królem Hiszpanii (*Józef I*). Po upadku Cesarstwa, na emigracji, tytułował się hrabią Survilliers. W 1794 r. ożenił się on z *Marią Julią Clary* (ur. 1771, zm. 1845), córką Franciszka Clary, zamożnego wytwórcy jedwabiu i kupca z Marsylii. Mieli trzy córki, ponadto Józef dochował się kilku dzieci pozamałżeńskich.

D *Napoleon* (ur. 1769, zm. 1821). Pierwszy konsul Francji od 1799 r., cesarz Francuzów (*Napoleon I*) w latach 1804–14 i w 1815 r., król Włoch (1805–14) oraz współksiążę Andory (1805–14). Następnie suwerenny książę wyspy Elba (od abdykacji w 1814 r. do Stu Dni w 1815 r.). W 1796 r. (ślub cywilny) pojął za żonę *Józefinę* (właśc. *Maria Józefa Róża*) *Tascher de la Pagerie* (ur. 1763, zm. 1814), córkę Józefa Kaspra Tascher de la Pagerie, wdowę po wicehrabim Aleksandrze de Beauharnais; ich ślub kościelny miał miejsce w 1804 r., a w 1809 r. ich bezdzietne małżeństwo zostało unieważnione. Drugą żoną Napoleona I była od 1810 r. *Maria Ludwika Leopoldyna Franciszka Teresa Józefa Łucja* (ur. 1791, zm. 1847), córka Franciszka I, cesarza Austrii, króla Czech i Węgier z dynastii habsbursko-lotaryńskiej, w 1815 r. kreowana księżną Parmy, Piacenzy i Guastalli (od 1817 r. tytuł miał charakter dożywotni), która urodziła mu jedynego legalnego syna i spdkobiercę. Cesarz miał także liczne dzieci nieślubne.

E *Maria Anna* (ur. 1771, zm. 1776).

F *Lucjan* (ur. 1775, zm. 1840). Ambasador francuski w Madrycie (lata 1800–01), w 1814 r. został kreowany przez papieża księciem Canino, a rok później, podczas Stu Dni, Napoleon I nadał mu tytuł księcia Francji. Żenił się dwukrotnie: w 1794 r. z *Marią Anną Krystyną (Katarzyną Eleonorą?) Boyer* (ur. 1771, zm. 1800), córką Piotra Andrzeja Boyera, oberżysty, a w 1803 r. z *Marią Laurencją Szarlottą Ludwiką Aleksandryną Jacob de Bleschamp* (ur. 1778, zm. 1855), córką prawnika Karola Józefa Jacob de Bleschamp. Z obu małżeństw dochował się licznych potomków.

LUDWIK I

G *Eliza* (ur. 1777, zm. 1820). Na chrzcie otrzymała imiona *Maria Anna,* które zmieniła po zamążpójściu. W 1797 r. poślubiła *Paskala Baciocchi (Bacciochi),* generała brygady armii francuskiej oraz senatora (on również zmienił imię na *Feliks*), w 1805 r. kreowanego księciem Lukki i Piombino (ur. 1762, zm. 1841), z którym miała potomstwo. W 1804 r. Eliza otrzymała tytuł księżniczki francuskiej, a rok później księżnej Lukki i Piombino, natomiast w 1809 r. jej starszy brat Napoleon I mianował ją wielką księżną Toskanii. W 1814 r. utraciła Toskanię, a po upadku Napoleona wiosną tr. także Lukkę i Piombino; tytułowała się odtąd hrabiną Compignano.

H *Maria Paulina* (ur. 1780, zm. 1825). W 1797 r. poślubiła ona *Karola Wiktora Emanuela Leclerca,* generała armii francuskiej, w 1802 r. mianowanego przez Napoleona adiutantem generalnym (ur. 1772, zm. 1802), z którym miała syna. W 1804 r. otrzymała tytuł księżniczki Francji, a rok wcześniej została żoną *Kamila Filipa Gabriela Borghese,* księcia Sulmona i Rossano, w 1805 r. kreowanego księciem cesarstwa, a w 1806 r. – wspólnie z małżonką – księciem Guastalli (stracili ów tytuł jeszcze w 1806 r.), generała armii francuskiej (ur. 1775, zm. 1832); nie mieli dzieci.

I *Karolina* (ur. 1782, zm. 1839). Na chrzcie otrzymała imiona *Maria Anuncjata,* które wzorem starszej siostry Elizy zmieniła po zaślubinach. W 1800 r. zawarła ślub cywilny, a w 1802 r. odbyła się ceremonia kościelna jej zaślubin z *Joachimem Muratem,* generałem armii francuskiej, od 1804 r. marszałkiem Francji, w 1805 r. kreowanym księciem francuskim (wówczas przydał sobie drugie imię *Napoleon*) i wielkim księciem Bergu i Kliwii, królem Neapolu i Sycylii w latach 1808–15 (ur. 1767, rozstrzelany 1815), z którym miała kilkoro dzieci.

J *Hieronim Napoleon* (ur. 1784, zm. 1860). W 1806 r. otrzymał od Napoleona tytuł księcia francuskiego (potwierdzony w 1852 r.). Król Westfalii z woli starszego brata w latach 1807–13, w 1816 r. otrzymał od teścia tytuł księcia Montfort. W 1850 r. został marszałkiem Francji. Był trzykrotnie żonaty: podczas pobytu w USA w 1803 r. poślubił *Elżbietę (Betsy) Patterson* (ur. 1785, zm. 1879), córkę Wilhelma Pattersona, bankiera i armatora z Baltimore; z tego małżeństwa przyszedł na świat syn, od którego wywiodła się amerykańska linia Bonapartów, lecz zostało ono unieważnione w r. 1805. W 1807 r. zawarł ślub *per procura,* latem tr. odbył się jego ślub kościelny oraz cywilny z księżniczką wirtemberską *Fryderyką Katarzyną Zofią Dorotą* (ur. 1783, zm. 1835), córką Fryderyka II, księcia wirtemberskiego, od 1806 r. z woli Napoleona I króla Wirtembergii pod imieniem Fryderyka I – mieli troje dzieci. Trzecią żoną Hieronima została poślubiona w 1840 r. (ślub kościelny) i w 1853 r. (cywilny) *Justyna Pecori-Suárez (Pecori Giraldi)* (ur. 1811, zm. 1903), córka Bernarda Pecori Giraldi, wcześniej zamężna z markizem Ludwikiem Bartolini-Baldelii (po śmierci Hieronima wyszła za Ludwika Foschi; wszystkie jej małżeństwa pozostały bezdzietne). Dochował się on również kilku dzieci pozamałżeńskich.

LUDWIK I

Na świat przyszedł 2 IX 1778 r. w Ajaccio na Korsyce jako ósme dziecko Karola Marii Buonaparte i Marii Letycji Ramolino; na chrzcie otrzymał

imiona LUDWIK NAPOLEON. Od śmierci ojca w 1785 r. przebywał pod opieką starszego brata Napoleona. Idąc w jego ślady, dołączył do armii francuskiej, gdzie dosłużył się stopnia pułkownika – w owym czasie tak jak Napoleon zmienił pisownię nazwiska na BONAPARTE. 18 V 1804 r. uzyskał od brata tytuł księcia francuskiego, a nieco później tr. został mianowany konetablem Francji. Po rozwiązaniu Republiki Batawskiej, 5 VI 1806 r. został z woli cesarza królem Holandii, jednak już 1 VII 1810 r. pod naciskiem Francji podpisał akt abdykacji na rzecz swojego starszego syna, Napoleona Ludwika. 30 V 1814 r. cesarz przyznał mu tytuł hrabiego Saint-Leu-la-Forêt, a w 1815 r. – para Francji. Po śmierci najstarszego z braci, Józefa, 28 VII 1844 r. został Głową Domu Bonaparte.

MAŁŻONKA LUDWIKA I

Poślubiona 3 I 1802 r. w Paryżu pasierbica cesarza Napoleona I:

Hortensja Eugenia Cecylia

Była ona córką cesarzowej Józefiny i pierwszego męża wicehrabiego Aleksandra de Beauharnais. Urodziła się 10 IV 1783 r. w Paryżu. 14 VI 1804 r. wraz ze starszym bratem otrzymała rangę francuskiej księżniczki krwi, zaś 14 III 1806 r. została adoptowana przez Napoleona I. Jej małżeństwo zakończyła w 1810 r. formalna separacja. Dochowała się naturalnego syna z *Karolem Augustem Józefem de Flahaut de La Billarderie,* generałem, w 1809 r. kreowanym przez Napoleona I hrabią Flahaut, królewskim ambasadorem w Wiedniu (w latach 1841–48) oraz cesarskim ambasadorem w Londynie (1860–62) (ur. Paryż 21 IV 1785, zm. tamże 2 IX 1870), synem (oficjalnie) Karola Franciszka de Flahaut de La Billarderie, hrabiego Flahaut, oraz jego żony Adelajdy Filleul, córki Ludwika Filleul, szlachcica Komnaty delfina i króla, sekretarza królewskiego, w istocie zaś synem Adelajdy z jej związku z Karolem Maurycym de Talleyrand-Périgord, księciem Benewentu, francuskim ministrem spraw zagranicznych:

1 *Karol August Ludwik Józef de Morny (Demorny)* (ur. 1811, zm. 1865). Został zarejestrowany jako syn Augusta Jana Hiacynta Demorny, posiadacza ziemskiego z San Domingo, i poślubionej mu Ludwiki Emilii Koralii Fleury. Poświęcił się karierze dyplomatycznej, od 1852 r. był ministrem spraw wewnętrznych, a następnie ambasadorem francuskim w Sankt Petersburgu. Jego żoną została poślubiona tamże w 1857 r. *Zofia Sergiejewna Trubecka* (ur. 1836, zm. 1896), oficjalnie córka Sergiusza Wasylewicza, księcia Trubeckiego, najprawdopodobniej jednak naturalna córka imperatora Mikołaja I. Mieli czworo dzieci. Po śmierci Morny'ego wyszła ona za mąż za *Józefa Izydora Osorio,* księcia Algete, Alburquerque i Sesto, markiza Alcañices, Leganés i Balbases oraz hrabiego Ledesma.

30 V 1814 r. Napoleon I nadał Hortensji tytuł księżnej Saint-Leu-la-Forêt. Zmarła 5 X 1837 r. w pałacu Aranenberg w Salenstein (Szwajcaria) i spoczęła w Salenstein. Zwłoki nakazał później sprowadzić do ojczyzny jej syn cesarz Napoleon III; spoczęły one u boku Ludwika I w Reuil-Malmaison.

POTOMSTWO LUDWIKA I

DZIECI MAŁŻEŃSKIE {A–C}:

A *Napoleon Ludwik Karol*
Urodził się 11 X 1802 r. w Paryżu (wedle niektórych historyków jego ojcem był w istocie Napoleon I) i 18 V 1804 r. otrzymał tytuł księcia Francji. Po akcesji ojca dnia 5 VI 1806 r. został następcą tronu Holandi z tytułem księcia królewskiego. Zmarł 5 VI 1807 r. w Hadze i został pochowany w bazylice w podparyskim Saint Denis. W 1815 r. jego prochy złożono w ka-plicy św. Karola w Saint-Leu-la-Forêt, a od 1819 r. spoczywają w tamtejszym kościele pw. św. Idziego.

B LUDWIK II *(zob. s. 77).*

C *Karol Ludwik Napoleon*
Urodził się 20 IV 1808 r. w pałacu Tuileries w Paryżu jako najmłodszy syn Ludwika I oraz królowej Hortensji; z uwagi na trudne relacje łączące jego rodziców, przez długi czas uważano, że prawdziwym ojcem księcia był admirał van Huelle lub hrabia Flahaut, jednak obecnie większość historyków zgadza się, że przyszły cesarz Francuzów był istotnie synem Ludwika Bonapartego. Od chwili przyjścia na świat przysługiwał mu tytuł księcia Francji. Po obaleniu Napoleona I w 1814 r. wraz z całą rodziną musiał opuścić Francję. Służył później w armii szwajcarskiej i w 1834 r. uzyskał stopień kapitana artylerii. Podjęte w 1836 i 1840 r. próby przejęcia władzy we Francji zakończyły się niepowodzeniem i od 1840 r. przebywał jako więzień stanu w Ham nad Sommą; w 1846 r. zdołał zbiec do Anglii. Po śmierci ojca 25 VII 1846 r. został Głową Domu Bonaparte (który dekretem z 2 XII 1852 r. przemianuje na *Dynastie Napoléon*). Po upadku monarchii lipcowej, w początkach 1848 r. powrócił do ojczyzny i w wyborach powszechnych 10 XII 1848 r. został wybrany prezydentem Drugiej Republiki; tytułowano go księciem prezydentem. Na mocy konstytucji z 14 I 1852 r. kadencja prezydencka została przedłużona na okres lat dziesięciu z możliwością nieograniczonej reelekcji, a 2 XII 1852 r. Senat uchwalił powstanie Drugiego Cesarstwa, powierzając jego tron księciu prezydentowi, który przyjął imię *Napoleona III*. 1 IX 1870 r., oblężony w Sedanie przez wojska pruskie, podpisał bezwarunkową kapitulację i oddał się do niewoli, po czym został osadzony w zamku Wilhelmshöhe. 4 IX tr. w Paryżu proklamowano republikę, a 1 III 1871 r. detronizację cesarza przegłosowało Zgromadzenie Narodowe. W tym samym miesiącu Bonaparte został zwolniony z niewoli, po czym dołączył do małżonki i syna w Anglii. Zmarł na skutek zakażenia pooperacyjnego 9 I 1873 r. w swojej rezydencji Camden Place w Chislehurst (obecnie w obrębie Wielkiego Londynu) i spoczął w kościele Panny Marii tamże. W 1887 r. cesarzowa Eugenia przeniosła prochy męża do krypty kościoła klasztornego św. Michała w ufundowanym przez nią opactwie benedyktynów w Farnborough.

Żoną Napoleona III została 29 I 1853 r. w pałacu Tuileries w Paryżu (ślub cywilny) i 30 I tr. w katedrze Notre Dame w Paryżu (ceremonia kościelna):
Maria Eugenia Ignacja Augustyna Palafox de Guzmán Portocarrero y Kirkpatrick of Closeburn
Była ona córką Cypriana Palafox de Guzmán y Portocarrero, hrabiego Montijo, Mora, Teba i Banos, markiza Villanueva del Fresno i Algaba, księcia Peñaranda de Duero i pana Moguer, granda hiszpańskiego, i jego żony Marii Manueli Henryki, córki Wilhelma Kirkpatrick of Closeburn ze szkockiej szlachty, honorowego konsula USA w Maladze. Urodziła się 5 V 1826 r. w Granadzie. Po śmierci ojca w 1839 r. została hrabiną Mora, Banos, Teba, Santa-Cruz de La Sierra i Albitas, wicehrabiną La Calzada oraz markizą Moya, Osera i Ardales. W 1859 i 1870 r. sprawowała pod nieobecność męża regencję we Francji. Po upadku Drugiego Cesarstwa w 1870 r. wspólnie z rodziną schroniła się w Anglii. Zmarła 11 VII 1920 r. w rezydencji Farnborough Hill w Farnborough i spoczęła obok męża i syna w podziemiach kościoła św. Michała we wzniesionym z jej inicjatywy klasztorze benedyktynów w Farnborough.
Potomstwo {(i)–(ii)}:

(i) *Poronienie*
Miało miejsce w kwietniu 1853 r.

(ii) *Napoleon Ludwik Eugeniusz Jan Józef*
Na świat przyszedł 16 III 1856 r. w pałacu Tuileries w Paryżu i od dnia narodzin nosił tytuł księcia Napoléon oraz księcia cesarskiego (*Prince Impérial*). W 1869 r. otrzymał stopień podporucznika armii francuskiej, a podczas wojny francusko-pruskiej w 1870 r. został wysłany na front jako obserwator. Po upadku Drugiego Cesarstwa w 1871 r. wyjechał wraz z matką do Anglii, a po śmierci ojca 9 I 1873 r. został Głową Cesarskiego Domu Francji (*Dynastie Napoléon*), dla bonapartystów cesarzem Francuzów *Napoleonem IV*. W 1879 r. dołączył w charakterze obserwatora do armii brytyjskiej w Afryce Południowej. Poległ podczas podróży do Ulundi (uluNdi) – ówczesnej stolicy Zululandu 1 VI 1879 r. w utarczce z Zulusami nad rzeką iTyotosi. Zwłoki księcia sprowadzono do Anglii i złożono u boku Napoleona III w kościele Panny Marii w Chislehurst, skąd w 1889 r. zostały one sprowadzone przez cesarzową Eugenię do nowopowstałego opactwa benedyktynów w Farnborough i złożone w krypcie w podziemiach kościoła klasztornego. Nie założył rodziny.

Napoleon III pozostawił także czterech synów naturalnych:
z *Eleonorą Vergeot* zwaną *La Belle Sabotière,* krawcową (ur. Estouilly opodal Ham 3 IX 1820, zm. Le Vésinet 4 VIII 1886), córką Antoniego Piotra Vergeot, szewca, oraz jego żony Marii Ludwiki Camus; 3 VIII 1858 r. w Paryżu poślubioną przez *Piotra Jana Franciszka Bure,* skarbnika szkatuły cesarskiej, mlecznego brata Napoleona III (ur. Paryż 10 XI 1807, zm. tamże 17 I 1882), syna Piotra Michała Bure i jego żony Pierette Marii Colette (mieli troje dzieci):

(i) *Eugeniusz Aleksander Ludwik Bure* (ur. 1843, zm. 1910). Po ślubie matki w 1858 r. został przez jej małżonka. Poświęcił się karierze dyplomatycznej, był kolejno francuskim attaché konsularnym w Nowym Jorku (1861), francuskim wicekonsulem w Rosas (1865) oraz francuskim konsulem w Zanzibarze (1868), Gdańsku (1869), Charleston (1870) oraz w Paragwaju (1870). W 1870 r. został hrabią Orx, a w 1885 r. wybrano go burmistrzem Saint-Martin-de-Seignanx. W 1877 r. jego żoną została *Alfonsyna Józefina Homel dit Rondel* (ur. 1856, zm. 1942), córką Pawła Alfonsa Homel dit Rondel. Dochowali się czworga dzieci.

(ii) *Aleksander Ludwik Ernest Bure* (ur. 1845, zm. 1882). W 1858 r. został adoptowany przez ojczyma. Poświęcił się karierze w administracji i finansach, w latach 1869–70 dzierżył z nominacji Napoleona III urząd *receveur des finances*, a w 1870 r. został kreowany dziedzicznym hrabią Labenne. Jego żoną została w 1879 r. *Maria Henryka Paradis* (ur. 1857, zm. ok. 1937), córka Jana Baptysty Paradis, z którą dochował się syna.

z *Julią Justyną Marią Lebœuf,* szwaczką z Saumur, następnie aktorką *Folies dramatiques* w Paryżu pod pseudonimem *Małgorzaty Bellanger* (ur. Saint-Lambert-des-Levées 9 VI 1838, zm. zamek Villeneuve-sous-Dammartin 23 XI 1886), córką Franciszka Lebœuf i jego żony Julii Anotte (Hanot), córki Renata Hanot; 7 XII 1870 r. w Londynie poślubioną przez baroneta *Wilhelma Ludwika Kulbach,* kapitana armii brytyjskiej:

(iii) *Karol Juliusz August Franciszek Maria Lebœuf vel Blanc* (ur. 1864, zm. 1902). W 1890 r. pojął za żonę *Annę Marię Fryderykę Vetstein* (ur. 1860, zm. 1954), nieślubną córkę Marii Salomei Vetstein; dzieci nie mieli.

z *Fanny Walentyną Haussmann* (ur. Bordeaux 1 XII 1843, zm. Arcachon 3 IV 1901, pochowana na cmentarzu Père Lachaise), córką Eugeniusza Haussmanna, barona Haussmann, urbanisty, oraz jego żony Oktawii de Laharpe, córki Alfonsa Daniela de Laharpe, armatora; 14 III 1865 r. w Paryżu poślubioną przez *Józefa Maurycego Pernety,* wicehrabiego Pernety (ur. Paryż 2 II 1844, zm. Arcachon 23 II 1920), syna Didiera Pernety oraz Cecylii, córki Tristana Gabriela de La Tour Saint-Ygest (z nim syn):

(iv) *Juliusz Adrian Hadot* (ur. 1865, zm. 1937). Został adpotowany przez Terencjusza Arystyda Hadota, poborcę podatkowego, i jego żonę Joannę Leonię Mennechet. Był oficerem armii francuskiej, a później urzędnikiem w prefekturze Seine-et-Marne. Z poślubioną w 1904 r. *Anną Emilią Claneu* (ur. 1864, zm.?) nie dochował się dzieci.

UWAGA: Być może Napoleon III był także ojcem *Eugenii Ludwiki Ireny Marii Colonna-Walewskiej* (ur. 1856, zm. 1884), *Bonawentury Karrera* (ur. 1839, zm. 1921), *Artura Hugenschmidta,* stomatologa (ur. 1862, zm. 1929), *Jerzego Feydeau,* znanego dramaturga (ur. 1862, zm. 1921), *Benona Depuille* oraz *Chrystiana Corbiére.*

KRÓLOWIE HOLANDII

SYN NATURALNY LUDWIKA I:

z *Joanną Felicytą Roland:*

1 *Franciszek Ludwik Kacper Castelvecchio* (ur. Rzym 26 IV 1826, zm. Rennes 29 V 1869). Został zarejestrowany jako syn Joanny Felicyty Roland oraz Marka Antoniego Castelvecchio (w istocie osoby fikcyjnej). 6 V 1847 r. w kościele Santa Maria Maggiore we Florencji poślubił *Elizę Karolinę Pasteur d'Etreillis* (ur. Paryż 1826, zm. Florencja 5 X 1894), córka Karola Tomasza Pasteur d'Etreillis, kupca, kapitana Gwardii Narodowej, i jego żony Zuzanny Zofii Longuet; dochowali się trzech córek. W 1853 r. przeniósł się do Francji, gdzie został naturalizowany dekretem Napoleona III z 28 V tr. Od 1856 r. był członkiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych, a od 1867 r. skarbnikiem generalnym. 7 XI 1860 r. otrzymał od cesarza dziedziczny tytuł hrabiego Castelvecchio. Zmarł na skutek zatrucia tlenkiem węgla w hotelu w Rennes i został pochowany w Paryżu.

LUDWIK I

Zmarł 25 VII 1846 r. w swojej rezydencji w Livorno i spoczął w kościele pw. św. Ducha we Florencji. Później, na polecenie jego młodszego syna, Ludwika Napoleona (Napoleona III), szczątki Ludwika I zostały przeniesione do kościoła św. Idziego w Saint-Leu-la-Forêt.

Jego następcą na tronie Królestwa Holandii został najstarszy syn.

LUDWIK II

OJCIEC: *Ludwik I (zob. s. 69)*
MATKA: *Hortensja de Beauharnais (zob. s. 72)*
RODZEŃSTWO: *zob. s. 73*

Na świat przyszedł 11 X 1804 r. w Paryżu i od dnia narodzin nosił tytuł księcia Francji; na chrzcie nadano mu imiona NAPOLEON LUDWIK. Po śmierci starszego brata 5 V 1807 r. został królewskim księciem (następcą tronu) Holandii, a 3 IX 1809 r. otrzymał od stryja, Napoleona I, tytuł wielkiego księcia Kliwii i Bergu, należący uprzednio do Joachima Murata, męża Karoliny Bonaparte (zob. s. 71). Po abdykacji ojca 1 VII 1810 r. został królem Holandii. Tron utracił już 9 VII tr. i odtąd tytułował się wielkim księciem Kliwii i Bergu, lecz i te księstwa postradał 1 XII 1813 r.. W 1814 r. wraz z całą rodziną musiał uchodzić z Francji i osiadł we Włoszech.

MAŁŻONKA LUDWIKA II

Poślubiona 10 XI 1826 r. we Florencji:

Szarlotta Napoleona

Była ona jego siostrą stryjeczną, jedną z córek Józefa Bonapartego, króla Hiszpanii, i jego żony Julii Clary (zob. s. 70). Urodziła się 31 X 1802 r. w pałacu Mortefontaine pod Paryżem. 18 V 1804 r. otrzymała tytuł księżniczki Francji (predykat Cesarska Wysokość), a od objęcia przez ojca tronu madryckiego 6 VII 1808 r. do jego abdykacji 7 I 1814 r. nosiła tytuł infantki hiszpańskiej. Jej małżeństwo z Napoleonem Ludwikiem nie zaowocowało potomstwem. Zmarła w Sarzane 2 III 1839 r. i spoczęła u boku męża w bazylice Santa Croce we Florencji.

LUDWIK II

Zmarł na odrę 17 III 1831 r. we Forli i spoczął w bazylice św. Krzyża (Santa Croce) we Florencji. Później na polecenie cesarza Napoleona III prochy Ludwika sprowadzono do Francji złożono w grobach rodzinnych w kościele pw. św. Idziego w Saint-Leu-la-Forêt.

Po klęsce armii napoleońskiej pod Lipskiem członkowie klanu Bonapartych utracili trony, które powróciły w ręce dawnych właścicieli. W Niderlandach restaurowano dynastię Orange-Nassau w osobie księcia Wilhelma, syna wygnanego w 1795 r. Wilhelma V.

KRÓLOWIE NIDERLANDÓW

od 1815 r.

WILHELM I 83
WILHELM II 88
WILHELM III 92
WILHELMINA 95
JULIANA 97
BEATRYCZE 101
WILHELM ALEKSANDER 103

WILHELM I

OJCIEC: *Wilhelm V (zob. s. 62)*
MATKA: *Wilhelmina Pruska (zob. s. 62)*
RODZEŃSTWO: *zob. s. 63*

Urodził się 24 VIII 1772 r. w pałacu Huis ten Bosch pod Hagą i na chrzcie otrzymał imiona WILHELM FRYDERYK. W 1790 r. objął urząd gubernatora Bredy i uzyskał stopień generała piechoty Republiki Zjednoczonych Prowincji Niderlandów, jednak 18 I 1795 r. po wkroczeniu do Niderlandów armii francuskiej stracił wszystkie stanowiska i wraz z rodziną udał się na wygnanie. W 1802 r. ojciec przekazał mu księstwo Fuldy, hrabstwo Corvey, miasto Dortmund oraz opactwa Weingarten, Hofen, Sankt-Gerold, Dietkirchen i Bendern, a po jego śmierci 9 IV 1806 r. został księciem Oranii (Orange) (tytularnym), księciem Nassau-Dillenburg etc., hrabią Spiegelberg oraz dziedzicznym stadhouderem i wodzem naczelnym sił zbrojnych Holandii, Zelandii, Utrechtu, Geldrii, Overijssel, Fryzji, Groningen i Drenthe (tytularnie pod imieniem WILHELMA VI). W tym samym roku, po utworzeniu przez Napoleona I Związku Reńskiego i Wielkiego Księstwa Bergu, utracił swoje niemieckie posiadłości. W latach 1806–07 służył w randze generała w armii pruskiej, a w 1809 r. został feldmarszałkiem lejtnantem armii austriackiej. 26 XI 1813 r. otrzymał częściowy zwrot ziem księstwa Nassau-Dillenburg, a 14 VII 1814 r. odzyskał pozostałą część ojcowizny. 1 VIII 1814 r. uzyskał urząd generalnego gubernatora Południowych Niderlandów, 2 XII tr. w Amsterdamie ogłoszono go suwerennym księciem Niderlandów, a 16 III 1815 r. został proklamowany królem Niderlandów; jego uroczysta intronizacja miała miejsce 21 IX w Brukseli. 9 VI 1815 r. zrzekł się księstwa Nassau-Dillenburg, otrzymując w zamian

Luksemburg wraz z tytułem wielkiego księcia, zaś w 1819 r. sprzedał Spiegelberg królowi Hanoweru. W wyniku rewolucji belgijskiej 18 XI 1830 r. z Niderlandów wyodrębniło się suwerenne Królestwo Belgii (zob. Rozdział IV), którego niepodległość uznał dopiero w 1839 r.

MAŁŻONKI WILHELMA I

I. Poślubiona 1 X 1791 r. w Białej Sali zamku królewskiego w Berlinie:

Fryderyka Ludwika Wilhelmina

Była córką Fryderyka Wilhelma II, króla Prus z dynastii Hohenzollernów, i jego pierwszej żony Elżbiety, córki Karola I, księcia Brunszwiku. Na świat przyszła 18 XI 1774 r. w Eckhause (Domu Narożnym) Nowego Rynku i Schwerdtfegerstraße w Poczdamie, zmarła zaś 12 X 1837 r. w pałacu Noordeinde (dawny Oude Hof) w Hadze i została pochowana w Nowej Krypcie pod chórem kościoła Nieuwe Kerk w Delft.

II. Poślubiona już po jego abdykacji 17 II 1841 r. w pałacu księcia pruskiego Albrechta na Wilhelmstraße 102 w Berlinie (związek morganatyczny):

Henryka Adrianna Ludwika Flora

Była ona córką Ferdynanda, hrabiego d'Oultremont de Wégimont, i jego żony Joanny Zuzanny, córki wiceadmirała Andrzeja Hartsincka. Urodziła się 28 II 1792 r. w Maastricht i od 1817 r. była damą dworu królowej Wilhelminy. Po ślubie z Wilhelmem posługiwała się tytułem hrabiny Nassau. Zmarła 26 X 1864 r. w zamku Rahe nieopodal Akwizgranu i została pochowana w krypcie rodzinnej hrabiów d'Oultremont w parku zamkowym w Wégimont.

POTOMSTWO WILHELMA I

DZIECI Z I MAŁŻEŃSTWA {A–F}:

A WILHELM II *(zob. s. 88).*

B *Martwy syn*
Na świat przyszedł 18 VIII 1795 r. w pałacu Hampton Court pod Londynem.

C *Wilhelm Fryderyk Karol*
Urodził się 28 II 1797 r. na zamku królewskim w Berlinie. Od r. 1815 zasiadał w holenderskiej Radzie Stanu, w 1816 r. został wybrany wielkim mistrzem Wolnomularzy Wielkiego Wschodu Holandii, a w latach 1826–29 był komisarzem generalnym (inaczej ministrem wojny) Królestwa Niderlandów. W 1829 r. uzyskał nominację na admirała floty niderlandzkiej, ponadto w tym samym roku zaproponowano mu objęcie tronu greckiego, czemu jednak odmówił. W 1840 r. awansował do stopnia feldmarszałka armii niderlandzkiej, w 1849 r. został generalnym inspektorem sił zbrojnych Królestwa Niderlandów, a w roku następnym Wilhelm II powierzył mu urząd gubernatora Wielkiego Księstwa Luksemburga. W 1862 r. zrezygnował z fotela w Radzie Stanu Niderlandów, a w

1868 r. ustąpił ze stanowiska głównodowodzącego. W 1879 r. złożył urząd gubernatora Luksemburga, po czym wycofał się z życia publicznego. Zmarł 8 IX 1881 r. w rezydencji De Paauw w Wassenaar i spoczął w Nowej Krypcie pod chórem Nieuwe Kerk w Delft.

Żoną Fryderyka została poślubiona 21 V 1825 r. na zamku królewskim w Berlinie:

Ludwika Augusta Wilhelmina Amalia

Była ona córką Fryderyka Wilhelma III, króla Prus z dynastii Hohenzollernów, i jego pierwszej żony Ludwiki, córki Karola, wielkiego księcia meklemburskiego na Strelitz; jej młodszy brat Albrecht poślubił w późniejszym czasie księżniczkę holenderską Mariannę, córkę Wilhelma I (zob. s. 87). Urodziła się 1 II 1808 r. na zamku w Królewcu (obecnie Kaliningrad), zmarła 6 XII 1870 r. w pałacu De Paauw w Waasenaar i została pochowana w Nowej Krypcie pod chórem kościoła Nieuwe Kerk w Delft.

Potomstwo {(i)–(iv)}:

LINIA KSIĘCIA FRYDERYKA

(i) *Wilhelmina Fryderyka Aleksandryna Anna Ludwika*
Na świat przyszła 5 VIII 1820 r. w pałacu Korte Voorhout w Hadze, a 19 VI 1850 r. w kościele św. Mikołaja (potocznie Storkyrkan – Wielki Kościół) w Sztokholmie poślubiła *Karola Ludwika Eugeniusza,* księcia Skanii, kronprinsa (następcę tronu) Szwecji i Norwegii od 1844 r., wicekróla Norwegii od 1856 r., regenta Szwecji od 1857 r., króla Szwecji i Norwegii *(Karol XV)* od 1859 r. (ur. Sztokholm 3 V 1826, zm. pałac Malmö 18 IX 1872), syna Oskara I, króla Szwecji i Norwegii z dynastii Bernadotte, oraz Józefiny, córki Eugeniusza de Beauharnais, księcia Leuchtenbergu. Miała z nim dwoje dzieci:

1 *Ludwika Józefina Eugenia* (ur. 1851, zm. 1926). W 1869 r. została żoną *Fryderyka VIII,* króla Danii (ur. 1843, zm. 1912), i miała z nim potomstwo.

2 *Karol Oskar Wilhelm Fryderyk* (ur. 1852, zm. 1854). Książę Södermanlandu (Sudermani).

Dnia 3 V 1860 r. w kościele św. Mikołaja (Storkyrkan) w Sztokholmie Ludwika została ukoronowana na królową małżonkę Szwecji, a 5 VIII 1860 r. w katedrze Nidaros w Trondheim miała miejsce jej koronacja na królową małżonkę Norwegii. Zmarła 30 III 1871 r. na zamku królewskim w Sztokholmie i spoczłęa w kościele na wyspie Riddarholmen (Riddarholmskyrkan) w Sztokholmie.

(ii) *Wilhelm Fryderyk Mikołaj Karol*
Urodził się 6 VII 1833 r. w pałacu Korte Voorhout w Hadze, gdzie umarł 1 XI 1834 r. Spoczął w Nowej Krypcie pod chórem Nieuwe Kerk w Delft.

(iii) *Wilhelm Fryderyk Mikołaj Albert*
Urodził się 22 VIII 1836 r. w pałacu Korte Voorhout w Hadze i tam również umarł 23 I 1846 r. Został pochowany w Nowej Krypcie pod chórem Nieuwe Kerk w Delft.

(iv) *Wilhelmina Fryderyka Anna Elżbieta Maria*
Urodziła się 5 VII 1841 r. w pałacu De Paauw w Hadze. Jej mężem został 18 VII 1871 r. tamże (ślub cywilny) i tego samego dnia w Dorpskerk w Wassenaar (ślub kościelny) *Wilhelm Adolf Maksymilian Karol,* 5. książę Wied od 1864 r. (ur. Neuwied 22 VIII 1845, zm. zamek Monrepos koło Neuwied 22 X 1907), syn Hermana, 4. księcia Wied, i jego żony Marii, rodzonej siostry Adolfa I, wielkiego księcia Luksemburga (zob. Rozdział IV, s. 137). Mieli wspólnie następujące potomstwo:

1 *Wilhelm Fryderyk Herman Otto Karol* (ur. 1872, zm. 1945). Po śmierci ojca został 6. księciem Wied. W 1898 r. poślubił *Paulinę Olgę Helenę Emmę* (ur. 1877, zm. 1965), córkę Wilhelma II, króla Wirtembergii, i miał z nią potomstwo.
2 *Wilhelm Aleksander Fryderyk Karol Herman* (ur. 1874, zm. 1877).
3 *Wilhelm Fryderyk Henryk* (ur. 1876, zm. 1945) Suwerenny książę Albanii w 1914 r. W 1906 r. ożenił się z *Zofią Heleną Cecylią* (ur. 1885, zm. 1936), córką Wiktora, księcia następcy Schönburg, i miał z nią potomstwo.
4 *Wilhelm Fryderyk Adolf Herman Wiktor* (ur. 1877, zm. 1946). W 1912 r. poślubił *Gizelę Klementynę Krzysztofę Karolę* (ur. 1891, zm. 1976), córkę Fryderyka Magnusa IV, księcia Sayn-Wildenfels, i miał potomstwo.
5 *Wilhelmina Fryderyka Augusta Aleksandryna Maria Elżbieta Ludwika* (ur. 1880, zm. 1965).
6 *Elżbieta* (ur. 1883, zm. 1938).

Maria zmarła 22 VI 1910 r. w zamku Monrepos koło Neuwied i spoczęła u boku męża na cmentarzu rodzinnym książąt Wied przy zamku Monrepos nieopodal Neuwied.

D *Wilhelmina Fryderyka Ludwika Paulina Szarlotta*
Urodziła się 1 III 1800 r. w pałacu swojego ojca na Unter den Linden 36 w Berlinie (zwanym Pałacem Niderlandzkim), a zmarła 22 XII 1806 r. w Bad Freienwalde w Brandenburgii. Została pochowana w katedrze w Berlinie. Jej zapomniany grobowiec odnaleziono w 1911 r., a prochy księżniczki przeniesiono do Nowej Krypty pod chórem Nieuwe Kerk w Delft.

E *Martwe dziecko*
Urodziło się 30 VIII 1806 r. w Pałacu Niderlandzkim na Unter den Linden 36 w Berlinie i najprawdopodobniej zostało pochowane w katedrze berlińskiej.

F *Wilhelmina Fryderyka Ludwika Szarlotta Marianna*
Urodziła się 9 V 1810 r. w Pałacu Niderlandzkim na Unter den Linden 36 w Berlinie, zaś 14 IX 1830 r. w pałacu Noordeinde w Hadze poślubiła *Fryderyka Henryka Albrechta*, księcia pruskiego, generała feldmarszałka armii pruskiej (ur. Królewiec 4 X 1809, zm. Berlin 14 X 1872), syna Fryderyka Wilhelma III, króla Prus z dynastii Hohenzollernów, oraz Ludwiki, córki Karola, wielkiego księcia meklemburskiego na Strelitz; jego starsza siostra Ludwika poślubiła starszego brata Marianny, księcia holenderskiego Fryderyka (zob. s. 84). Marianna i Albrecht mieli następujące potomstwo:

1 *Fryderyka Ludwika Wilhelmina Marianna Szarlotta* (ur. 1831, zm. 1855). W 1850 r. wyszła za mąż za *Jerzego II,* księcia saskiego na Meiningen (ur. 1826, zm. 1914), i miała potomstwo.
2 *Martwy syn* (1832).
3 *Fryderyk Wilhelm Mikołaj Albrecht* (ur. 1837, zm. 1906). Regent Brunszwiku oraz wielki mistrz zakonu joannitów pruskich. W 1873 r. poślubił *Elżbietę Teresę Józefinę Helenę Zofię* (ur. 1854, zm. 1898), córkę Ernesta I, księcia saskiego na Altenburgu, z którą dochował się potomków.
4 *Fryderyka Ludwika Wilhelmina Elżbieta* (ur. i zm. 1840).
5 *Fryderyka Wilhelmina Ludwika Elżbieta Aleksandryna* (ur. 1842, zm. 1906). W 1865 r. została żoną *Fryderyka Wilhelma Mikołaja,* księcia meklemburskiego z linii na Szwerynie (ur. 1827, zm. 1879), i miała z nim córkę.

Księżna Marianna dochowała się także pozamałżeńskiego syna ze związku ze swoim masztalerzem *Janem van Rossum* (ur. 1808, zm. 1872):

1 *Jan Wilhelm van Reinhartshausen* (ur. 1849, zm. 1861).

Rozwód Marianny i Albrechta orzeczono 28 III 1849 r. w Berlinie i ponownie 31 VIII tr. w Hadze na podstawie zdrady małżeńskiej księżnej. Zmarła 29 V 1883 r. w zamku Reinhartshausen koło Erbach i została pochowana u boku van Rossuma na cmentarzu w Erbach.

WILHELM I

Abdykował 7 X 1840 r. w pałacu Het Loo koło Apeldoorn na rzecz starszego syna, po czym wyjechał do Berlina; posługiwał się odtąd tytułem hrabiego Nassau. Zmarł 12 XII 1843 r. w Pałacu Niderlandzkim na Unter den Linden 36 w Berlinie. Jego zwłoki przewieziono do Delft i złożono w nekropolii Domu Orange-Nassau w Nowej Krypcie pod chórem Nieuwe Kerk.

Jego sukcesorem został starszy syn i imiennik.

WILHELM II

OJCIEC: *Wilhelm I (zob. s. 83)*
MATKA: *Wilhelmina Pruska (zob. s. 84)*
RODZEŃSTWO: *zob. s. 84*

Urodził się 6 XII 1792 r. w pałacu Noordeinde w Hadze i na chrzcie otrzymał imiona WILHELM FRYDERYK JERZY LUDWIK. W latach 1811–13 służył w randze podpułkownika w armii brytyjskiej, walczącej pod dowództwem księcia Wellingtona w Hiszpanii. 2 XII 1813 r. został następcą tronu Księstwa Niderlandów, a 22 XII uzyskał stopień generała holenderskiej piechoty. Od 1814 r. pełnił urząd komisarza generalnego (ministra wojny) oraz generalnego inspektora sił zbrojnych Królestwa Niderlandów. Po wstąpieniu ojca na tron, 16 III 1815 r. otrzymał tytuł księcia Oranii (Orange), przysługujący odtąd następcom holenderskiego tronu; w tym samym roku wszedł w skład Rady Stanu. W 1817 r. zrezygnował z funkcji ministra wojny i generalnego inspektora sił zbrojnych. W 1829 r. objął stanowisko przewodniczącego Rady Ministrów (premiera), które jednak złożył w roku następnym. Od 1830 r. był wodzem naczelnym holenderskich sił zbrojnych, a w sierpniu 1831 r. awansował do rangi feldmarszałka. W 1839 r. zrezygnował ze stanowiska głównodowodzącego, a po abdykacji ojca 7 X 1840 r. został królem Niderlandów oraz wielkim księciem Luksemburga; uroczysta intronizacja Wilhelma II miała miejsce 28 XI 1840 r. w amsterdamskim kościele Nieuwe Kerk.

MAŁŻONKA WILHELMA II

Poślubiona 21 II 1816 r. w cerkwi Pałacu Zimowego w Sankt Petersburgu:

WILHELM II

Anna Pawłowna

Była ona córką Pawła I, cesarza rosyjskiego z dynastii Romanow-Holstein-Gottorp, bocznej linii Oldenburgów, i jego drugiej żony Marii Fiodorownej, urodzonej jako Zofia, księżniczka wirtemberska, córka Fryderyka Eugeniusza, księcia Wirtembergii. Na świat przyszła 7 [18] I 1795 r. w pałacu w Gatczynie pod Sankt Petersburgiem, a zmarła 1 III 1865 r. w willi Huis Buitenrust w Hadze i została pochowana w grobach rodzinnych w Nowej Krypcie pod chórem Nieuwe Kerk w Delft.

POTOMSTWO WILHELMA II

{A–E}:

A WILHELM III *(zob. s. 92).*

B *Wilhelm Aleksander Fryderyk Konstantyn Mikołaj Michał*
Urodził się 2 VIII 1818 r. w pałacu Soestdijk koło Utrechtu. Poświęcił się karierze wojskowej; już w 1828 r. został pułkownikiem (lejtnantem) piechoty Królestwa Niderlandów, a w 1840 r. otrzymał stanowisko generalnego inspektora holenderskiej kawalerii oraz awans do rangi generała lejtnanta. Zmarł na gruźlicę 20 II 1848 r. w Funchal na Maderze (wedle niektórych źródeł we włoskiej Mantui), skąd ciało księcia przewieziono do Niderlandów i złożono w Nowej Krypcie w podziemiach Nieuwe Kerk w Delft.

C *Wilhelm Fryderyk Henryk*
Bliskim związkom z morzem zawdzięczał przydomek *Żeglarza,* nawiązujący do słynnego imiennika, portugalskiego księcia z XV w. Urodził się 13 VI 1820 r. w pałacu Soestdijk koło Utrechtu. Od młodości służył w marynarce holenderskiej: w 1836 r. został podporucznikiem, w 1840 r. kapitanem, w 1851 r. kontradmirałem, a w 1852 r. wiceadmirałem. 5 II 1850 r. otrzymał stanowisko gubernatora Luksemburga, a karierę wojskową uwieńczył awansem na pełnego admirała oraz feldmarszałka holenderskiej armii (1879). Zmarł 13 I 1879 r. w zamku Walferdange w Luksemburgu i znalazł spoczynek w Nowej Krypcie pod chórem Nieuwe Kerk w Delft.

Pierwszą żoną księcia Henryka została 19 V 1853 r. w Pałacu Wielkoksiążęcym w Weimarze:
Amalia Maria da Gloria Augusta
Była ona córką Karola Bernarda, księcia saskiego na Weimarze-Eisenach, potomka ernestyńskiej linii dynastii Wettynów, i jego żony Idy, córki Jerzego I, księcia saskiego na Meiningen. Urodziła się 20 V 1830 r. na St. Pieter's Nieuw-straat 5 w Gandawie, a zmarła 1 V 1872 r. w zamku Walferdange w Luksemburgu i została pochowana w Nowej Krypcie pod chórem Nieuwe Kerk w Delft.

Drugą żoną księcia Henryka została 24 VIII 1878 r. w Nowym Pałacu (Neues Palais) w Poczdamie:

Maria Elżbieta Ludwika Fryderyka

Była ona córką Karola, księcia pruskiego z dynastii Hohenzollernów, i jego żony Marii, córki Karola Fryderyka, wielkiego księcia saskiego na Weimarze-Eisenach. Urodziła się 14 IX 1855 r. w Pałacu Marmurowym (Marmorpalais) pod Poczdamem. Po śmierci Henryka wyszła powtórnie za mąż 6 V 1885 r. w zamku królewskim w Berlinie za *Alberta Henryka Józefa Karola Wiktora Jerzego Fryderyka,* księcia sasko-altenburskiego (ur. Monachium 14 IV 1843, zm. zamek Serrahn 22 V 1902), syna Edwarda, księcia saskiego na Altenburgu, potomka jednej z gałęzi ernestyńskiej linii Wettynów, i jego żony Ludwiki Karoliny, córki Henryka XIX, księcia Reuß na Greiz. Ich dziećmi byli:

1 *Olga Elżbieta Karolina Wiktoria Maria Anna Agnieszka Antonina* (ur. 1886, zm. 1955). W 1913 r. została żoną *Karola Fryderyka,* hrabiego Pücker-Burghaus i barona Groditz (ur. 1886, zm. 1945), z którym miała potomstwo.
2 *Maria* (ur. 1888, zm. 1947). W 1911 r. poślubiła ona *Henryka XXXV,* księcia Reuß na Köstritz (ur. 1887, zm. 1936), i miała z nim potomstwo (rozwiedli się w 1921 r.).

Maria zmarła w połogu 20 VI 1888 r. w zamku Albrechtsberg koło Drezna i spoczęła w kryptach rodzinnych w Altenburgu. Albert ożenił się następnie (w 1891) z Heleną, córką Jerzego, księcia meklemburskiego na Strelitz, nie dochował się jednak więcej dzieci.

D *Wilhelm Aleksander Fryderyk Ernest Kazimierz*

Na świat przyszedł 21 V 1822 r. w pałacu Soestdijk koło Utrechtu. Cierpiał na wodogłowie i zmarł już 22 X 1822 r. w pałacu swojego ojca na Koningsplein w Brukseli. Znalazł spoczynek w kościele protestanckim w Brukseli, skąd w 1860 r. jego prochy przewieziono do Delft i złożono w Nowej Krypcie pod chórem Nieuwe Kerk.

E *Wilhelmina Maria Zofia Ludwika*

Urodziła się 8 IV 1824 r. w pałacu Lange Voorhout w Hadze. 8 X 1842 r. w pałacu Kneuterdijk w Hadze poślubiła swojego brata ciotecznego *Karola Aleksandra Augusta Jana,* księcia następcę saskiego na Weimarze-Eisenach od 1828 r., feldmarszałka armii pruskiej, wielkiego księcia saskiego na Weimarze-Eisenach od 1853 r. (ur. Weimar 24 VI 1818, zm. tamże 5 I 1901), syna Karola Fryderyka, wielkiego księcia saskiego na Weimarze-Eisenach, potomka jednej z odnóg ernestyńskiej linii dynastii Wettynów, oraz jego żony Marii Pawłownej, córki Pawła I, cesarza Rosji (rodzonej siostry Anny, matki Wilhelma II). Dochowali się czworga dzieci:

1 *Karol August Wilhelm Mikołaj Aleksander Michał Bernard Henryk Fryderyk Stefan* (ur. 1844, zm. 1894). Książę następca saski na Weimarze-Eisenach. W 1873 r. ożenił się z *Pauliną Idą Marią Olgą Henryką Katarzyną* (ur. 1852, zm. 1904), córką Hermana, księcia saskiego na Weimarze-Eisenach, i miał z nią potomstwo.

2 *Maria Anna Aleksandryna Zofia Augusta Helena* (ur. 1849, zm. 1922). W 1876 r. poślubiła *Henryka VII,* księcia Reuß (ur. 1825, zm. 1906), i miała z nim potomstwo.
3 *Maria Anna Zofia Elżbieta Bernardyna Ida Augusta Helena* (ur. 1851, zm. 1859).
4 *Elżbieta Sybilla Maria Dorota Anna Amalia Ludwika* (ur. 1854, zm. 1908). W 1886 r. została żoną *Jana Albrechta Ernesta Konstantyna Fryderyka Henryka,* księcia meklemburskiego na Szwerynie, regenta Meklemburgii-Szwerynu oraz Brunszwiku (ur. 1857, zm. 1920).

Od chwili wstąpienia na holenderski tron bratanicy, Wilhelminy (23 IX 1890), Zofia była przypuszczalną następczynią tronu. Zmarła 23 III 1897 r. na zamku w Weimarze i została pochowana w krypcie książęcej w podziemiach kościoła zamkowego.

WILHELM II

Zmarł nagle 17 III 1849 r. w swoim pałacu (obecnie ratusz miejski) w Tilburgu (Brabancja) i został pochowany w Nowej Krypcie pod chórem Nieuwe Kerk w Delft.

Jego sukcesorem został najstarszy syn i imiennik.

WILHELM III

OJCIEC: *Wilhelm II (zob. s. 88)*
MATKA: *Anna Pawłowna (zob. s. 89)*
RODZEŃSTWO: *zob. s. 89*

Urodził się 19 II 1817 r. w pałacu swojego ojca na Straat van de Raad Brabant w Brukseli i na chrzcie otrzymał imiona WILHELM ALEKSANDER PAWEŁ FRYDERYK LUDWIK. W 1828 r. otrzymał stopień pułkownika piechoty holenderskiej, a od 1838 r. zasiadał w Radzie Stanu Królestwa Niderlandów. Po akcesji ojca 7 X 1840 r. został księciem Oranii (Orange) – następcą tronu Niderlandów i w tym samym roku awansował do stopnia generała-lejtnanta piechoty. Po śmierci Wilhelma II 17 III 1849 r. został królem Niderlandów oraz wielkim księciem Luksemburga (intronizowany 12 V 1849 r. w Nieuwe Kerk w Amsterdamie).

MAŁŻONKI WILHELMA III

I. Poślubiona 18 VI 1839 r. w Sali Marmurowej zamku królewskiego w Stuttgarcie:

Zofia Fryderyka Matylda

Była jego siostrą cioteczną, córką Wilhelma I, króla Wirtembergii, i jego drugiej żony Katarzyny Pawłownej, córki Pawła I, cesarza Rosji. Urodziła się 17 VI 1818 r. w Nowym Pałacu Królewskim w Stuttgarcie. 25 XII 1855 r. w Hadze orzeczono formalną separację królowej Zofii i Wilhelma III, fakt ten został jednak utrzymany w tajemnicy przed opinią publiczną. Zofia zmarła 3 VI 1877 r. w pałacu Huis ten Bosch pod Hagą i spoczęła w Nowej Krypcie w podziemiach Nieuwe Kerk w Delft.

II. Poślubiona 7 I 1879 r. w zamku Arolsen (ślub cywilny miał miejsce w apartamentach księżnej Heleny, matki panny młodej, a ślub kościelny w kaplicy zamkowej):

Adelajda Emma Wilhelmina Teresa

Była córką Jerzego III Wiktora, księcia Waldeck-Pyrmont, i jego pierwszej żony Heleny, córki Wilhelma, księcia Nassau, przyrodniej siostry Adolfa I, przyszłego wielkiego księcia Luksemburga (zob. Rozdział IV). Urodziła się 2 VIII 1858 r. w zamku Arolsen. Między 14 a 23 XI 1890 r. sprawowała regencję w imieniu chorego męża (zaprzysiężona 20 XI 1890 r. w Hadze), zaś po jego śmierci 23 XI tr. objęła regencję na czas małoletniości córki (zaprzysiężona 8 XII 1890 r. w Hadze). Funkcję regentki pełniła do osiągnięcia pełnoletności przez córkę 31 VIII 1898 r. Zmarła 20 III 1934 r. w pałacu Lange Voorhout w Hadze i została pochowana w Nowej Krypcie pod chórem Nieuwe Kerk w Delft.

POTOMSTWO WILHELMA III

SYNOWIE Z I MAŁŻEŃSTWA {A–C}:

A *Wilhelm Mikołaj Aleksander Fryderyk Karol Henryk*
Urodził się 4 IX 1840 r. w pałacu przy Placu Plein w Hadze. Od wstąpienia ojca na tron Niderlandów 17 III 1849 r. przysługiwał mu tytuł księcia Oranii (Orange) – następcy tronu. W 1853 r. został porucznikiem kawalerii holenderskiej, 13 III 1861 r. objął urząd inspektora kawalerii oraz żandarmerii wojskowej, zaś 4 IX tego roku wszedł ponadto w skład Rady Stanu. Karierę wojskową uwieńczył awansem na generała piechoty i wiceadmirała marynarki Królestwa Niderlandów (18 II 1863). 20 I 1877 r. złożył wszystkie piastowane godności i wyjechał do Paryża. Zmarł na tyfus 11 VI 1879 r. w swoim apartamencie na Rue Auber 19. Zwłoki księcia przewieziono do Niderlandów i złożono w grobach rodzinnych w Nowej Krypcie pod chórem Nieuwe Kerk w Delft. Nie założył rodziny.

B *Wilhelm Fryderyk Maurycy Aleksander Henryk Karol*
Urodził się 15 IX 1843 r. w pałacu przy Placu Plein w Hadze, a zmarł na zapalenie opon mózgowych 4 VI 1850 r. w pałacu Noordeinde w Hadze. Został pochowany w Nowej Krypcie pod chórem Nieuwe Kerk w Delft.

C *Wilhelm Aleksander Karol Henryk Fryderyk*
Urodził się 25 VIII 1851 r. w pałacu Noordeinde w Hadze. W r. 1861 został podporucznikiem kawalerii holenderskiej, a w 1867 r. porucznikiem artylerii oraz podporucznikiem marynarki, zaś w r. 1877 otrzymał stanowisko generała majora w Sztabie Generalnym oraz honorowy stopień kontradmirała. Po bezpotomnej śmierci starszego brata Wilhelma 11 VI 1879 r. został księciem Oranii (Orange) – następcą tronu Niderlandów, a od 1882 r. piastował ponadto urząd wielkiego mistrza Wolno-

mularzy Wielkiego Wschodu Holandii, należący wcześniej do jego dziada stryjecznego Fryderyka (zob. s. 84). Zmarł na tyfus 21 VI 1884 r. na Kneuterdijk 6 w Hadze i został pochowany w Nowej Krypcie pod chórem Nieuwe Kerk w Delft. Nie założył rodziny.

CÓRKA Z II MAŁŻEŃSTWA:

WILHELMINA *(zob. s. 95).*

WILHELM III

Zmarł 23 XI 1890 r. w pałacu Het Loo koło Apeldoorn i spoczął w Nowej Krypcie pod chórem Nieuwe Kerk w Delft.

Na nim wygasła po mieczu ottońska linia dynastii Nassau (Tablica I, s. 10). W Niderlandach jego sukcesorką została nieletnia córka – jedyny żyjący potomek zmarłego, natomiast w Luksemburgu, gdzie prawo salickie wykluczało sukcesję w linii żeńskiej, tron przypadł dalekiemu kuzynowi zmarłego, Adolfowi, księciu Nassau z linii walramskiej (o nim i jego następcach zob. w Rozdziale IV).

WILHELMINA

OJCIEC: *Wilhelm III (zob. s. 92)*
MATKA: *Emma von Waldeck-Pyrmont (zob. s. 93)*
RODZEŃSTWO: *przyrodni bracia (zob. s. 93)*

Urodziła się 31 VIII 1880 r. w pałacu Noordeinde w Hadze i na chrzcie otrzymała imiona WILHELMINA HELENA PAULINA MARIA. Od bezpotomnej śmierci księcia Aleksandra 21 VI 1884 r. była przypuszczalną następczynią holenderskiego tronu, a po śmierci ojca 23 XI 1890 r. została królową Niderlandów. Do czasu osiągnięcia przez Wilhelminę pełnoletności, co nastąpiło 31 VIII 1898 r., regencję w jej imieniu sprawowała matka. Uroczysta intronizacja Wilhelminy odbyła się 6 IX 1898 r. tradycyjnie w Nieuwe Kerk w Amsterdamie.

MAŁŻONEK WILHELMINY

Poślubiony 7 II 1901 r. w pałacu Noordeinde w Hadze (ślub cywilny) i tego samego dnia w kościele św. Jakuba tamże (ceremonia kościelna):

Henryk Włodzimierz Albrecht Ernest

Był on młodszym synem Fryderyka Franciszka II, wielkiego księcia meklemburskiego na Szwerynie (Mecklenburg-Schwerin), i jego trzeciej żony Marii, córki Adolfa, księcia Schwarzburg-Rudolstadt. Urodził się 19 IV 1876 r. na zamku w Szwerynie (Schwerin, daw. pol. Zwierzyn). 27 I 1901 r. został naturalizowany w Niderlandach, a w dniu ślubu z królową został kreowany księciem Niderlandów (predykat Królewska Wysokość). W tym samym roku wszedł w skład holenderskiej Rady Stanu, otrzymał również honorowe stopnie generała majora oraz kontradmirała. W 1904 r. uzyskał rangę honorowego generał lejtnanta oraz wiceadmirała, był ponadto hono-

rowym generałem lejtnantem meklemburskich sił zbrojnych, a od 1908 r. prezydował holenderskiemu Czerwonemu Krzyżowi. Zmarł na atak serca 3 VII 1934 r. w pałacu Noordeinde w Hadze i został pochowany w Nowej Krypcie pod chórem Nieuwe Kerk w Delft.

POTOMSTWO WILHELMINY

Na mocy dekretu królewskiego z 8 II 1901 r., ogłoszonego 31 XII tr., przysługiwał mu tytuł książąt/księżniczek Niderlandów, Orange (Oranje)-Nassau i Meklemburgii oraz predykat Królewskiej Wysokości {A–F}:

A *Poronienie*
Miało miejsce 9 XI 1901 r. w pałacu Het Loo koło Apeldoorn.
B *Martwy syn*
Urodził się 4 V 1902 r. w pałacu Het Loo koło Apeldoorn.
C *Poronienie*
Miało miejsce 23 VII 1906 r. w pałacu Het Loo koło Apeldoorn.
D JULIANA *(zob. s. 97).*
E *Poronienie*
Miało miejsce 23 I 1912 r.
F *Poronienie*
Miało miejsce 20 X 1912 r. w pałacu Noordeinde w Hadze.

WILHELMINA

4 IX 1948 r. w Amsterdamie abdykowała na rzecz jedynej córki, Juliany. Zmarła 28 XI 1962 r. w pałacu Het Loo koło Apeldoorn i spoczęła w Nowej Krypcie pod chórem Nieuwe Kerk w Delft.

JULIANA

OJCIEC: *Henryk Meklemburski (zob. s. 95)*
MATKA: *Królowa Wilhelmina (zob. s. 95)*
RODZEŃSTWO: *zob. s. 96*

Urodziła się 30 IV 1909 r. w pałacu Noordeinde w Hadze. Na chrzcie otrzymała imiona JULIANA LUDWIKA EMMA MARIA WILHELMINA i od dnia narodzin była przypuszczalną sukcesorką holenderskiego tronu. Po osiągnięciu pełnoletniości 30 IV 1927 r. weszła do Rady Stanu, a w 1934 r. objęła stanowisko przewodniczącego holenderskiego Czerwonego Krzyża, piastowane wcześniej przez jej ojca (złożyła je po akcesji w 1948 r.). Po zawarciu małżeństwa 7 I 1937 r. otrzymała tytuł księżnej Lippe-Biesterfeld, a od 14 X do 1 XII 1947 r. i od 14 V do 30 VIII 1948 r. sprawowała regencję w imieniu matki. Po jej abdykacji 4 IX 1948 r. została królową Niderlandów. Intronizacja odbyła się 6 IX tr w Nieuwe Kerk w Amsterdamie.

MAŁŻONEK JULIANY

Poślubiony 7 I 1937 r. w ratuszu miejskim w Hadze (ślub cywilny) i tego samego dnia w kościele św. Jakuba tamże (ceremonia kościelna):

Bernard Leopold Fryderyk Eberhard Juliusz Kurt Karol Gotfryd Piotr

Był on synem Bernarda, hrabiego Lippe-Biesterfeld, i jego żony Armgardy, córki Aschwina, barona Sierstorpff-Cramm, kreowanej hrabiną Biesterfeld. Urodził się 29 VI 1911 r. w Jenie. 24 II 1916 r. głowa rodu, książę Lippe, nadał mu tytuł księcia Lippe-Biesterfeld (predykat Najjaśniejsza Wysokość). 27 XI 1936 r. został naturalizowany w Niderlandach, a w dniu zaślubin z następczynią tronu 7 I 1937 r. otrzymał tytuł księcia Niderlandów (predykat Królewska Wysokość); w tym samym roku zasiadł w holender-

skiej Radzie Stanu. W 1942 r. otrzymał honorowe stopnie generała majora sił lądowych i kontradmirała, w roku następnym awansował na generała porucznika sił lądowych oraz wiceadmirała, a w 1948 r. został generałem sił lądowych, admirałem porucznikiem marynarki oraz generałem sił powietrznych Królestwa Niderlandów. Był ponadto generalnym inspektorem marynarki (1946–70), generalnym inspektorem sił powietrznych (1953–70), a od 1970 r. generalnym inspektorem holenderskich sił zbrojnych. W 1976 r. z uwagi na udział w głośnym skandalu koncernu lotniczego Lockheed musiał zrezygnować z pełnionych dotąd urzędów. Zmarł 1 XII 2004 r. w klinice uniwersyteckiej w Utrechcie i spoczął w nekropolii królewskiej w Nowej Krypcie pod chórem Nieuwe Kerk w Delft.

POTOMSTWO JULIANY

Na mocy dekretu królewskiego z 8 I 1937 r., ogłoszonego 26 X 1937 r., przysługuje mu tytuł książąt/księżniczek Niderlandów, Orange (Oranje)-Nassau i Lippe-Biesterfeld wraz z predykatem Królewskiej Wysokości

CÓRKI {A–D}:

A BEATRYCZE *(zob. s. 101).*

B *Irena Emma Elżbieta*

Urodziła się 5 VIII 1939 r. w pałacu Soestdijk koło Utrechtu. Jej mężem został poślubiony 29 IV 1964 r. w Kaplicy Borghese w bazylice Santa Maria Maggiore w Rzymie (bez zgody holenderskiego parlamentu, co wykluczyło księżniczkę i jej potomstwo z sukcesji tronu) *Karol Hugo Ksawery Maria Sykstus Ludwik Robert Jan Jerzy Benedykt Michał* (ur. Paryż 8 IV 1930), książę Bourbon-Parma, książę Asturii i San Jaime od 1957 r., książę Madrytu od 1964 r., karlistowski pretendent do tronu Hiszpanii (zrzekł się roszczeń w 1979 r., w 2003 r. ponownie je podjął i tytułuje się odtąd hrabią Montemolin), Głowa Parmeńskiej Rodziny Książęcej od 1977 r., syn Ksawerego, księcia Bourbon-Parma, karlistowskiego pretendenta do tronu Hiszpanii (jako Franciszek Ksawery I), hrabiego Molina, potomka dynastii Burbonów, i jego żony Magdaleny, córki Jerzego de Bourbon-Busset, hrabiego Lignières. Ich dziećmi są:

1 *Karol Ksawery Bernard Sykstus Maria* (ur. 1970). Książę Piacenzy. Ma syna z pozamałżeńskiego związku z *Gitte Klynstra:* (a) *Karol Hugo Roderyk Sybren Klynstra* (ur. 1997).

2 *Jakub Bernard* (ur. 1972). Hrabia Bardi.

3 *Małgorzata Maria Beatrycze* (ur. 1972). Hrabina Colorno. W 2001 r. wyszła za *Edwina Karola Wilhelma de Roy van Zuydewijn* (ur. 1966), a w 2008 r. poślubiła *Tjallinga ten Cate* (ur. 1975), z którym ma córkę: (a) *Julia Karolina Katarzyna ten Cate* (ur. 2008).

4 *Maria Karolina Krystyna* (ur. 1974). Markiza Sala.

Małżeństwo księżniczki Ireny zakończył rozwód, orzeczony 26 V 1981 r. w Utrechcie i zarejestrowanym następnego dnia w Hadze.

C *Małgorzata Franciszka*

Urodziła się 19 I 1943 r. w szpitalu publicznym (Civic Hospital) w Ottawie (Kanada). Jej mężem został 10 I 1967 r. w ratuszu miejskim w Hadze (ślub cywilny) i w tym samym dniu w kościele pw. św. Jakuba tamże *Piotr van Vollenhoven* (ur. Schiedam 30 IV 1939), syn Piotra van Vollenhovena i jego żony Jakoby Gijsberty Stuyling de Lange. Od 1987 r. Małgorzata przewodniczy holenderskiemu Czerwonemu Krzyżowi, należy także do Międzynarodowego Ruchu Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca.

Zgodnie z królewskim dekretem z 2 I 1967 r. dzieciom księżniczki Małgorzaty i Piotra van Vollenhovena przysługują tytuły książąt/księżniczek Orange (Oranje)-Nassau van Vollenhoven (Wysokość), oraz prawa sukcesyjne, które jednak nie podlegają dziedziczeniu {(i)–(iv)}:

(i) *Maurycy Wilhelm Piotr Henryk van Vollenhoven*

Urodził się 17 IV 1968 r. w Utrechcie. Jego żoną została 29 V 1998 r. w pałacu Het Loo koło Apeldoorn (ślub cywilny) i 30 V 1998 r. w kościele w Apeldoorn *Maria Helena Angela (Marilena) van den Broek* (ur. Dieren 4 II 1970), córka Hansa van den Broek, ministra spraw zagranicznych Niderlandów w latach 1982–93, oraz jego żony Josee van Schendel.

Wedle królewskiego dekretu z 26 V 1998 r. ich potomkom przysługuje nazwisko *van Lippe-Biesterfeld van Vollenhoven* {(a)–(c)}:

(a) *Anastazja Małgorzata Józefina Anna* (ur. Amsterdam 15 IV 2001).

(b) *Łukasz Maurycy Piotr Henryk* (ur. Amsterdam 26 X 2002).

(c) *Felicja Juliana Benedykta Barbara* (ur. Amsterdam 31 V 2005).

(ii) *Bernard Łukasz Emanuel van Vollenhoven*

Urodził się 25 XII 1969 r. w Nimwegen. Jego żoną została 6 VII 2000 r. w Paus Huize w Utrechcie (ślub cywilny) i 8 VII 2000 r. w katedrze w Utrechcie *Aneta Sekrève* (ur. Haga 18 IV 1972), córka Ulryka Sekrève i jego żony Jolandy de Haan.

Na mocy królewskiego dekretu z 5 VII 2000 r. ich dzieciom przysługuje nazwisko *van Vollenhoven* {(a)–(c)}:

(a) *Izabela Lily Juliana* (ur. Amsterdam 14 V 2002).

(b) *Samuel Bernard Ludwik* (ur. Amsterdam 25 V 2004).

(c) *Benjamin Piotr Floris* (ur. Amsterdam 12 III 2008).

(iii) *Piotr Chrystian Michał van Vollenhoven*

Urodził się 22 III 1972 r. w Nimwegen. Jego żoną została 25 VIII 2005 r. w pałacu Het Loo koło Apeldoorn (ślub cywilny) i 27 VIII tr. w kościele św. Hieronima w Noordwijk (bez zgody parlamentu, co automatycznie wykluczyło Piotra Chrystiana z sukcesji) *Anita Teodora van Eijk* (ur. Neuchâtel, Szwajcaria 27 X 1969), córka Leonarda Antoniusza van Eijk oraz jego żony J.C.M. van Steens.

Ich dzieci posługują się nazwiskiem van Vollenhoven, nie posiadają praw dynastycznych {(a)–(b)}:

(a) *Emma Franciszka Katarzyna* (ur. Amsterdam 28 XI 2006).

(b) *Piotr Antoni Maurycy Eryk* (ur. Haga 19 XI 2008).

(iv) *Floris Fryderyk Marcin van Vollenhoven*

Urodził się 10 IV 1975 r. w Nimwegen. Jego żoną została 20 X 2005 r. w ratuszu miejskim w Naarden (ślub cywilny) i 22 X tr. w kościele w Naarden (bez zgody parlamentu, co automatycznie wykluczyło Florisa z holenderskiej sukcesji) *Aimée Leonia Allgunda Maria Shöngen* (ur. Amsterdam 18 X 1977), córka Hansa Söhngena i jego żony Eleonory Stammeijer.

Ich córki posługują się nazwiskiem van Vollenhoven, nie posiadają praw dynastycznych {(a)–(b)}:

(a) *Magali Małgorzata Eleonora* (ur. Amsterdam 9 X 2007).

(b) *Eliana Zofia Karolina* (ur. Amsterdam 5 VII 2009).

D *Maria Krystyna*

Urodziła się 18 II 1947 r. w pałacu Soestdijk pod Utrechtem. Jej mężem został (poślubiony bez zgody parlamentu, przez co utraciła swoje prawa dynastyczne) 28 VI 1975 r. w ratuszu miejskim w Baarn (ślub cywilny) i w tym samym dniu w katedrze w Utrechcie *Jerzy (Jorge) Pérez y Guillermo* (ur. Hawana, Kuba 1 VIII 1946), syn Fryderyka Gilberta Pérez Castillo i jego żony Edenii Mercedes Guillermo y Marrero, z którym ma potomstwo, nie posiadające praw dynastycznych w Niderlandach, posługujące się nazwiskiem Guillermo:

1 *Bernard Fryderyk Tomasz* (ur. 1977). Ożenił się z *Ewą Princey Valdes* i ma z nią córkę imieniem *Izabela Krystyna* (ur. 2009).

2 *Mikołaj Daniel Maurycy* (ur. 1979).

3 *Juliana Edenia Antonia* (ur. 1981).

Małżeństwo księżniczki Krystyny i Jorge Guillermo zakończyło się rozwodem, orzeczonym 31 III 1995 r. w Hadze i zarejestrowanym 25 IV 1996 r. tamże.

JULIANA

30 IV 1980 r. w pałacu królewskim w Amsterdamie abdykowała na rzecz najstarszej córki. Zmarła na zapalenie płuc 20 III 2004 r. w pałacu Soestdijk pod Utrechtem i została pochowana w Nowej Krypcie pod chórem Nieuwe Kerk w Delft.

BEATRYCZE

OJCIEC: *Bernard von Lippe-Biesterfeld (zob. s. 97)*
MATKA: *Królowa Juliana (zob. s. 97)*
RODZEŃSTWO: *zob. s. 98*

Urodziła się 31 I 1938 r. w pałacu Soestdijk pod Utrechtem i na chrzcie otrzymała imiona BEATRYCZE WILHELMINA ARMGARDA. Od wstąpienia matki na tron 4 IX 1948 r. była przypuszczalną następczynią tronu Niderlandów, zaś po osiągnięciu pełnoletności 31 I 1956 r. zasiadła w Radzie Stanu. Po abdykacji Juliany 30 IV 1980 r. została królową Niderlandów (intronizowana tego samego dnia w Nieuwe Kerk w Amsterdamie).

MAŁŻONEK BEATRYCZE

Poślubiony 10 III 1966 r. w ratuszu miejskim w Amsterdamie (ślub cywilny) i tego samego dnia w Westkerk tamże (ceremonia kościelna):

Klaus Jerzy Wilhelm Otto Fryderyk Gert

Był on synem Klausa, junkra von Amsberg, i jego żony Gösty, baronówny von dem Bussche-Haddenhausen. Urodził się 6 IX 1926 r. w rezydencji Dötzingen w Hitzacker. 10 XII 1965 r. został naturalizowany w Niderlandach, a w dniu zaślubin z Beatrycze 10 III 1966 r. otrzymał tytuł księcia Niderlandów (predykat Królewska Wysokość). W 1967 r. wszedł w skład holenderskiej Rady Stanu. Zmarł 6 X 2002 r. w klinice uniwersyteckiej w Amsterdamie i spoczął w Nowej Krypcie w Nieuwe Kerk w Delft.

POTOMSTWO BEATRYCZE

Na mocy królewskiego dekretu z 16 II 1966 r. przysługuje mu tytuł książąt Niderlandów i Orange (Oranje)-Nassau, junkrów van Amsberg, predykat Królewskich Wysokości) {A–C}:

KRÓLOWIE NIDERLANDÓW

A WILHELM ALEKSANDER *(zob. s. 103).*

B *Jan Friso Bernard Chrystian Dawid*
Urodził się 25 IX 1968 r. w klinice uniwersyteckiej w Utrechcie, a 24 IV 2004 r. w ratuszu miejskim (ślub cywilny) i tego samego dnia w Oude Kerk (Starym Kościele) poślubił *Mabel Martynę* (ur. Pijnacker 11 VIII 1968), córkę Henryka Korneliusza Los i jego żony Florencji Kooman. Ponieważ małżeństwo to zostało zawarte bez zgody parlamentu, automatycznie Jan Friso utracił prawa dynastyczne i zgodnie z dekretem królewskim z dnia 19 III 2004 r. otrzymał osobisty tytuł księcia Orange (Oranje)-Nassau (predykat Królewska Wysokość) oraz dziedziczny tytuł hrabiowski wraz z nazwiskiem van Orange (Oranje)-Nassau van Amsberg. 17 II 2012 r. podczas wakacji w Lech am Arlberg w austriackich Alpach został przysypany lawiną i doznał poważnego urazu głowy. Zmarł nie odzyskawszy przytomności 12 VIII 2013 r. w pałacu Huis ten Bosch pod Hagą i spoczął na cmentarzu Nederlands Hervormde Begraafplaats Hoge Vuurseweg przy należącym do jego matki zamku Drakesteijn w pobliżu wioski Lage Vuursche (prowincja Utrecht).

Na mocy królewskiego dekretu z 19 III 2004 r. jego córkom przysługuje tytuł hrabiów Oranje-Nassau van Amsberg, nie posiadają one praw dynastycznych {(i)–(ii)}:

(i) *Emma Luana Ninette Zofia*
Urodziła się 26 III 2005 r. w Londynie.

(ii) *Joanna Zaria Nicoline Milou*
Urodziła się 18 VI 2006 r. w Londynie.

C *Konstantyn Krzysztof Fryderyk Aschwin*
Urodził się 11 X 1969 r. w klinice uniwersyteckiej w Utrechcie. Jego żoną została 17 V 2001 r. w Starym Ratuszu na Javastraat w Hadze (ślub cywilny) i 19 V 2001 r. w kościele św. Jakuba tamże *Petra Laurentyna Brinkhorst* (ur. Lejda 25 V 1966), córka Laurencjusza Jana Brinkhorst, byłego ministra gospodarki, oraz Jantien Heringa.

Zgodnie z królewskim dekretem z 11 V 2001 r. dzieciom przysługuje tytuł hrabiów Orange (Oranje)-Nassau, junkrów van Amsberg {(i)–(iii)}:

(i) *Eloiza Zofia Beatrycze Laurencja*
Urodzona 8 VI 2002 r. w klinice uniwersyteckiej Bronovo w Hadze.

(ii) *Klaus Kazimierz Bernard Mariusz Maks*
Urodził się 21 III 2004 r. w haskiej klinice uniwersyteckiej Bronovo.

(iii) *Leonora Maria Irena Henryka*
Urodziła się 5 VI 2006 r. w haskiej klinice uniwersyteckiej Bronovo.

BEATRYCZE

30 IV 2013 r. w Amsterdamie abdykowała na rzecz najstarszego syna, co oficjalnie obwieszczono 28 I tr.

WILHELM ALEKSANDER

OJCIEC: *Klaus von Amsberg (zob. s. 101)*
MATKA: *Królowa Beatrycze (zob. s. 101)*
RODZEŃSTWO: *zob. s. 102*

Urodził się 27 IV 1967 r. w klinice uniwersyteckiej w Utrechcie i na chrzcie otrzymał imiona WILHELM ALEKSANDER KLAUS JERZY FERDYNAND. Po akcesji matki 30 IV 1980 r. został księciem Oranii (Orange, Oranje) – następcą tronu Niderlandów, zaś po osiągnięciu pełnoletności 27 IV 1985 r. zasiadł w niderlandzkiej Radzie Stanu. Po abdykacji matki 30 IV 2013 r. został królem Niderlandów (intronizacja miała miejsce tego samego dnia w amsterdamskim Nieuwe Kerk).

MAŁŻONKA WILHELMA ALEKSANDRA

Jego żoną została 2 II 2002 r. w Beurs van Berlange w Amsterdamie (ślub cywilny) i tego samego dnia w Nieuwe Kerk:

Maxima

Jest ona córką Jorge Horacego Zorreguieta Stefanini oraz jegożony Marii del Carmen Cerruti Carricart. Urodziła się 17 V 1971 r. w Buenos Aires. Dekretem królewskim z 25 I 2002 r. została księżną Niderlandów i Oranje-Nassau, zaś od akcesji męża nosi tytuł królowej Niderlandów.

CÓRKI WILHELMA ALEKSANDRA

A *Katarzyna Amalia Beatrycze Karmen Wiktoria*
Urodzona 7 XII 2003 r. w klinice uniwersyteckiej Bronovo w Hadze, po akcesji ojca dnia 30 IV 2013 r. została następczynią tronu Niderlandów, księżną Oranii (predykat Królewska Wysokość).

KRÓLOWIE NIDERLANDÓW

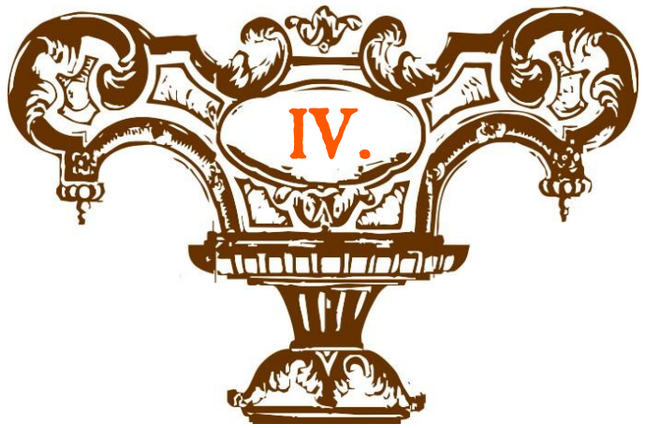
B *Aleksja Juliana Marcela Laurentyna*
Urodzona 26 VI 2005 r. w haskiej klinice uniwersyteckiej Bronovo.
C *Ariana Wilhelmina Maksima Ines*
Urodzona 10 IV 2007 r. w klinice uniwersyteckiej Bronovo.

KOLEJNOŚĆ SUKCESJI HOLENDERSKIEGO TRONU ZSTĘPNI KRÓLOWEJ BEATRYCZE {2015 r.}

1 *Katarzyna Amalia* (ur. 2003), księżna Oranii, córka Wilhelma Aleksandra;
2 *Aleksja* (ur. 2005), siostra;
3 *Ariana* (ur. 2007), siostra;
4 *Konstantyn* (ur. 1969), brat Wilhelma Aleksandra;
5 *Eloiza* (ur. 2002), córka;
6 *Klaus Kazimierz* (ur. 2004), brat;
7 *Leonora* (ur. 2006), siostra;
8 *Małgorzata* (ur. 1943), siostra królowej Beatrycze;
9 *Maurycy van Vollenhoven* (ur. 1968), syn;
10 *Bernard van Vollenhoven* (ur. 1969), brat.

KRÓLOWIE BELGII

od 1831 r.

LEOPOLD I 109
LEOPOLD II 115
ALBERT I 119
LEOPOLD III 122
BALDWIN 125
ALBERT II 127
FILIP 130

TABLICA II. PRZODKOWIE LEOPOLDA I

Fryderyk II Spokojny, elektor saski i margrabia Miśni († 1464)
× 1431 Małgorzata, córka Ernesta Żelaznego, księcia Austrii († 1486)

Ernest, elektor saski i landgraf Turyngii († 1486) — *Albrecht Odważny, książę saski na Miśni († 1500)*
× 1460 Elżbieta, córka Albrechta III, księcia bawarskiego na Monachium († 1484) — *× 1459 i 1464 Zdena (Sydonia), córka Jerzego z Podiebrad, króla Czech († 1510)*

linia ernestyńska — *linia albertyńska, elektorowie scy od 1547 r., królowie scy od 1806 r.*

Jan Stały, elektor saski († 1532) × 1. 1500 Zofia, córka Magnusa II, księcia meklemburskiego na Szwerynie († 1503)
× 2. 1513 Małgorzata, córka Waldemara VI, księcia Anhalt-Zerbst († 1521)

1) Jan Fryderyk I, elektor saski, pozbawiony tytułu przez cesarza Karola V w 1547 r. († 1554)
× 1527 Sybilla, córka Jana III, księcia Juliaku, Kliwii i Bergu († 1554)

Jan Wilhelm, książę saski na Weimarze, Koburgu i Gotha († 1573)
× 1560 Dorota Zuzanna, córka Fryderyka III, elektora Palatynatu Reńskiego († 1592)

Fryderyk Wilhelm I, książę saski na Altenburgu († 1602) × 1. 1583 Zofia, córka Krzysztofa, księcia Wirtembergii († 1590) × 2. 1591 Anna Maria, córka Filipa Wilhelma, palatyna Neuburga († 1643) — *Jan, książę saski na Weimarze i Jenie († 1605) × 1593 Dorota Maria, córka Joachima Ernesta, księcia Anhaltu († 1617)*

książęta scy na Altenburgu (wygaśli w XVII w.)

Wilhelm Wielki, książę saski na Weimarze († 1662) × 1625 Elżbieta Dorota, córka Jana Jerzego I, księcia Anhalt-Dessau († 1664) — *Ernest I Pobożny, książę saski na Gotha († 1675) × 1636 Elżbieta Zofia, córka Jana Filipa, księcia saskiego na Altenburgu († 1680)*

książęta scy na Weimarze, od 1815 r. wielcy książęta; książęta scy na Jenie (wygaśli w XVII w.); książęta scy na Eisenach (wygaśli w XVIII w.)

Bernard I, książę saski na Meiningen († 1706) × 1. 1671 Maria Jadwiga, córka Jerzego II, landgrafa heskiego na Darmstadcie († 1680) × 2. 1681 Elżbieta Eleonora, córka Antoniego Ulryka, księcia brunszwickiego na Wolfenbüttel († 1729) — *Ernest II, książę saski na Hildburghausen († 1715) × 1680 Zofia Henryka, córka Jerzego Fryderyka, księcia Waldeck († 1702)* — *Jan Ernest, książę saski na Saalfeld († 1729) × 1. 1680 Zofia Jadwiga, córka Chrystiana I, księcia saskiego na Merseburgu († 1686) × 2. 1690 Szarlotta Joanna, córka Jozjasza II, księcia Waldeck († 1699)*

książęta scy na Meiningen — *książęta scy na Hildburghausen od 1826 r. książęta scy na Altenburgu* — *2) Franciszek Jozjasz, książę saski na Koburgu-Saalfeld († 1764) × 1723 Anna Zofia, córka Ludwika Fryderyka I, księcia Schwarzburg-Rudolstadt († 1780)*

Ernest Fryderyk, książę saski na Koburgu-Saalfeld († 1800)
× 1749 Zofia Antonia, córka Ferdynanda Albrechta, księcia brunszwickiego na Wolfenbüttel († 1802)

Franciszek, książę saski na Koburgu-Saalfeld
ojciec Leopolda I (szczegóły zob. s. 109)

LEOPOLD I

OJCIEC: *Franciszek Fryderyk Antoni*

Był on najstarszym synem Ernesta Fryderyka, księcia saskiego na Koburgu-Saalfeld, potomka ernestyńskiej linii dynastii Wettynów (zob. Tablica II, s. 108), oraz jego żony Zofii Antonii, córki Ferdynanda Albrechta, księcia brunszwickiego na Wolfenbüttel. Urodził się 15 VII 1750 r. w zamku Ehrenburg w Koburgu. Po śmierci ojca 8 IX 1800 r. został księciem saskim na Koburgu-Saalfeld. Zmarł 9 XII 1806 r. na zamku w Koburgu i spoczął w mauzoleum rodzinnym w Hofgarten tamże.

Pierwszą żoną Franciszka została dnia 6 III 1776 r. w Hildburghausen *Ernestyna Fryderyka Zofia* (ur. Hildburghausen 22 II 1760, zm. Koburg 28 X 1776), córka Ernesta Fryderyka III, księcia saskiego na Hildburghausen, również potomka ernestyńskiej linii Wettynów, i jego drugiej żony Chrystiany, córki Fryderyka Chrystiana, margrabiego brandenburskiego na Bayreuth. Po jej bezpotomnej śmierci, 13 VI 1777 r. w Ebersdorfie, Franciszek pojął za żonę *Augustę von Reuß*.

MATKA: *Augusta Karolina Zofia*

Była ona córką Henryka XXIV, hrabiego Reuß na Ebersdorfie, i jego żony Karoliny Ernestyny, córki Jerzego Augusta, hrabiego Erbach-Schönberg. Urodzona 19 I 1757 r. na zamku w Ebersdorfie, zmarła 16 XI 1831 r. na zamku w Koburgu i została pochowana u boku małżonka w mauzoleum w Hofgarten w Koburgu.

RODZEŃSTWO {1–9}:

1 *Zofia Fryderyka Karolina Ludwika* (ur. 1778, zm. 1835). W 1804 r. poślubiła ona *Emanuela de Pouilly*, feldmarszałka francuskiego, w 1818 r. kreowanego hrabią Mensdorff-Pouilly (ur. 1777, zm. 1852), i miała z nim potomstwo.

2 *Antonina Ernestyna Amalia* (ur. 1779, zm. 1824). W 1798 r. została żoną *Aleksandra Fryderyka Karola*, księcia wirtemberskiego, generała armii rosyjskiej (ur. 1771, zm. 1833), z którym miała potomstwo.

3 *Juliana Henryka Ulryka*, po przyjęciu chrztu prawosławnego w 1796 r. *Anna Fiodorowna* (ur. 1781, zm. 1860). W 1796 r. poślubiła *Konstantego Pawłowicza*, wielkiego księcia rosyjskiego, cesarzewicza (ur. 1779, zm. 1831), z którym nie miała dzieci i rozwiodła się w 1820 r.

4 *Martwy syn* (1782).

5 *Ernest I Antoni Karol Ludwik* (ur. 1784, zm. 1844). Książę saski na Koburgu-Saalfeld, od 1826 r. książę saski na Koburgu-Gotha. Jego pierwszą żoną została w 1817 r. *Ludwika Paulina Szarlotta Fryderyka Augusta* (ur. 1800, zm. 1831), córka Augusta, księcia saskiego na Gotha-Altenburgu, z którą miał potomstwo (ich młodszym synem był *Albert,* który poślubił później swoją cioteczną siostrę Wiktorię, królową Wielkiej Brytanii, zob. poniżej); rozwiedli się w 1826 r. Drugą żoną Ernesta I była poślubiona w 1832 r. *Antonina Fryderyka Augusta Maria* (ur. 1799, zm. 1860), córka Aleksandra, księcia wirtemberskiego (bezdzietna).

6 *Ferdynand Jerzy August* (ur. 1785, zm. 1851). W 1815 r. pojął za żonę *Marię Antonię Gabrielę Elżbietę* (ur. 1797, zm. 1862), córkę Franciszka Józefa, księcia Koháry z Csábrág i Szitnya, i miał z nią potomstwo.

7 *Maria Ludwika Wiktoria* (ur. 1786, zm. 1861). W 1803 r. poślubiła *Emicha Karola*, księcia Leiningen (ur. 1763, zm. 1814), z którym miała potomstwo, zaś drugim jej mężem został w 1818 r. *Edward August,* książę Kentu i Strathearn (ur. 1767, zm. 1820), z którym miała córkę, przyszłą królową brytyjską *Wiktorię*.

8 *Marianna Szarlotta* (ur. 1788, zm. 1794).

9 *Franciszek Maksymilian Ludwik* (ur. 1792, zm. 1793).

LEOPOLD I

Na świat przyszedł 16 XII 1790 r. w Buchnerhaus przy zamku Ehrenburg w Koburgu jako przedostatnie dziecko księcia Franciszka von Sachesn-Coburg-Saalfeld i jego drugiej żony Augusty von Reuß. Na chrzcie otrzymał imiona LEOPOLD JERZY CHRYSTIAN FRYDERYK. Od młodości służył w armii rosyjskiej, gdzie w 1807 r. awansował do rangi generała majora. Dnia 29 III 1816 r. został naturalizowany w Wielkiej Brytanii i uzyskał od przyszłego teścia, księcia regenta Jerzego (IV), predykat Królewskiej Wysokości oraz stopień feldmarszałka. 4 VI 1831 r. został powołany na tron Królestwa Belgii (utworzonego w 1830 r. po secesji z Królestwa Niderlandów), 12 VII 1831 r. formalnie objął tron, a 21 VII tego roku na Placu Królewskim w Brukseli został uroczyście intronizowany.

MAŁŻONKI LEOPOLDA I

I. Poślubiona 2 V 1816 r. w pałacu Carlton House w Londynie:

Szarlotta Augusta

Była córką Jerzego, księcia Walii i earla Chester, księcia regenta Wielkiej Brytanii, Irlandii i Hanoweru (od 1830 r. króla brytyjskiego Jerzego IV),

potomka dynastii hanowerskiej (bocznej linii Welfów), oraz jego drugiej żony Karoliny, córki Karola, księcia Brunszwiku. Urodziła się 7 I 1796 r. w pałacu Carlton House w Londynie. Będąc jedynym legalnym dzieckiem Jerzego (IV), była przypuszczalną następczynią brytyjskiego tronu. Zmarła w połogu 6 XI 1817 r. w pałacu Claremont House (obecnie szkoła Claremont Fan Court School przy Claremont Drive) w Esher i spoczęła w kaplicy św. Jerzego w zamku Windsor pod Londynem.

II. Poślubiona 8 VIII 1832 r. w gabinecie króla Francuzów Ludwika Filipa w pałacu w Compiègne (ślub cywilny) i tego samego dnia w królewskiej kaplicy w tymże pałacu (ślub kościelny):

Ludwika Maria Teresa Szarlotta Izabela

Była ona córką Ludwika Filipa I, króla Francuzów z orleańskiej linii dynastii Burbonów, i jego żony Marii Amelii, córki Ferdynanda I, króla Obojga Sycylii. Urodziła się 3 IV 1812 r. w pałacu św. Teresy (Palazzo Orléans) w Palermo na Sycylii, a zmarła na gruźlicę 11 X 1850 r. w posiadłości Luise Marie (zwanej także Małą Rezydencją) w Ostende (Flandria) i została pochowana we wzniesionym przez męża kościele Notre Dame (Naszej Pani) w zamku Laeken pod Brukselą.

POTOMSTWO LEOPOLDA I

DZIECI Z I MAŁŻEŃSTWA {1–2}:

1 *Poronienie*
Miało miejsce w lipcu 1816 r. w rezydencji Camelford House na Oxford Street w Londynie.

2 *Martwy syn*
Urodził się 5 XI 1817 r. w pałacu Claremont House w Esher i został pochowany wspólnie ze zmarłą w połogu matką w kaplicy św. Jerzego w Windsorze.

DZIECI Z II MAŁŻEŃSTWA {1–4}:

1 *Ludwik Filip Leopold Wiktor Ernest*
Urodził się 24 VII 1833 r. w zamku Laeken pod Brukselą i od dnia narodzin nosił tytuł księcia Brabancji, przysługujący odtąd tradycyjnie najstarszym potomkom i następcom belgijskiego tronu. Zmarł 16 V 1834 r. w zamku Laeken pod Brukselą i został pochowany w katedrze pw. śś. Michała i Guduli w Brukseli, skąd jego zwłoki przeniesiono później do nowopowstałego kościoła Notre Dame w zamku Laeken.

2 LEOPOLD II *(zob. s. 115).*

3 *Filip Eugeniusz Ferdynand Maria Klemens Baldwin Leopold Jerzy*
Urodził się 24 III 1837 r. w zamku Laeken pod Brukselą. Królewskim dekretem z 16 XII 1840 r. został kreowany hrabią Flandrii. Po przedwczesnej śmierci bratanka, księcia Brabancji Leopolda (zob. s. 115), wobec braku legalnych męskich potomków Leopolda II, 22 I 1869 r. został przypuszczalnym następcą tronu Belgii. Służył w nowopowstałej

armii belgijskiej, gdzie osiągnął rangę generała porucznika. Zmarł 17 XI 1905 r. w Pałacu Regencji na Regentschapstraat 2 w Brukseli i został pochowany w królewskiej nekropolii w kościele Notre Dame w zamku Laeken pod Brukselą.

Żoną Filipa została 25 IV 1867 r. w katedrze św. Jadwigi w Berlinie: *Maria Ludwika Aleksandryna Karolina*

Była ona córką Karola Antoniego, księcia Hohenzollern-Sigmaringen, od 1869 r. księcia Hohenzollern, potomka szwabskiej linii dynastii Hohenzollernów, i jego żony Józefiny, córki Karola, wielkiego księcia Badenii. Urodziła się 17 XI 1845 r. w rezydencji Neuen Prinzenbau w parku zamkowym w Sigmaringen, a zmarła 26 XI 1912 r. w Pałacu Regencji na Regentschapstraat 2 w Brukseli i spoczęła obok męża w kościele Notre Dame w zamku Laeken pod Brukselą.

Potomstwo {(i)–(v)}:

(i) *Baldwin Leopold Filip Maria Karol Antoni Józef Ludwik*
Urodził się 3 VI 1869 r. w Pałacu Regencji na Regentschapstraat 2 w Brukseli. Zmarł od ran poniesionych w pojedynku 23 I 1891 r. w Brukseli – ciało przeniesiono do Pałacu Regencji i oficjalnie ogłoszono, że książę zmarł tam wskutek ostrego zapalenia nerek. Spoczął w kościele Notre Dame w zamku Laeken pod Brukselą.

(ii) *Józefina Maria Stefania Wiktoria*
Urodziła się jako starsza z bliźniąt 30 XI 1870 r. w Pałacu Regencji na Regentschapstraat 2 w Brukseli, gdzie również zmarła 18 I 1871 r. Spoczęła w kościele Notre Dame w zamku Laeken pod Brukselą.

(iii) *Henryka Maria Szarlotta Antonina*
Urodziła się 30 XI 1870 r. w Pałacu Regencji na Regentschapstraat 2 w Brukseli jako młodsza z bliźniąt. 12 II 1896 r. w pałacu królewskim w Brukseli poślubiła *Filipa Emanuela Maksymiliana Marię Odona,* księcia Vendôme od 1872 r., księcia Alençon od 1910 r., francuskiego pierwszego księcia krwi od 1926 r. (ur. Obermais koło Meranu 18 I 1872, zm. Cannes 1 II 1931), tak jak ona prawnuka króla Francuzów Ludwika Filipa I a syna Ferdynanda Orleańskiego, księcia Alençon, i jego żony Zofii, córki Maksymiliana (Maksa), księcia w Bawarii. Mieli razem następujące potomstwo:

1 *Maria Ludwika Ferdynanda Szarlotta Henryka* (ur. 1896, zm. 1973). Jej pierwszym mężem został w 1916 r. *Filip Maria Alfons Antoni Ferdynand Franciszek de Paula Ludwik Henryk Albert Tadeusz Franciszek Ksawery Hubert,* książę sycylijski (ur. 1885, zm. 1949), z którym miała syna (rozwiedli się w 1925 r., ślub anulowano w 1926 r.), a w 1928 r. zawarła morganatyczne małżeństwo z *Walterem F. Kingslandem* z Nowego Jorku (ur. 1888, zm. 1961); dzieci nie mieli.

2 *Zofia Józefina Ludwika Maria Immakulata* (ur. 1898, zm. 1961).

3 *Genowefa Maria Joanna Franciszka Chantal Monika Ludwika Alberta Józefina Gabriela Emanuela Henryka* (ur. 1901, zm. 1983). W 1923 r. poślubiła *Antoniego Marii Franciszka de Chaponay,* markiza Chaponay-Morance (ur. 1893, zm. 1956), z którym miała potomstwo.

4 *Karol Filip Emanuel Ferdynand Ludwik Gerard Józef Maria Ghislain Baldwin Krzysztof Rafael Antoni Expédit Henryk* (ur. 1905, zm. 1970). Książę Nemours od 1905 r., od śmierci ojca w 1931 r. książę Vendôme i Alençon oraz pierwszy francuski książę krwi W 1928 r. zawarł on morganatyczne małżeństwo z *Małgorzatą Watson* (ur. 1899, zm. 1993), córką Garreta Fitzgeralda Watsona; nie mieli dzieci.

Henryka zmarła 28 III 1948 r. w klinice w Sierre (kanton Valais, Szwajcaria) i spoczęła w królewskiej kaplicy św. Ludwika w Dreux.

(iv) *Józefina Karola Maria Albertyna*
Urodziła się 18 X 1872 r. w Pałacu Regencji na Regentschapstraat 2 w Brukseli, zaś 28 V 1894 r. w pałacu królewskim w Brukseli poślubiła swojego brata ciotecznego *Karola Antoniego Fryderyka Wilhelma Ludwika,* księcia Hohenzollern (ur. zamek Sigmaringen 1 IX 1868, zm. zamek Namedy w Andernach 21 II 1919), syna Leopolda, księcia Hohenzollern, starszego brata Marii, matki Józefiny (zob. s. 112), i jego żony Antonii, córki Marii II da Glória, królowej Portugalii i Algarve. Ich dziećmi byli:

1 *Stefania Józefina Karola Filipina Leopoldyna Maria* (ur. 1895, zm. 1975). W 1920 r. poślubiła *Józefa Ernesta Hermana Teodora Karola Marię,* 2. księcia Fugger von Glött (ur. 1895, zm. 1981).

2 *Maria Antonina Wilhelmina Augusta Wiktoria* (ur. 1896, zm. 1965). Jej mężem został w 1924 r. *Egon Maria Edward Jerzy Bernard Alojzy,* baron Eyrl von und zu Waldgries i Liebenaich (ur. 1892, zm. 1981).

3 *Albrecht Ludwik Leopold Tassilo* (ur. 1898, zm. 1977). W 1921 r. poślubił *Ilse Margot Klarę Willy von Friedeburg* (ur. 1901, zm. 1988), i miał z nią potomstwo.

4 *Henryka Leopoldyna Wilhelmina* (ur. i zm. 1907).

Po śmierci męża, 19 I 1935 r. Józefina wstąpiła do klasztoru benedyktynek w Namur, gdzie 6 VIII otrzymała imię *Marii Józefiny*, a w 1938 r. została przeoryszą. Zmarła 6 I 1958 r. w klasztorze benedyktynek w Namur i spoczęła w tamtejszym kościele Notre Dame.

(v) ALBERT I *(zob. s. 119).*

4 *Maria Szarlotta Amelia Augusta Wiktoria Klementyna Leopoldyna*
Urodziła się 7 VI 1840 r. w zamku Laeken pod Brukselą. Jej mężem został poślubiony 27 VII 1857 r. w Gabinecie Błękitnym pałacu królew-

skiego w Brukseli (ceremonia cywilna) i tego samego dnia w kaplicy królewskiej tegoż pałacu (ceremonia kościelna) *Ferdynand Maksymilian Józef Maria,* arcyksiążę austriacki, następca tronu Austrii w latach 1848–58, cesarz Meksyku pod imieniem *Maksymiliana I* od 1864 r. (ur. pałac Schönbrunn pod Wiedniem 6 VII 1832, rozstrzelany w Queretaro, Meksyk 19 VI 1867), syn Franciszka Karola, arcyksięcia austriackiego z dynastii habsbursko-lotaryńskiej, i jego żony Zofii, córki Maksymiliana I Józefa, króla Bawarii; małżeństwo pozostało bezdzietne. Po śmierci męża w 1867 r. Szarlotta popadła w chorobę umysłową. Zmarła 19 I 1927 r. w zamku Bouchout nieopodal Brukseli i została pochowana w kościele Notre Dame w zamku Laeken pod Brukselą.

SYNOWIE NATURALNI LEOPOLDA I {1–2}:

z *Arkadią Claret* (ur. Ixelles pod Brukselą 30 V 1826, zm. Katzberg 13 I 1897), córką Karola Józefa Claret oraz jego żony Henryki Neetesonne, w 1845 r. poślubioną przez *Fryderyka Meyera,* barona Eppinghoven:

1 *Jerzy Fryderyk Ferdynand Henryk von Eppinghoven* (ur. Liège 14 XI 1849, zm. Katzberg 3 II 1904). Baron Eppinghoven. Jego żoną została poślubiona 1 VI 1901 r. w Mon-heim *Anna* (ur. Salzkotten 6 I 1865, zm. Monachium 20 II 1943), córka Franciszka Brust i jego żony Angeli Marii Rebbekemeier (mieli troje dzieci).
2 *Chrystian Fryderyk Artur von Eppinghoven* (ur. Laeken pod Brukselą 25 IX 1852, zm. Etterbeek 9 XI 1940). Baron Eppinghoven. Jego żoną została 14 VII 1887 r. w Koburgu *Anna Harris* (ur. Genua 9 IX 1862, zm. Ixelles pod Brukselą 31 VIII 1944), córka sir Jakuba Harrisa i jego żony Gerhardyny von Gall (mieli córkę).

LEOPOLD I

Zmarł 10 XII 1865 r. w zamku Laeken pod Brukselą i został pochowany w kościele Notre Dame w zamku Laeken.

Jego następcą został najstarszy syn i imiennik.

LEOPOLD II

OJCIEC: *Leopold I (zob. s. 109)*
MATKA: *Ludwika Maria Orleańska (zob. s. 111)*
RODZEŃSTWO: *zob. s. 111*

Urodził się 9 IV 1835 r. w pałacu królewskim w Brukseli i na chrzcie otrzymał imiona LEOPOLD LUDWIK FILIP MARIA WIKTOR. Od momentu narodzin był następcą tronu Belgii, zaś dekretem królewskim z 16 XII 1840 r. otrzymał tytuł księcia Brabancji, przysługujący najstarszemu synowi i dziedzicowi belgijskiego monarchy. Po śmierci ojca 10 XII 1865 r. został królem Belgów. 1 VIII 1885 r. przyjął tytuł władcy Wolnego Państwa Kongo w Afryce, przyznanego mu jako własność prywatna podczas konferencji berlińskiej (8 X 1908 r. formalnie scedował Kongo na rzecz Belgii).

MAŁŻONKI LEOPOLDA II

I. Poślubiona *per procura* 10 VIII 1853 r. w kaplicy pałacu Schönbrunn pod Wiedniem, osobiście 22 VIII tr. w sali tronowej pałacu królewskiego w Brukseli (ślub cywilny) i tego samego dnia w brukselskiej katedrze pw. śś. Michała i Guduli (ślub kościelny):

Maria Henryka Anna

Była ona córką Józefa, arcyksięcia austriackiego i palatyna Węgier z dynastii habsbursko-lotaryńskiej, oraz jego trzeciej żony Marii, córki Ludwika, księcia wirtemberskiego. Urodziła się 23 VIII 1836 r. na zamku królewskim w Budzie (obecnie Budapeszt), a zmarła na atak serca 19 IX 1902 r. w willi Marie Henriette na Avenue du Marteau (obecnie Avenue Reine Astrid) w Spa i została pochowana w królewskiej nekropolii w kościele pw. Notre Dame w pałacu Laeken pod Brukselą.

II. (MORGANATYCZNA) Poślubiona 14 XII 1909 r. w Pawilonie Palmowym w zamku Laeken pod Brukselą:

Blanka Zélia Józefina

Była ona córką Juliusza Delacroix, odlewnika z francuskiego departamentu Nord, później osiadłego w Rumunii, i jego żony Katarzyny Józefiny Sebille. Urodziła się 13 V 1883 r. w Bukareszcie. W ślad za starszą siostrą przeniosła się do Francji i podobnie jak ona pracowała tam jako prostytutka. Leopold II sprowadził ją do Brukseli i nadał tytuł baronowej Vaughan, nigdy jednak nie została nią formalnie kreowana. Po śmierci króla w 1909 r. wraz z dziećmi wyjechała do Francji i 18 VIII następnego roku wyszła powtórnie za mąż za *Antoniego Emanuela Durrieux* (ur. 1865, zm. 1917). Zmarła 12 II 1948 r. w willi Kayola w Cambo-les-Bains (Francja) i została pochowana na cmentarzu Père Lachaise w Paryżu.

POTOMSTWO LEOPOLDA II

DZIECI Z I MAŁŻEŃSTWA {A–D}:

A *Ludwika Maria Amelia*

Urodziła się 18 II 1858 r. w pałacu królewskim w Brukseli, gdzie 4 II 1875 r. wyszła za maż za bliskiego kuzyna *Ferdynanda Filipa Marię Augusta Rafaela,* księcia sasko-koburskiego (ur. pałac Tuileries, Paryż 28 III 1844, zm. zamek Ehrenburg, Koburg 3 VII 1921), syna Augusta, księcia sasko-koburskiego (którego ojcem był książę Ferdynand, starszy brat króla Leopolda I), i jego żony Klementyny, córki Ludwika Filipa I, króla Francuzów, rodzonej siostry matki Leopolda II. Ich dziećmi byli:

1 *Leopold Klemens Filip August Maria* (ur. 1868, zm. 1916).
2 *Dorota Maria Henryka Augusta Ludwika* (ur. 1881, zm. 1967). Jej mężem został w 1898 r. *Ernest Günther,* książę Szlezwiku-Holsztynu (ur. 1863, zm. 1921).

Małżeństwo Ludwiki i Filipa zakończyło się rozwodem, orzeczonym 15 I 1906 r. w Gotha. Zmarła 1 III 1924 r. w hotelu Nassauer Hof w Wiesbaden i spoczęła na Cmentarzu Południowym (Südfriedhof) tamże.

B *Leopold Ferdynand Eliasz Wiktor Albert Maria*

Urodził się 12 VI 1859 r. w zamku Laeken pod Brukselą i w tym samym dniu został kreowany hrabią Hainaut (Hainault). 17 XII 1865 r. otrzymał tytuł księcia Brabancji (następcy tronu). Zmarł na zapalenie płuc 22 I 1869 r. w zamku Laeken pod Brukselą i spoczął w pałacowym kościele Notre Dame.

C *Stefania Klotylda Ludwika Hermina Maria Szarlotta*

Urodziła się 21 V 1864 r. w zamku Laeken pod Brukselą. Jej mężem został poślubiony 10 V 1881 r. w cesarskim zamku Hofburg w Wiedniu (ślub cywilny) i tego samego dnia w wiedeńskim kościele augustianów *Rudolf Franciszek Karol Józef,* arcyksiążę austriacki, książę Korony (następca tronu Austro-Węgier) od dnia narodzin (ur. zamek Laxenburg pod

Wiedniem 21 VIII 1858, zm. (samobójstwo) zamek Mayerling pod Wiedniem 30 I 1889), syn Franciszka Józefa I, cesarza Austrii i króla Węgier z dynastii habsbursko-lotaryńskiej, i jego żony Elżbiety (Sisi), córki Maksymiliana (Maksa), księcia w Bawarii. Z ich małżeństwa przyszła na świat jedyna córka:

1 *Elżbieta Maria Henryka Stefania Gizela* (ur. 1883, zm. 1963). Jej mężem (morganatycznym) został w 1902 r. *Otto Weirand Hugo Ernest,* książę Windisch-Grätz (ur. 1873, zm. 1952), z którym miała potomstwo; rozwiedli się w 1948 r. i w tym samym roku poślubiła *Leopolda Petzneka,* austriackiego działacza lewicowego (ur. 1881, zm. 1956).

22 III 1900 r. w kaplicy zamku Miramar w Trieście owdowiała Stefania zawarła morganatyczny związek małżeński z *Elemérem Edmundem,* baronem, od 1896 r. hrabią, a od 1917 r. księciem Lónyay de Nagy-Lónya et Vásáros-Namény (ur. zamek Bodrog-Olaszi, Węgry 24 VIII 1863, zm. Pannonhalma koło Györ, Węgry 29 VII 1946), synem Edmunda, barona Lónyay de Nagy-Lónya et Vásáros-Namény, i jego żony Wilmy Pazmanda; małżeństwo to pozostało bezdzietne. Stefania zmarła 23 VIII 1945 r. w klasztorze benedyktynów w Pannonhalma koło Györ (Węgry) i tam również spoczęła.

D *Klementyna Albertyna Maria Leopoldyna*

Urodziła się 30 VII 1872 r. w zamku Laeken pod Brukselą. Jej mężem został 14 XI 1910 r. w Salonie Żółtym w zamku Moncalieri pod Turynem (ślub cywilny) i tego samego dnia w kaplicy zamkowej tamże (ślub kościelny) *Napoleon Wiktor Hieronim Fryderyk,* cesarski książę Francji, od 1891 r. Głowa Cesarskiego Domu Francji, tytularny cesarz *Napoleon V* (ur. Palais-Royal, Paryż 18 VII 1862, zm. Bruksela 3 V 1926), syn Napoleona Józefa. księcia Napoléon, cesarskiego księcia Francji, Głowy Cearskiego Domu Fracji oraz tytulaengo cesarza Napoleona V (on i jego syn byli popierani przez zwalczające się odłamy bonapartystów), hrabiego Moncalieri, potomka dynastii Bonaparte, i jego żony Klotyldy, córki Wiktora Emanuela II, króla Sardynii. Ich dziećmi byli:

1 *Maria Klotylda Eugenia Alberta Letycja Genowefa* (ur. 1912, zm. 1996). Jej mężem został poślubiony w 1938 r. *Sergiusz Oskarewicz de Witt* (ur. 1891, zm. 1990), z którym miała liczne potomstwo.
2 Ludwik |Hieronim Wiktor Emanuel Leopold Maria|, książę Napoléon, od śmierci ojca Głowa Cesarskiego Domu Francji, tytularny cesarz Napoleon VI (ur. 1914, zm. 1997). W 1949 r poślubił *Alicję Marię Józefę Teresę Henrykę de Foresta* (ur. 1926), córkę Alberyka de Foresta, i miał z nią potomstwo.

Klementyna zmarła 8 III 1955 r. w willi Clair-Vallon w Nicei i spoczęła w klasztorze franciszkańskim w dzielnicy Cimiez. W r. 1955 jej prochy przeniesiono na Korsykę i wraz z prochami męża złożono w Kaplicy Cesarskiej przy katedrze w Ajaccio.

KRÓLOWIE BELGII

SYNOWIE Z II MAŁŻEŃSTWA {1–2}:

1 *Lucjan Filip Maria Antoni Delacroix-Durrieux*
Urodził się 9 II 1906 r. w willi Les Cèdres w Saint-Jean-Cap-Ferrat na Lazurowym Wybrzeżu. Nie został oficjalnie uznany przez Leopolda II, który jednak publicznie potwierdził swoje ojcostwo i nadał mu tytuł księcia Tervuren (formalnie jednak nigdy nie został nim kreowany). 23 XII 1907 r. w Paryżu został uznany przez matkę (pod jej panieńskim nazwiskiem), a 10 VIII 1910 r. – przez jej drugiego męża Antoniego Emanuela Durrieux, który po ślubie z Blanką Delacroix (18 VIII tego roku) dał jej dzieciom własne nazwisko. Jego żoną została 1 III 1927 r. w ratuszu miejskim w Poissy (ślub cywilny) i tego samego dnia w kościele św. Ferdynanda (Saint-Ferdinand des Ternes) w Paryżu *Łucja Gracjana Mundutey* (ur. Cambo-les-Bains 30 X 1900 , zm. tamże 8 II 2005). Mariaż ten nie zaowocował dziećmi. Zmarł 15 XI 1984 r. w Cambo-les-Bains (Francja).

2 *Filip Henryk Maria Franciszek Delacroix-Durrieux*
Urodził się 16 X 1907 r. w zamku Lormoy w Longpont-sur-Orge; na świat przyszedł z atrofią lewej ręki. Podobnie jak starszy brat nie został oficjalnie uznany przez Leopolda II, który jednak publicznie potwierdził swoje ojcostwo i nadał mu tytuł hrabiego Ravenstein (formalnie nigdy nie został nim kreowany). 17 XII 1907 r. w Paryżu został uznany przez matkę pod jej panieńskim nazwiskiem, a 10 VIII 1910 r. przez jej drugiego męża, który po ślubie z Blanką dał jej dzieciom swoje nazwisko. Filip zmarł 21 IV 1914 r. na Rue Arsène Houssaye 1 w Paryżu.

LEOPOLD II

Zmarł 17 XII 1909 r. w Pawilonie Palmowym w zamku Laeken pod Brukselą i został pochowany w kościele Notre Dame tamże.

Jego następcą został bratanek Albert.

Literatura

A. Hochschild: *Duch króla Leopolda. Opowieść o chciwości, terrorze i bohaterstwie w kolonialnej Afryce* (Warszawa 2012).

ALBERT I

OJCIEC: *Filip, hrabia Flandrii (zob. s. 111)*
MATKA: *Maria von Hohenzollern (zob. s. 112)*
RODZEŃSTWO: *zob. s. 112*

Urodził się 8 IV 1875 r. w Pałacu Regencji na Regentschapstraat 2 w Brukseli i na chrzcie otrzymał imiona ALBERT LEOPOLD KLEMENS MARIA MEINARD. Po śmierci ojca 17 XI 1905 r. został przypuszczalnym następcą belgijskiego tronu, który objął 23 XII 1909 r. po śmierci Leopolda II.

MAŁŻONKA ALBERTA I

I. Poślubiona 2 X 1900 r. w Sali Tronowej pałacu królewskiego w Monachium (ślub cywilny) i tego samego dnia w kościele Wszystkich Świętych w Monachium:

Elżbieta Gabriela Waleria Maria

Była ona córką Karola Teodora, księcia w Bawarii, potomka bocznej linii dynastii Wittelsbachów, i jego drugiej żony Marii Józefy, córki Michała I, króla Portugalii i Algarve. Urodziła się 25 VII 1876 r. w zamku Possenhoven koło Stamberg (Bawaria), a zmarła na atak serca 23 XI 1965 r. w pałacu Stuyvenberg w Laeken pod Brukselą i została pochowana w kościele Notre Dame w zamku Laeken.

POTOMSTWO ALBERTA I

{A–D}:

A LEOPOLD III *(zob. s. 122).*

B *Karol Teodor Henryk Antoni Meinard*
Urodził się 10 X 1903 r. w pałacu Assche w Brukseli. Dekretem królewskim z 2 II 1910 r. został kreowany hrabią Flandrii. Po zakończeniu

niemieckiej okupacji 20 IX 1944 r. został mianowany regentem Belgii w imieniu nieobecnego starszego brata; funkcję złożył 20 VII 1950 r., dwa dni przed powrotem króla z emigracji. Zmarł 1 VI 1983 r. w szpitalu św. Serca na Gouwelozestraat 100 w Ostendzie (Flandria) i spoczął w kościele Notre Dame w zamku Laeken pod Brukselą.

Jego żoną została 14 IX 1977 r. w kościele Saint Pierre de Montrouge w Paryżu (według nowszych opracowań ceremonia ta miała charakter prywatnego błogosławieństwa i nie może być uznana za ślub kościelny): *Ludwika Maria Jakobina*

Jest ona córką Alfreda Peyrebrune i Marii Magdaleny Triaut. Urodziła się 16 II 1921 r. w La Réole i była wcześniej żoną *Jerzego Schaack*. Z hrabią Flandrii dzieci nie miała.

Karol, hrabia Flandrii, pozostawił naturalną córkę ze związku *Jacqueline Wehrli* (zm. 1947), zamężną później z byłym wojskowym nazwiskiem Wybo:

1 *Izabela Wybo* (ur. 1938).

C *Maria Józefa Szarlotta Zofia Amelia Heryka Gabriela*

Urodziła się 4 VIII 1906 r. w pałacu Villa Osterrieth na Northlaan 1 w dzielnicy Mariakerke w Ostendzie (Flandria). Jej mężem został 8 I 1930 r. w Pałacu Kwirynalskim w Rzymie *Humbert Mikołaj Tomasz Jan Maria,* książę Piemontu (tytuł następcy włoskiego tronu) od 1904 r., książę regent Włoch od 1944 r., pod imieniem *Humberta II* król Włoch od 9 V 1946 r. do opuszczenia kraju 13 VI tr. (nie abdykował) (ur. Racconigi 15 IX 1904, zm. Genewa 18 III 1983), syn Wiktora Emanuela III, króla Włoch z dynastii sabaudzkiej, i jego żony Heleny, córki Mikołaja I, króla Czarnogóry. Mieli następujące potomstwo:

1 *Maria Pia Helena Elżbieta Małgorzata Milena Ludwika Tekla Januaria* (ur. 1934). W 1955 r. wyszła za mąż za *Aleksandra Karadziordziewicia,* księcia jugosłowiańskiego (ur. 1924), i miała z nim potomstwo; rozwiedli się w 1967 r. Drugim jej mężem został poślubiony w 2003 r. *Michał Maria Ksawery Waldemar Jerzy Robert Karol Eymar*, książę Bourbon-Parma (ur. 1926).

2 *Wiktor Emanuel Albert Karol Teodor Humbert Bonifacy Amadeusz Damian Bernard January Maria* (ur. 1937). Książę Neapolu, od śmierci ojca w 1983 r. Głowa Włoskiej Rodziny Królewskiej i tytularny król Włoch *Wiktor Emanuel IV*. W 1970 r. (ślub cywilny) i w 1971 r. (ślub kościelny) pojął za żonę *Marynę* (ur. 1935), córkę René Italo Ricolfi-Doria, z którą dochował się syna, ostatniego po mieczu potomka dynastii sabaudzkiej.

3 *Maria Gabriela Józefa Adelgunda Adelajda Małgorzata Ludwika Felicyta Januaria* (ur. 1940). W 1969 r. została żoną *Roberta Zellingera de Balkány* (ur. 1931), z którym ma potomstwo; małżeństwo to zakończyło się rozwodem w 1990 r.

4 *Maria Beatrycze Helena Małgorzata Ludwika Katarzyna Franciszka Romana* (ur. 1943). Jej mężem został poślubiony w 1970 r. (ślub cywilny) i w 1971 r. (ceremonia kościelna) *Ludwik Rafael Reyna Corvalán y Dillon* (ur. 1939, zamordowany 1999), z którym ma potomstwo.

W 1946 r. Maria Józefa wraz z mężem opuściła Włochy; osiedli najpierw w Portugalii, a następnie w Szwajcarii. Zmarła ona 27 I 2001 r. w szpitalu okręgowym w Genewie.

D *Martwe dziecko*

Urodziło się 23 IX 1917 r. w domu Sint-Flora w De Moeren (Flandria).

ALBERT I

Zginął 17 II 1934 r. podczas wspinaczki na górę Grand Bon Dieu nieopodal Marches-les-Dames. Został pochowany w kościele Notre Dame w zamku Laeken pod Brukselą.

Tron Belgii objął jego starszy syn Leopold.

LEOPOLD III

OJCIEC: *Albert I (zob. s. 119)*
MATKA: *Elżbieta Bawarska (zob. s. 119)*
RODZEŃSTWO: *zob. s. 119*

Na świat przyszedł 3 XI 1901 r. w pałacu Assche w Brukseli i na chrzcie otrzymał imiona LEOPOLD FILIP KAROL ALBERT MEINARD HUBERT MARIA MICHAŁ. Po akcesji ojca 23 XII 1909 r. został księciem Brabancji, a po śmierci króla Alberta I 23 II 1934 r. wstąpił na tron Belgii.

MAŁŻONKI LEOPOLDA III

I. Poślubiona 4 XI 1926 r. na zamku królewskim w Sztokholmie (ślub cywilny) i 10 XI 1926 r. w katedrze śś. Michała i Guduli w Brukseli:

Astryda Zofia Ludwika Thyra

Była ona córką Karola, księcia szwedzkiego, księcia Västergötlandu, potomka dynastii Bernadotte, oraz jego żony Ingeborgi, córki Fryderyka VIII, króla Danii. Urodziła się 17 XI 1905 r. w pałacu następcy tronu w Sztokholmie. Zginęła w wypadku samochodowym 29 VIII 1935 r. koło wsi Küssnacht (Szwajcaria) i została pochowana w nekropolii blegijskiej rodziny królewskiej w kościele Notre Dame w zamku Laeken pod Brukselą.

II. (MORGANATYCZNA) Poślubiona 11 IX 1941 r. w prywatnej kaplicy zamku Laeken pod Brukselą (ślub kościelny) i 6 XII 1941 r. w zamku Laeken (ślub cywilny):

Maria Liliana Łucja Józefa Monika

Była ona córką Henryka Baëlsa, byłego gubernatora Flandrii Wschodniej, i jego żony Anny Marii de Visscher. Urodziła się 28 XI 1916 r. w Highbury

-New-Park 5 w londyńskiej dzielnicy Islington. Po ślubie z Leopoldem była tytułowana księżną de Réthy. Zmarla 7 VI 2002 r. w swoim pałacu w Argentuil pod Brukselą i spoczęła u boku męża oraz jego pierwszej małżonki w kościele Notre Dame w zamku Laeken pod Brukselą.

POTOMSTWO LEOPOLDA III

DZIECI Z I MAŁŻEŃSTWA {A–C}:

A *Józefina Szarlotta Ingeborga Elżbieta Maria Józefa Małgorzata Astryda*
W 1953 r. wyszła za mąż za *Jana I*, wielkiego księcia Luksemburga (dalsze szczegóły zob. s. 150).

B BALDWIN *(zob. s. 125).*

C ALBERT II *(zob. s. 12).*

DZIECI Z II MAŁŻEŃSTWA

Na mocy królewskiego dekretu z 14 III 1891 r. przysługuje im tytuł książąt/księżniczek Belgii i predykat Królewskiej Wysokości, nie posiadają praw dynastycznych {A–C}:

A *Aleksander Emanuel Henryk Albert Maria Leopold*
Urodził się 18 VII 1942 r. w zamku Laeken pod Brukselą. 14 III 1991 r. w Debenham (hrabstwo Suffolk, Wielka Brytania) poślubił sekretnie (małżeństwo zostało ujawnione w 1998 r.) *Léę Inge Dorę Wolman* (ur. Etterbeek 2 XII 1951), córkę Zygmunta Wolmana i jego żony Lisy Bornstein, dwukrotnie rozwiedziona (z Sergiuszem Wiktorowiczem Spetschinskym i z Robertem Bicharazem), matka dwojga dzieci. Aleksander był jej trzecim mężem, byli bezdzietni. Książę zmarł wskutek zatoru płucnego 29 XI 2009 r. w Rhode-Saint-Genèse (Flandria) i został pochowany w kościele Notre Dame w pałacu Laeken.

B *Maria Krystyna Dafne Astrid Elżbieta Leopoldyna*
Urodziła się 6 II 1951 r. w zamku Laeken pod Brukselą. Jej pierwszym mężem został 23 V 1981 r. w Coral Gables w Miami na Florydzie *Paweł Druker*, pianista (*Paul Drake*) (ur. Montreal 18 IV 1938), od którego odeszła już 9 VII tr. (rozwód orzeczono we wrześniu 1985 r.), a 28 IX 1989 r. w Westwood Marquis Hotel w Los Angeles (Kalifornia) wyszła za mąż za *Jana Pawła Gourguesa* (ur. Bordeaux 1941). Oba te małżeństwa pozostały bezdzietne.

C *Maria Esmeralda Adelajda Liliana Anna Leopoldyna*
Urodziła się 30 IX 1956 r. w zamku Laeken pod Brukselą, a 5 IV 1998 r. w Marlow (Buckinghamshire, Wielka Brytania) poślubiła *Salwadora Henryka Moncada*, profesora farmakologii (ur. Tegucigalpa, Honduras 3 XII 1944), z którym ma dwoje dzieci: *Aleksandrę Leopoldynę* (ur. 1998) oraz *Leopolda Daniela* (ur. 2001).

LEOPOLD III

28 V 1940 r. podpisał kapitulację Belgii, a w czerwcu 1944 r. wraz z rodziną został internowany przez wojska niemieckie, początkowo w zamku Hirschstein w Miśni, a następnie w Strobl nieopodal Salz-burga w Austrii. Po wyzwoleniu Brukseli przez Brytyjczyków (IX 1944), regentem został mianowany jego brat Karol (por. s. 118), a król – po uwolnieniu 7 V 1945 r.

przez armię amerykańską – udał się na emigrację do Szwajcarii. Powrócił do Brukseli w 1951 r., a 16 VII tr. w Sali Tronowej pałacu królewskiego abdykował na rzecz syna Baldwina. Zmarł 25 IX 1983 r. w klinice uniwersyteckiej Saint-Luc na Avenue Hippocrate 10 w Woluvé-Saint-Lambert (Sint -Lambrechts-Woluwe) koło Brukseli i został pochowany w kościele Notre Dame w zamku Laeken pod Brukselą.

Tron objął jego starszy syn Baldwin.

BALDWIN

OJCIEC: *Leopold III (zob. s. 122)*
MATKA: *Astryda Szwedzka (zob. s. 122)*
RODZEŃSTWO: *zob. s. 123*

Urodził się 7 IX 1930 r. w pałacu Stuyvenberg w Laeken pod Brukselą i na chrzcie otrzymał imiona BALDWIN ALBERT KAROL LEOPOLD AKSEL MARIA GUSTAW. Dekretem królewskim z 10 IX 1930 r. został kreowany hrabią Hainaut, zaś po akcesji ojca 23 II 1934 r. otrzymał tytuł księcia Brabancji (następcy tronu). W 1944 r. wraz z ojcem, jego drugą żoną i ich dziećmi został internowany i uwięziony, najpierw w zamku Hirschstein w Miśni, a następnie w austriackim Strobl. Po uwolnieniu przez armię amerykańską (7 V 1945) udał się z Leopoldem III do Szwajcarii. Do Belgii powrócił 22 VII 1950 r. i w okresie od 11 VIII 1950 r. do 16 VII 1951 r., pod oficjalnym tytułem księcia królewskiego, pełnił funkcję regenta królestwa. Tron objął następnego dnia po abdykacji ojca – 17 VII 1951 r

MAŁŻONKA BALDWINA

Poślubiona 15 XII 1960 r. w Sali Tronowej pałacu królewskiego w Brukseli (ślub cywilny) i tego samego dnia w brukselskiej katedrze śś. Michała i Guduli:

Fabiola Ferdynanda Maria de las Victorias Antonia Adelajda de Mora y Aragón

Była córką Gonsalwego de Mora y Fernández, 4. markiza Casa Riera i 2. hrabiego Mora, oraz jego żony Blanki de Aragón y Carrillo de Albornoz, córki Cezara de Aragón y Barroeta-Aldemar. Urodziła się 11 VI 1928 r. w pałacu Mora na Calle Zurbano w Madrycie. Jej małżeństwo z Baldwinem

pozostało bezdzietne (na przestrzeni lat 1961–66 królowej kilkukrotnie nie udało się donosić ciąży). Zmarła 5 XII 2014 r. w pałacu Stuyvenberg pod Brukselą i została pochowana obok męża w kościele Notre Dame w zamku Laeken.

BALDWIN

Zmarł na atak serca 31 VII 1993 r. w rezydencji Villa Astrida w Montril (Hiszpania) i został pochowany w kościele Notre Dame w zamku Laeken pod Brukselą.

Jego następcą został młodszy brat Albert.

ALBERT II

OJCIEC: *Leopold III (zob. s. 122)*
MATKA: *Astryda Szwedzka (zob. s. 122)*
RODZEŃSTWO: *zob. s. 123*

Urodził się 6 VI 1934 r. w pałacu Stuyvenberg w Laeken pod Brukselą i na chrzcie otrzymał imiona ALBERT FELIKS HUMBERT TEODOR CHRYSTIAN EUGENIUSZ MARIA. 7 VI 1934 r. otrzymał tytuł księcia Liège, a po akcesji brata 17 VII 1951 r. został przypuszczalnym następcą tronu Belgii, który objął 9 VIII 1993 r. po śmierci króla Baldwina.

MAŁŻONKA ALBERTA II

Poślubiona 2 VII 1959 r. w Sali Cesarskiej pałacu królewskiego w Brukseli (ślub cywilny) i tego samego dnia w katedrze śś. Michała i Guduli w Brukseli:

Paola Małgorzata Maria Antonia Consiglia

Jest córką Fulka, księcia Ruffo di Calabria, księcia Guardia di Lombarda, i jego żony Ludwiki Gazelli di Rossana e di Sebastiano, córki Augusta Gazelli di Rossana, hrabiego Gazelli di Rosana. Urodziła się 11 IX 1937 r. w rezydencji Villa Claudia w Forte dei Marmi (Włochy).

POTOMSTWO ALBERTA II

DZIECI MAŁŻEŃSKIE {A–C}:

A FILIP *(zob. s. 130)*.

B *Astryda Józefina Szarlotta Fabrycja Elżbieta Paola Maria*
Urodzona 5 VI 1962 r. w pałacu Belvédère w Laeken pod Brukselą, od 1994 r. jest przewodniczącą belgijskiego Czerwonego Krzyża. Jej mężem został 22 IX 1984 r. w Sali Gotyckiej ratusza miejskiego w Brukseli (ślub

cywilny) i tego samego dnia w kościele Panny Marii (Onze Vrouwe van de Zavel) tamże *Wawrzyniec (Lorenz) Otto Karol Amadeusz Tadeusz Maria Pius Andrzej Marcus d'Aviano* (ur. Clinique de Belvédère, Rue de Belvédère 18, Boulogne-Billancourt 16 XII 1955), arcyksiążę austriacki-Este, dekretem królewskim Alberta II z 10 XI 1995 r. kreowany księciem Belgii, syn Roberta, arcyksięcia austriackiego-Este, potomka dynastii habsbursko-lotaryńskiej, i jego żony Małgorzaty, córki Amadeusza, księcia Aosty.

Ich potomstwo na mocy królewskiego dekretu Baldwina I z 2 XII 1991 r. otrzymało dziedziczny tytuł książąt Belgii, ponadto przysługują mu tytuły arcyksiążąt i cesarskich książąt austriackich-Este, królewskich książąt Czech i Węgier {(i)–(v)}:

(i) *Amadeusz Maria Józef Karol Piotr Filip Paola Marcus d'Aviano*
Urodził się 21 II 1986 r. w klinice uniwersyteckiej Saint-Luc na Avenue Hippocrate 10 w Woluvé-Saint-Lambert (Sint-Lambrechts -Woluwe) koło Brukseli.

(ii) *Maria Laura Zyta Beatrycze Gerhard*
Urodziła się 26 VIII 1988 r. w klinice uniwersyteckiej Saint-Luc na Avenue Hippocrate 10 w Woluvé-Saint-Lambert (Sint-Lambrechts-Woluwe) koło Brukseli.

(iii) *Joachim Karol Maria Mikołaj Izabela Marcus d'Aviano*
Urodził się 9 XII 1991 r. w klinice uniwersyteckiej Saint-Luc na Avenue Hippocrate 10 w Woluvé-Saint-Lambert (Sint-Lambrechts -Woluwe) koło Brukseli.

(iv) *Ludwika Maria Anna Martyna Pilar*
Urodziła się 11 X 1995 r. w szpitalu powszechnym na Broekstraat 104 w Brukseli.

(v) *Letycja Maria Nora Anna Joachima Zyta*
Urodziła 23 IV 2003 r. w szpitalu powszechnym na Broekstraat 104 w Brukseli.

C *Wawrzyniec (Laurent) Benedykt Baldwin Maria*
Urodził się 19 X 1963 r. w pałacu Belvédère w Laeken pod Brukselą. Jego żoną została 12 IV 2003 r. w ratuszu miejskim w Brukseli (ślub cywilny) i tego samego dnia w brukselskiej katedrze śś. Michała i Guduli *Klara Ludwika Coombs* (ur. Bath 18 I 1974), córka brytyjskiego przedsiębiorcy Mikołaja Coombsa i jego żony Nicole Mertens, z pochodzenia Belgijki. Dekretem króla Alberta II z 1 IV 2003 r. otrzymała ona tytuł księżnej Belgii.
Potomstwo {(i)–(iii)}:

(i) *Ludwika Zofia Maria*
Urodziła się 6 II 2004 r. w klinice uniwersyteckiej Saint-Luc na Avenue Hippocrate 10 w Woluvé-Saint-Lambert (Sint-Lambrechts-Woluwe) koło Brukseli.

(ii) *Mikołaj Kazimierz Maria*
Bliźniak Emeryka, urodził się 13 XII 2005 r. w klinice uniwersyteckiej Saint-Luc na Avenue Hippocrate 10 w Woluvé-Saint-Lambert (Sint-Lambrechts-Woluwe) koło Brukseli.

(iii) *Emeryk August Maria*
Bliźniak Mikołaja, urodził się 13 XII 2005 r. w klinice uniwersyteckiej Saint-Luc na Avenue Hippocrate 10 w Woluvé-Saint-Lambert (Sint-Lambrechts-Woluwe) koło Brukseli.

CÓRKA NATURALNA ALBERTA II:

z baronówną *Sybillą Michaliną Emilią Marią Ghislaine de Selys Longchamps* (ur. Uccle pod Brukselą 28 VIII 1941), córką Michała Franciszka, hrabiego de Selys Longchamps, oraz jego żony Pauliny, hrabianki Cornet de Ways-Ruart, od 1962 r. małżonką *Jakuba Boël* (ur. 1929), przemysłowca (uznał naturalną córkę króla i dał jej swoje nazwisko), rozwiedzioną w 1978 r., od 1982 r. żoną *Michała Antoniego Rathborne Cayzer* (ur. 1929, zm. 1990):

1 *Delfina Michalina Anna Maria Boël* (ur. Uccle pod Brukselą 22 II 1968). Ma ona naturalną córkę, której ojcem jest *Jakub O'Hara* (ur. 1963): *a) Józefina O'Hara* (ur. Uccle 17 X 2003).

ALBERT II

3 VII 2013 r. oficjalnie zapowiedział, że 21 VII tr. abdykuje na rzecz najstarszego syna, co też nastąpiło.

FILIP

OJCIEC: *Albert II (zob. s. 127)*
MATKA: *Paola Ruffo di Calabria (zob. s. 127)*
RODZEŃSTWO: *zob. s. 127*

Urodził się 15 IV 1960 r. w pałacu Belvédère w Laeken pod Brukselą i na chrzcie otrzymał imiona FILIP LEOPOLD LUDWIK MARIA. Po akcesji ojca 9 VIII 1993 r. został księciem Brabancji, a 21 VII 2013 r. zastąpił abdykującego Alberta II na tronie Belgii

MAŁŻONKA FILIPA

Poślubiona 4 XII 1999 r. w Sali Gotyckiej ratusza miejskiego w Brukseli (ślub cywilny) i tego samego dnia w brukselskiej katedrze śś. Michała i Guduli:

Matylda Maria Krystyna Ghislaine d'Udekem d'Acoz

Jest ona córką Patryka, junkra d'Udekem d'Acoz, i jego żony Anny, której rodzicami byli Leon Michał, hrabia Komorowski, oraz Zofia, córka Adama Zygmunta, księcia Sapiehy-Kodeńskiego. Urodziła się 20 I 1973 r. w Uccle pod Brukselą, 8 XI 1999 r. została kreowana księżną Belgii, a po akcesji męża 21 VII 2013 r. została królową.

POTOMSTWO FILIPA

{A–D}:

A *Elżbieta Teresa Maria Helena*
Urodziła się 25 X 2001 r. w szpitalu Erazma na Route de Lennik 808 w Anderlecht na przedmieściach Brukseli. Po akcesji ojca 21 VII 2013 r. została księżną Brabancji – następczynią tronu Belgii.

B *Gabriel Baldwin Karol Maria*
Urodził się 20 VIII 2003 r. w szpitalu Erazma na Route de Lennik 808 w Anderlecht na przedmieściach Brukseli.

C *Emanuel Leopold Wilhelm Franciszek Maria*
Na świat przyszedł 4 X 2005 r. w szpitalu Erazma na Route de Lennik 808 w Anderlecht na przedmieściach Brukseli.

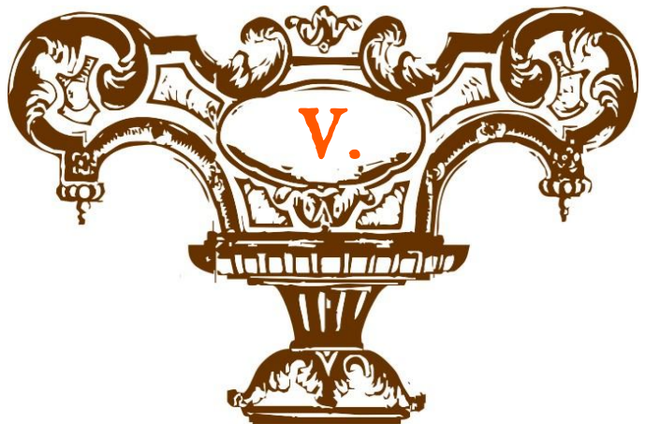
D *Eleonora Fabiola Wiktoria Anna Maria*
Urodziła się 16 IV 2008 r. w szpitalu Erazma na Route de Lennik 808 w Anderlecht na przedmieściach Brukseli.

KOLEJNOŚĆ SUKCESJI BELGIJSKIEGO TRONU ZSTĘPNI ALBERTA II {2015 r.}

1 *Elżbieta* (ur. 2001), księżna Brabancji, córka Filipa;
2 *Gabriel* (ur. 2003), brat;
3 *Emanuel* (ur. 2005), brat;
4 *Eleonora* (ur. 2008), siostra;
5 *Astryda* (ur. 1962), córka Alberta II;
6 *Amadeusz* (ur. 1986), syn;
7 *Maria Laura* (ur. 1988), siostra;
8 *Joachim* (ur. 1991), brat;
9 *Ludwika Maria* (ur. 1995), siostra;
10 *Letycja Maria* (ur. 2003), siostra;
11 *Wawrzyniec* (ur. 1963), syn Alberta II;
12 *Ludwika* (ur. 2004), córka;
13 *Mikołaj* (ur. 2005), brat;
14 *Emeryk* (ur. 2005), brat.

WIELCY KSIĄŻĘTA LUKSEMBURGA

od 1890 r.

ADOLF I 135
WILHELM IV 140
MARIA ADELAJDA 144
SZARLOTTA 145
JAN I 150
HENRYK I 154

TABLICA III. PRZODKOWIE ADOLFA I

Adolf, syn Walrama II (zob. Tablica I), hrabia Nassau na Weilburgu, Wiesbaden i Idstein, król niemiecki († 1298) × ok. 1270 Imagina, córka Gerlacha I, hrabiego Isenburg († po 1313)

Gerlach I, hrabia Nassau na Weilburgu, Wiesbaden i Idstein († 1361) × 1. 1307 Agnieszka, córka Henryka, landgrafa Hesji († 1322) × 2. ok. 1337 Irmgarda, córka Krafta II, hrabiego Hohenlohe († 1371)

1) Adolf I, hrabia Nassau na Wiesbaden i Idstein († 1370) × 1332 Małgorzata, córka Fryderyka IV, burgrabiego Norymbergii († po 1382)

linia Nassau-Wiesbaden-Idstein (wygasła w XVII w.)

1) Jan I, hrabia Nassau na Weilburgu († 1371) × 1. 1333 Gertruda, córka Hartrada VI z Merenbergu († 1350) × 2. 1353 Joanna, córka Jana II, hrabiego Saarbrücken († 1381)

2) Filip I, hrabia Nassau na Weilburgu († 1429) × 1. 1385 Anna, córka Krafta IV, hrabiego Hohenlohe-Weikersheim († 1410) × 2. 1412 Izabela, córka Fryderyka II, hrabiego Vaudémont († 1456)

2) Filip II, hrabia Nassau na Weilburgu († 1492) × 1. 1440 Małgorzata, córka Jana II, hrabiego Loon na Heinsbergu († 1446) × 2. 1477 Weronika, córka Jerzego I, hrabiego Sayn-Wittgenstein († 1511)

1) Jan († 1480) × 1464 Elżbieta, córka Ludwika I, ladgrafa Turyngii († 1489)

Ludwik I, hrabia Nassau na Weilburgu († 1523) × 1502 Maria Małgorzata, córka Adolfa III, hrabiego Nassau-Wiesbaden-Idstein († 1548)

Filip III, hrabia Nassau na Weilburgu († 1559) × 1. 1523 Elżbieta, córka Gerharda II, hrabiego Sayn-Sayn († 1531) × 2. 1536 Anna, córka Albrechta VII, hrabiego Mansfeld-Hinterort († 1537) × 3. 1541 Amalia, córka Jana V, hrabiego Isenburg-Büdingen-Birstein († 1579)

2) Albrecht, hrabia Nassau na Weilburgu († 1593) × 1559 Anna, córka Wilhelma I, hrabiego Nassau na Dillenburgu († 1616)

Ludwik II, hrabia Nassau na Weilburgu, Saarbrücken, Wiesbaden i Idstein († 1627) × 1589 Anna Maria, córka Wilhelma IV, landgrafa heskiego na Kassel († 1626)

książęta Nassau na Saarbrücken i Usingen (linia wygasła w XIX w.)

książęta Nassau na Idstein (linia wygasła w XVIII w.)

Ernest Kazimierz, hrabia Nassau na Weilburgu († 1677) × 1634 Anna Maria, córka Wilhelma II, hrabiego Sayn-Wittgenstein-Homburg († 1656)

Fryderyk, hrabia Nassau na Weilburgu († 1675) × 1663 Chrystiana Elżbieta, córka Ernesta, hrabiego Sayn-Wittgenstein-Homburg († 1678)

Jan Ernest, hrabia Nassau na Weilburgu, książę Nassau na Weilburgu od 1688 r. († 1719) × 1683 Maria Poliksena, córka Fryderyka Emicha, hrabiego Leiningen-Hartenburg-Dagsburg († 1725)

Karol August, książę Nassau na Weilburgu († 1753) × 1723 Augusta Fryderyka, córka Jerzego Augusta Samuela, księcia Nassau-Idstein († 1750)

Fryderyk Wilhelm, książę Nassau na Weilburgu, po zjednoczeniu ziem księstwa w 1806 r. książę Nassau († 1816) × 1788 Ludwika, córka Wilhelma Jerzego, hrabiego Sayn-Hachenburg, burgrabiego Kirchbergu († 1827)

Wilhelm I, książę Nassau, ojciec Adolfa I (zob. s. 135)

ADOLF I

OJCIEC: *Jerzy Wilhelm August Henryk Belgikus*

Był starszym synem Fryderyka Wilhelma, księcia Nassau (zob. Tablica III, s. 134), i Ludwiki, córki Wilhelma Jerzego, hrabiego Sayn-Hachenburg, burgrabiego Kirchbergu. Urodził się 14 VI 1792 r. na zamku w Kirchheimbolanden i od urodzenia był następcą tronu księstwa Nassau-Weilburg. Po śmierci ojca 9 I 1816 r. został księciem (Fürst) Nassau jako *Wilhelm I*, a 24 III tr. został spadkobiercą bezpotomnego Fryderyka Augusta, księcia Nassau na Saarbrücken i Usingen, przyjmując jednocześnie wyższy tytuł książęcy (Herzog). Zmarł na skutek udaru 20 VIII 1839 r. podczas kuracji w Bad Kissingen (Bawaria) i spoczął w krypcie książęcej w kościele zamkowym w Weilburgu (Weilburg an der Lahn).

24 VI 1813 r. w kościele zamkowym w Weilburgu ożenił się z *Ludwiką Saską*, przyszłą matką wielkiego księcia Adolfa I (o której poniżej), a 23 IV 1829 r. w Stuttgarcie poślubił jej siostrzenicę *Paulinę Fryderykę Marię* (ur. Stuttgart 25 II 1810, zm. Wiesbaden 7 VII 1856), córkę Pawła, księcia wirtemberskiego z linii królewskiej, oraz Szarlotty, córki Fryderyka, księcia saskiego na Hildburghausen, z którą miał dalsze dzieci (zob. s. 137).

MATKA: *Ludwika Fryderyka Amalia Aleksandryna*

Była córką Fryderyka, księcia saskiego na Hildburghausen (od 1826 r. na Altenburgu), potomka jednej z gałęzi ernestyńskiej linii dynastii Wettynów, i jego żony Szarlotty, córki Karola II, wielkiego księcia meklemburskiego na Strelitz. Urodziła się 28 I 1794 r. na zamku w Hildburghausen, a zmarła wkrótce po urodzeniu najmłodszej córki, 6 IV 1825 r. w zamku Biebrich koło Wiesbaden i została pochowana w krypcie książęcej w podziemiach kościoła zamkowego w Weilburgu.

RODZEŃSTWO {A–G}:

A *Augusta Ludwika Fryderyka Maksymiliana Wilhelmina*
Urodziła się 13 IV 1814 r. na zamku w Weilburgu, gdzie również zmarła 3 X tr. i spoczęła w krypcie książęcej w podziemiach kościoła zamkowego tamże.

B *Teresa Wilhelmina Fryderyka Izabela Szarlotta*
Urodziła się 17 IV 1815 r. na zamku w Weilburgu, a dnia 23 IV 1837 r. w zamku Biebrich koło Wiesbaden wyszła za mąż za *Konstantyna Fryderyka Piotra*, księcia oldenburskiego, generała piechoty rosyjskiej (ur. Jarosław 26 VIII 1812, zm. Sankt Petersburg 14 V 1881), syna Jerzego, księcia oldenburskiego, potomka dynastii Holstein-Gottorp (bocznej linii Oldenburgów), i jego żony Katarzyny Pawłownej, córki Pawła I, imperatora Rosji. Mieli następujące potomstwo:
1 *Aleksandra Fryderyka Wilhelmina* (ur. 1838, zm. 1900). W 1856 r. poślubiła *Mikołaja Mikołajewicza,* wielkiego księcia rosyjskiego (ur. 1831, zm. 1891), z którym miała potomstwo.
2 *Mikołaj Fryderyk August* (ur. 1840, zm. 1886). W 1863 r. zawarł morganatyczne małżeństwo z *Marią Iliniczną Bułaciel,* w tym samym roku kreowaną hrabiną Osternburga (ur. 1845, zm. 1907), i miał z nią potomstwo.
3 *Maria Fryderyka Cecylia* (ur. 1842, zm. 1843).
4 *Aleksander Fryderyk Konstantyn* (ur. 1844, zm. 1932). W 1868 r. poślubił księżniczkę *Eugenię Romanowską* (ur. 1845, zm. 1925), córkę Maksymiliana, księcia Leuchtenbergu, i miał z nią potomstwo.
5 *Katarzyna Fryderyka Paulina* (ur. 1846, zm. 1866).
6 *Jerzy Fryderyk Aleksander* (ur. 1848, zm. 1871).
7 *Konstantyn Fryderyk Piotr* (ur. 1850, zm. 1906). W 1882 r. zawarł morganatyczny związek małżeński z *Agrypiną Djaparidze,* w tym samym roku kreowaną hrabiną Zarnekau (ur. 1855, zm. 1926), z którą miał potomstwo.
8 *Teresa Fryderyka Olga* (ur. 1852, zm. 1883). W 1879 r. poślubiła księcia *Jerzego Romanowskiego,* księcia Leuchtenbergu (ur. 1852, zm. 1912), i miała z nim potomstwo.
Teresa zmarła 8 XII 1871 r. w Pradze.

C *Wilhelm Karol Henryk Fryderyk*
Urodził się 8 IX 1819 r. na zamku w Weilburgu, gdzie także zmarł 22 IV 1823 r. Znalazł spoczynek w krypcie książęcej w podziemiach weilburskiego kościoła zamkowego.

D *Maurycy Wilhelm August Karol Henryk*
Urodził się 21 XI 1820 r. w zamku Biebrich koło Wiesbaden. Był podpułkownikiem husarii austro-węgierskiej. Zmarł 23 III 1850 r. w Wiedniu i został pochowany w krypcie książęcej w podziemiach kościoła zamkowego w Weilburgu.

E *Maria Wilhelmina Ludwika Fryderyka Henryka*
Urodziła się 5 IV 1822 r. w zamku Biebrich koło Wiesbaden, gdzie także zmarła 3 IV 1824 r. Została pochowana w krypcie książęcej w podziemiach weilburskiego kościoła zamkowego.

F *Wilhelm Karol August Fryderyk*
Urodził się 12 VIII 1823 r. w zamku Biebrich koło Wiesbaden, gdzie zmarł 28 XII 1828 r. Spoczął w krypcie książęcej w podziemiach kościoła zamkowego w Weilburgu.

G *Maria Wilhelmina Fryderyka Elżbieta*
Urodziła się 29 I 1825 r. w zamku Biebrich koło Wiesbaden i tam również 20 VI 1842 r. miał miejsce jej ślub z *Wilhelmem Hermanem Karolem*, 4. księciem Wied, generała porucznika armii pruskiej (ur. Neuwied 22 V 1814, zm. tamże 5 III 1864), synem Jana, 3. księcia Wied, i jego żony Zofii Augusty, córki Wilhelma I, księcia Solms-Braunfels. Ich dziećmi byli:
1 *Paulina Elżbieta Otylia Ludwika* (pisarka pod pseudonimem *Carmen Sylva*) (ur. 1843, zm. 1916). Jej mężem został w 1869 r. *Karol Eitel Fryderyk Zefiryn Ludwik,* książę Hohenzollern-Sigmaringen, książę autonomicznej Rumunii od 1866 r., król Rumunii pod imieniem *Karola I* od 1881 r. (ur. 1843, zm. 1916), z którym miała córkę.
2 *Wilhelm Adolf Maksymilian Karol,* 5. książę Wied (ur. 1845, zm. 1907). W r. 1871 poślubił *Marię*, księżniczkę Niderlandów, i miał z nią potomstwo (dalsze szczegóły zob. s. 86 w biogr. króla Wilhelma I).
3 *Otto* (ur. 1850, zm. 1862).
Maria zmarła 24 III 1902 r. w Segenhaus i spoczęła na cmentarzu rodzinnym książąt Wied przy zamku Monrepos koło Neuwied.

RODZEŃSTWO PRZYRODNIE
Dzieci Wilhelma I von Nassau drugiego małżeństwa {A–D}:

A *Bezimienna córka* (ur. i zm. 1830).

B *Helena Wilhelmina Henryka Paulina Marianna* (ur. 1831, zm. 1888). Jej mężem został w 1853 r. *Jerzy III Wiktor*, książę Waldeck i Pyrmont (ur. 1831, zm. 1893), z którym miała potomstwo.

C *Mikołaj Wilhelm* (ur. 1832, zm. 1905). Generał major armii pruskiej. W 1868 r. zawarł morganatyczny związek małżeński z *Natalią Aleksandrowną* (ur. 1836, zm. 1913), córką hrabiego Aleksandra Puszkina, poety rosyjskiego, i miał z nią potomstwo. Wywodząca się od niego linia hrabiów Merenbergu istnieje do dziś.

D *Zofia Wilhelmina Marianna Henryka* (ur. 1836, zm. 1913); w 1857 r. poślubiła *Oskara II Fryderyka*, króla Szwecji (ur. 1829, zm. 1907), i miała potomstwo.

ADOLF I

Urodził się 24 VII 1817 r. w zamku Biebrich koło Wiesbaden i na chrzcie otrzymał imiona ADOLF WILHELM KAROL AUGUST FRYDERYK. Od momentu narodzin był następcą tronu księstwa Nassau, który objął po śmierci ojca 20 VIII 1839 r. Utracił księstwo 7 IX 1866 r. po jego aneksji przez Prusy (nadal jednak posługiwał się tytułem księcia Nassau). W okresie od 10 IV do 3 V 1889 r. i ponownie od 4 V do 23 XI 1890 r. pełnił urząd księcia regenta Luksemburga (w imieniu Wilhelma III, króla Niderlandów i wielkiego księcia Luksemburga). Po śmierci króla Wilhelma III 23 XI 1890 r., jako jego najbliższy krewny w linii męskiej, został wielkim księciem Luksemburga (zaprzysiężony 9 XII 1890 r. w gmachu Parlamentu w Luksemburgu-mieście). Był ponadto pułkownikiem piechoty austriackiej, generałem kawalerii pruskiej, dowódcą cesarskiego pułku ułanów armii rosyjskiej, a także honorowym generałem armii szwedzkiej.

MAŁŻONKI ADOLFA I

I. Poślubiona 19 [31] I 1844 r. w Sankt Petersburgu:

Elżbieta Pawłowna

Była ona córką Michała Pawłowicza, wielkiego księcia rosyjskiego z dynastii Romanow-Holstein-Gottorp, i jego żony Heleny Pawłownej, urodzonej jako Szarlotta, córka Pawła, księcia wirtemberskiego z linii królewskiej. Urodzona 14 [26] V 1826 r. w Sankt Petersburgu lub w Moskwie, zmarła wskutek komplikacji poporodowych 16 [28] I 1845 r. na zamku w Wiesbaden i spoczęła w kaplicy prawosławnej w Wiesbaden.

II. Poślubiona 23 IV 1851 r. na zamku w Dessau:

Adelajda Maria

Była ona córką Fryderyka Augusta, księcia Anhalt-Dessau z dynastii askańskiej, i jego żony Marii, córki Wilhelma, landgrafa heskiego z Kassel. Urodziła się 25 XII 1833 r. na zamku w Dessau, a zmarła 24 XI 1916 r. w zamku Königstein w Königstein im Taunus (Hesja). Została pochowana u boku męża w krypcie książęcej w kościele zamkowym w Weilburgu.

POTOMSTWO ADOLFA I

Z I MAŁŻEŃSTWA:

A *Bezimienna córka*
Urodziła się martwa 15 [27] I 1845 r. na zamku w Wiesbaden i spoczęła wraz z matką w kaplicy prawosławnej w Wiesbaden.

DZIECI Z II MAŁŻEŃSTWA {A–E}:

A WILHELM IV *(zob. s. 140).*

B *Fryderyk Paweł Wilhelm*
Urodził się 23 IX 1854 r. w zamku Biebrich koło Wiesbaden i tam również umarł 23 X następnego roku. Został pochowany w krypcie książęcej w podziemiach kościoła zamkowego w Weilburgu.

C *Maria Batylda Wilhelmina*
Urodziła się 1 XI 1857 r. w Wiesbaden, gdzie zmarła 28 XII tr. Została pochowana w krypcie książęcej w podziemiach kościoła zamkowego w Weilburgu.

D *Franciszek Józef Wilhelm*
Urodził się 30 I 1859 r. w zamku Biebrich koło Wiesbaden, zmarł zaś 19 IV 1875 r. w Wiedniu i został pochowany w krypcie książęcej w podziemiach kościoła zamkowego w Weilburgu.

E *Hilda Szarlotta Wilhelmina*
Urodziła się 5 XI 1864 r. w zamku Biebrich koło Wiesbaden, a 20 IX 1885 r. w zamku Hohenburg nieopodal Lenggries (Bawaria) wyszła za *Fryderyka II Wilhelma Ludwika Leopolda Augusta*, ostatniego wielkiego księcia Badenii w latach 1907–18 (ur. Karlsruhe 9 VII 1857, zm. Badenweiler 9 VIII 1928), syna Fryderyka I, wielkiego księcia Badenii z dynastii Zähringen, i jego żony Ludwiki, córki Wilhelma I, cesarza niemieckiego i króla Prus. Małżeństwo to pozostało bezdzietne. Hilda zmarła 8 II 1952 r. w Badenweiler i została pochowana u boku małżonka w kaplicy grobowej książąt badeńskich w Karlsruhe.

ADOLF I

Zmarł 17 XI 1905 r. w zamku Hohenburg nieopodal Lenggries (Bawaria) i został pochowany w krypcie książęcej w podziemiach kościoła zamkowego w Weilburgu.

Jego sukcesorem został jedyny żyjący syn Wilhelm.

WILHELM IV

OJCIEC: *Adolf I (zob. s. 135)*
MATKA: *Adelajda Anhalcka (zob. s. 138)*
RODZEŃSTWO: *zob. s. 138*

Urodził się 22 IV 1852 r. w zamku Biebrich koło Wiesbaden i na chrzcie otrzymał imiona WILHELM ALEKSANDER. Od momentu narodzin był następcą tronu księstwa Nassau (od 7 IX 1866 r. jedynie tytularnie), zaś po akcesji ojca w Luksemburgu 23 XI 1890 r. został następcą tronu wielkiego księstwa. Dnia 4 IV 1902 r. Adolf I mianował go swoim namiestnikiem-przedstawicielem, a po jego śmierci 17 XI 1905 r. został wielkim księciem Luksemburga oraz tytularnym księciem Nassau; zaprzysiężenie Wilhelma miało miejsce 22 XI 1905 r. w zamku Hohenburg nieopodal Lenggries (Bawaria). Wielki książę był także honorowym generałem majorem armii austriackiej oraz pułkownikiem kawalerii rosyjskiej.

MAŁŻONKA WILHELMA IV

Poślubiona 21 VI 1893 r. w zamku Fischhorn koło Zell am See (Austria):

Maria Anna do Carmo Henryk Teresa Adelajda Joanna Karolina Agnieszka Zofia Eulalia Leopoldyna Izabela Bernardyna Michalina Gabriela Rafaela Franciszka z Asyżu i z Paoli Ignacja Gonzaga

Była ona córką Michała I, króla Portugalii i Algarve z dynastii Braganza, oraz jego żony Adelajdy, córki Konstantyna, księcia następcy Löwenstein-Wertheim-Rosenberg. Urodziła się 13 VII 1861 r. w zamku Bronnbach koło Wertheim nad Menem. 19 III 1908 r. została mianowana namiestnikiem-przedstawicielem wielkiego księcia Luksemburga (zaprzysiężona 2 IV

1908 r.), a 13 XI tr. objęła regencję w imieniu chorego męża (zaprzysiężona jako wielka księżna-regentka 19 XI 1908 r. w zamku Hohenburg koło Lenggries). Urząd regentki sprawowała po raz kolejny od śmierci Wilhelma IV 25 II 1912 r. do osiągnięcia przez najstarszą córkę dojrzałości konstytucyjnej, co miało miejsce w dniu 14 VI tego roku. Zmarła 31 VII 1942 r. w Nowym Jorku, skąd jej ciało przewieziono do miasta Luksemburg i złożono u boku córki w krypcie katedry Notre Dame.

POTOMSTWO WILHELMA IV

CÓRKI {A–F}:

A MARIA ADELAJDA *(zob. s. 140).*

B SZARLOTTA *(zob. s. 141).*

C *Hilda Zofia Maria Adelajda Wilhelmina*
Urodziła się 15 II 1897 r. w zamku Berg w Colmar-Berg. Od akcesji starszej siostry Szarlotty na tron luksemburski 10 I 1919 r. do narodzin jej najstarszego syna Jana 5 I 1921 r. była przypuszczalną następczynią tronu Luksemburga. 19 X 1930 r. w zamku Berg poślubiła *Adolfa Jana Marię Franciszka Józefa Huberta Agapita,* 10. księcia Schwarzenberg, książęcego hrabiego Kleggau, hrabiego Sulz i księcia Krummau od 1938 r. (ur. Frauenberg 18 VIII 1890, zm. Bordighera, Włochy 27 II 1950), syna Jana, 9. księcia Schwarzenberg etc., i jego żony Teresy, córki Karola, 4. księcia Trauttmansdorff-Weinsberg. Małżeństwo to pozostało bezdzietne. Hilda zmarła 10 IX 1979 r. w zamku Berg w Colmar-Berg.

D *Antonia Roberta Zofia Wilhelmina*
Urodziła się 7 X 1899 r. w zamku Hochenburg koło Lenggries (Bawaria). Jej mężem został 6 IV 1921 r. w zamku Hochenburg (ślub cywilny) i następnego dnia w Lenggries (ślub kościelny) *Ruprecht Maria Luitpold Ferdynand,* książę bawarski, następca tronu Bawarii od 1913 r., Głowa Bawarskiej Rodziny Królewskiej od 1921 r., pretendent do tronu Wielkiej Brytanii (pod imieniem *Roberta I* w Anglii i Irlandii oraz jako *Robert IV* w Szkocji) (ur. Monachium 18 V 1869, zm. zamek Leutstetten 2 VIII 1955), syn Ludwika III, króla Bawarii z dynastii Wittelsbachów, i jego żony Marii Teresy, córki Ferdynanda, arcyksięcia austriackiego i księcia modeńskiego. Ruprecht był uprzednio żonaty z *Marią Gabrielą* (zm. 1912), córką Karola Teodora, księcia w Bawarii, z którą miał potomstwo. Z Antonią dochował się sześciorga dzieci:

1 *Henryk Franciszek Wilhelm* (ur. 1922, zm. 1958). W 1951 r. ożenił się z *Anną Marią de Lustrac* (ur. 1927, zginęła w wypadku samochodowym 1999).

2 *Irmgarda Maria Józefa* (ur. 1923). W 1950 r. poślubiła *Ludwika Karola Marię Antoniego Józefa,* księcia bawarskiego (ur. 1913, zm. 2008), i miała z nim potomstwo.

3 *Edyta Maria Gabriela Anna* (ur. 1924). W 1946 r. wyszła za mąż za *Tytusa (Tito) Tomasza Marię Brunettiego* (ur. 1905, zginął w wypad-

ku 1954), i miała z nim potomstwo, a po jego śmierci poślubiła (1959) *Gustawa Chrystiana Schimerta* (ur. 1910, zm. 1990), z którym miała potomstwo.

4 *Hilda Hildegarda Maria Gabriela* (ur. 1926, zm. 2002). Jej mężem został w 1949 r. *Jan Bardstock Edgar Lockett de Loayza* (ur. 1912, zm. 1987), z którym miała potomstwo.

5 *Gabriela Adelgunda Maria Teresa Antonia* (ur. 1927). W 1953 r. poślubiła *Karola Emanuela Ludwika Piotra Eleonorę Aleksandra Rudolfa Engelberta Benedykta (Benno),* księcia Croÿ i pana na Dülmen (ur. 1914), z którym ma potomstwo.

6 *Zofia Maria Teresa* (ur. 1935). W 1955 r. została żoną *Jana Enegelberta,* 12. księcia Aremberg, 18. księcia Aerschot i Croy, 7. księcia Meppen, 7. księcia Recklinghausen oraz hrabiego Marchii (von der Marck) (ur. 1921), z którym ma potomstwo.

Jesienią 1944 r. księżna Antonia, przebywająca wraz z dziećmi na Węgrzech, została aresztowana przez armię niemiecką i deportowana wgłąb Niemiec; więziono ją następnie w obozach koncentracyjnych w Sachsenhausen, Oranienburgu i Dachau. W 1945 r. odzyskała wolność. Załamana przeżyciami wojennymi, popełniła samobójstwo 31 VII 1954 r. w Lenzerheide (Szwajcaria). Znalazła spoczynek w kościele Santa Maria in Navicella w Rzymie.

E *Elżbieta Maria Wilhelmina*

Urodziła się 7 III 1901 r. w zamku Berg w Colmar-Berg, natomiast 14 XI 1922 r. w zamku Hochenburg koło Lenggries (Bawaria) wyszła za mąż za *Ludwika Filipa Marię Fryderyka Józefa Maksymiliana Antoniusza Ignacjusza Lamorala,* księcia Thurn und Taxis (ur. Ratyzbona (Regensburg) 2 II 1901, zm. zamek Nideraichbach 22 IV 1933), syna Albrechta (Alberta), księcia Thurn und Taxis, oraz jego żony Małgorzaty, córki Józefa, arcyksięcia austriackiego i palatyna Węgier. Mieli dwoje dzieci:

1 *Anzelm Albert Ludwik Maria Lamoral* (ur. 1924, poległ w 1944).

2 *Iniga Anna Małgorzata Wilhelmina Ludwika* (ur. 1925, zm. 2008). W r. 1948 wyszła za *Ruprechta Eberharda Wilhelma Gero Marię,* księcia Urach (ur. 1907, zm. 1969), i miała z nim potomstwo.

Elżbieta zmarła 2 VIII 1950 r. w zamku Hohenburg koło Lenggries (Bawaria) i została pochowana w klasztorze św. Emmerama (zwanym także zamkiem Thurn und Taxis lub zamkiem św. Emmerama) w Ratyzbonie (Regensburgu).

F *Zofia Karolina Maria Wilhelmina*

Urodziła się 14 II 1902 r. w zamku Berg w Colmar-Berg, a 12 IV 1921 r. w zamku Hochenburg koło Lenggries (Bawaria) poślubiła *Ernesta Henryka Ferdynanda Franciszka Józefa Ottona Marię Melchiadesa,* księcia saskiego (ur. Drezno 9 XII 1896, zm. Neckerhausen 14 VI 1971), syna

Fryderyka Augusta III, króla Saksonii, potomka albertyńskiej linii dynastii Wettynów, oraz jego żony Ludwiki, córki Ferdynanda IV, wielkiego księcia Toskanii. Mieli troje dzieci:

1 *Albrecht Fryderyk August Jan Jerzy Dedo* (ur. 1921, zm. 2009).

2 *Jerzy Timo Michał Mikołaj Maria* (ur. 1923, zm. 1982). Jego pierwszą żoną została w 1952 r. *Margit Lucas* (ur. 1932, zm. 1957), z którą miał potomstwo, a po jej śmierci ożenił się (1966) z *Szarlottą Schwindack* (ur. 1919), z którą rozwiódł się w 1974 r., by w tym samym roku ożenić się z *Erną Eilts* (ur. 1921) – obydwa te małżeństwa miały charakter morganatyczny, pozostały bezdzietne.

3 *Ruprecht Hubert | Gero Maria* (ur. 1925, zm. 2003).

Zofia zmarła na skutek choroby płuc 24 V 1941 r. w Monachium i została pochowana w Nowej Krypcie w katolickim kościele dworskim w Dreźnie; latem 1947 r. owdowiały Ernest Henryk zawarł morganatyczne małżeństwo z Virginią Dulon.

WILHELM IV

Zmarł po dłuższej chorobie 25 II 1912 r. w zamku Berg w Colmar-Berg i został pochowany w krypcie książęcej w podziemiach kościoła zamkowego w Weilburgu.

Jego sukcesorem, zgodnie ze zmienionym prawem sukcesyjnym Luksemburga, umożliwiającym kobietom dziedziczenie tronu, została najstarsza córka, Maria Adelajda.

MARIA ADELAJDA

OJCIEC: *Wilhelm IV (zob. s. 140)*
MATKA: *Maria Anna Portugalska (zob. s. 140)*
RODZEŃSTWO: *zob. s. 141*

Urodziła się 14 VI 1894 r. w zamku Berg w Colmar-Berg i na chrzcie otrzymała imiona MARIA ADELAJDA TERESA HILDA ANTONINA WILHELMINA. 10 VII 1907 r. proklamowano ją następczynią tronu Luksemburga, a 25 II 1908 r. została kreowana wielką księżną dziedziczką Luksemburga oraz (tytularną) księżną dziedziczką Nassau. Po śmierci ojca 25 II 1912 r. została wielką księżną Luksemburga oraz (tytularną) księżną Nassau; uroczystość zaprzysiężenia miała miejsce 18 VI 1912 r. w gmachu Parlamentu w Luksemburgu-mieście. 10 I 1919 r. w zamku Berg w Colmar-Berg zrzekła się tronu na rzecz młodszej siostry Szarlotty. Publiczna abdykacja wielkiej odbyła się 14 I tr. w luksemburskim Parlamencie, po czym wyjechała ona do Włoch. 14 IX 1920 r. wstąpiła do klasztoru karmelitanek w Modenie, jednak z uwagi na słabe zdrowie wkrótce przeniosła się do zgromadzenia Siostrzyczek Biednych w Rzymie, przyjmując zakonne imię siostry *Marii od Ubogich*. Zmarła 24 I 1924 r. w zamku Hohenburg nieopodal Lenggries (Bawaria) i spoczęła w krypcie katedry Notre Dame w Luksemburgu.

SZARLOTTA

OJCIEC: *Wilhelm IV (zob. s. 140)*
MATKA: *Maria Anna Portugalska (zob. s. 140)*
RODZEŃSTWO: *zob. s. 141*

Urodzona 23 I 1896 r. w zamku Berg w Colmar-Berg, na chrzcie otrzymała imiona SZARLOTTA ADELGUNDA ELŻBIETA MARIA WILHELMINA. Po akcesji starszej siostry 25 II 1912 r. została przypuszczalną następczynią tronu Luksemburga, na który wstąpiła po abdykacji Marii Adelajdy 10 I 1919 r. Uroczystość zaprzysiężenia nowej wielkiej księżnej miała miejsce 15 I 1919 r. w zamku Berg.

MAŁŻONEK SZARLOTTY

Poślubiony 6 XI 1919 r. w Luksemburgu:

Feliks Maria Wincenty

Był on jej bratem ciotecznym, synem Roberta I, księcia Parmy i Piacenzy z dynastii Burbonów (Bourbon-Parma, de Bourbon de Parme), i jego żony Marii Antonii, infantki portugalskiej, rodzonej siostry wielkiej księżnej Szarlotty. Urodził się 28 IX 1893 r. w Schwarzau am Steinfelde (Austria). Od młodości służył w austro-węgierskiej armii, gdzie osiągnął stopień kapitana austriackiego pułku dragonów (zdymisjonowany po obaleniu monarchii w 1918 r.). W przeddzień zaślubin z Szarlottą (5 XI 1919) został kreowany księciem Luksemburga. Od 1920 r. był pułkownikiem Ochotniczej Kompanii Luksemburskiej, a w 1945 r. otrzymał rangę pułkownika nowopowstałej armii luksemburskiej wraz z nominacją na stanowisko jej generalnego inspektora. Z uwagi na chorobę w 1967 r. złożył pełnione dotąd funkcje

cywilne oraz wojskowe. Zmarł 8 IV 1970 r. w zamku Fischbach (pod miastem o tej samej nazwie) w centralnym Luksemburgu i został pochowany w katedrze Notre Dame w Luksemburgu-mieście.

POTOMSTWO SZARLOTTY

Przysługiwały mu tytuły książąt Luksemburga, książąt de Bourbon de Parme {A–F}:

A JAN I *(zob. s. 150).*

B *Elżbieta Hilda Zyta Maria Anna Antonia Fryderyka Wilhelmina Ludwika*
Urodziła się 22 XII 1922 r. w zamku Berg w Colmar-Berg, a 9 V 1956 r. w Luksemburgu poślubiła *Franciszka Ferdynanda Fryderyka Ernesta Józefa Karola Leopolda Maurycego Huberta Marię,* 2. księcia Hohenberg od 1962 r. (ur. zamek Artstetten 13 IX 1927, zm. Ried in der Riedmark 15 VIII 1977), syna Maksymiliana, 1. księcia Hohenberg (morga-natycznego syna Franciszka Ferdynanda, arcyksięcia austriackiego, następcy tronu Austro-Węgier), i jego żony Elżbiety, córki Maksymiliana, hrabiego Waldburg zu Wolfegg und Waldsee. Ich dziećmi są:

1 *Anna Szarlotta Maksymiliana Eufemia Maria Helena (Anita)* (ur. 1958). W 1978 r. wyszła za *Romée Henryka Kajetana,* hrabiego de la Poëze d'Harambure (ur. 1949), z którym ma potomstwo (rozwiedli się w r. 1998). Jej drugim mężem jest od 2005 r. *Andrzej,* hrabia Bardeau (ur. 1957).

2 *Zofia Felicyta Elżbieta Bona Maria Antonia* (ur. 1960). W 1983 r. poślubiła *Jana Ludwika Marię Ghislaina,* barona de Potesta (ur. 1951), i ma z nim potomstwo.

Zgodnie z dekretem Jana I z 28 VII 1986 r. Elżbieta zrezygnowała z posługiwania się tytułem księżnej de Bourbon de Parme.

C *Maria Adelajda Ludwika Teresa Wilhelmina*
Urodziła się 21 V 1924 r. na zamku Berg w Colmar-Berg. Jej mężem został poślubiony 10 IV 1958 r. w pałacu wielkoksiążęcym w Luksemburgu (ślub cywilny) i tego samego dnia w katedrze Notre Dame tamże *Maria Karol Józef Erdman Jakub Edwin Łazarz Andrzej Alojzy,* hrabia Henckel von Donnersmarck (ur. Romolkwitz, obecnie Ramultowice, Dolny Śląsk 7 XI 1928, zm. Sliema, Malta 16 IV 2008), syn Łazarza, hrabiego Henckel von Donnersmarck, i jego żony Franciszki, córki Jana, hrabiego (Graf und Edler Herr) von und zu Eltz genannt Faust von Stromberg. Miała z nim następujące potomstwo:

1 *Maria Andrzej Łazarz Aleksy Feliks Maurycy Erdman Zygmunt Jan Kapistran* (ur. 1959). Jego żoną została poślubiona w 1995 r. kuzynka *Joanna Zofia Karolina Maria* (ur. 1966), córka Albrechta, księcia Hochenberg, z którą ma potomstwo.

2 *Maria Feliks Łazarz Franciszek Erdman Edwin Jakub Wilhelm Robert Karol* (ur. 1960, zm. 2007).

3 *Maria Henryk Karol Erdman Winfried Feliks Łazarz Dydak* (ur. 1961). W 1998 r. ożenił się z *Anną Marią Merckens* (ur. 1969), z którą ma potomstwo.

4 *Maria Szarlotta Teresa Franciszka Dominika* (ur. 1965). Jej mężem został w 1999 r. *Jan Krzysztof Józef,* hrabia Meranu (ur. 1963), z którym ma potomstwo.

Zgodnie z dekretem Jana I z 28 VII 1986 r. Maria Adelajda zrezygnowała z posługiwania się tytułem księżnej de Bourbon de Parme. Zmarła 28 II 2007 r., zaś owodowiały Karol Józef jeszcze w tym samym roku ożenił się z Klarą Reginą Barclay-Hoess.

D *Maria Gabriela Adelgunda Wilhelmina Ludwika*
Urodziła się 2 VIII 1925 r. w zamku Berg w Colmar-Berg, gdzie 6 XI 1951 r. poślubiła *Kanuta Jana Ludwika,* hrabiego Holstein-Ledreborg na Ledreborgu (ur. zamek Ledreborg 2 X 1919, zm. 25 VI 2001), syna Józefa, 6. hrabiego Holstein-Ledreborg na Ledreborgu, i jego żony Ludwiki Krystyny, hrabianki Hamilton. Z ich małżeństwa przyszło na świat następujące potomstwo:

1 *Monika Szarlotta Ludwika Maria* (ur. 1952). W 2003 r. wyszła za mąż za *Henryka de Dompierre de Jonquières* (ur. 1950).

2 *Lydia Adelajda Maria* (ur. 1955). W 1980 r. została żoną swego kuzyna *Eryka Marii Józefa Renata Michała Piotra,* księcia Bourbon-Parma (ur. 1953), z którym ma potomstwo (rozwiedli się w 1999 r.), a w 2001 r. wyszła za mąż za *Marcina Bergsøe* (ur. 1948).

3 *Weronika Brygida Maria* (ur. 1956). W 1979 r. poślubiła *Franciszka Brunona de Pottère* (ur. 1949), z którym ma potomstwo.

4 *Sylwia Szarlotta Maria* (ur. 1958). W 1979 r. została żoną *Jana Munro of Fouils* (ur. 1959), z którym ma potomstwo.

5 *Kamila Józefina Maria* (ur. 1959). Jej mężem został w 1986 r. *Eryk Rudolf,* baron Bertouch-Lehn na Højbygaard i Lungholm (ur. 1956), z którym ma potomstwo; małżeństwo zakończył rozwód w 1995 r.

6 *Tatiana Alicja Maria* (ur. 1961). W 1999 r. wyszła za mąż za *Marka von Riedemanna* (ur. 1964).

7 *Antonia Szarlotta Żaneta Maria* (ur. 1962).

Zgodnie z dekretem Jana I z 28 VII 1986 r. Maria Gabriela zrezygnowała z tytułu księżnej de Bourbon de Parme.

E *Karol Fryderyk Ludwik Wilhelm Maria*
Urodził się 7 VIII 1927 r. w zamku Berg w Colmar-Berg. Był pułkownikiem armii luksemburskiej, od 1969 r. zasiadał także w Radzie Stanu. Zmarł na atak serca 26 VII 1977 r. w rezydencji Villa Reale d'Imbarcati koło Pistoi pod Florencją i został pochowany w krypcie katedry Notre Dame w Luksemburgu.

Jego żoną została 1 III 1967 r. w kościele św. Edwarda w Sutton Park w Guildford (hrabstwo Surrey, Wielka Brytania):

Joanna Douglas
Jest ona córką Clarence'a Douglasa Dillona, ambasadora Stanów Zjednoczonych we Francji, i jego żony Filidy Chess Ellsworth. Urodziła się 31 I 1935 r. w Nowym Jorku, a 1 VIII 1953 r. w Paryżu jej mężem został *Jakub Brady Moseley* (ur. Nowy Jork 22 V 1931, zm. Boston, Massachusetts 9 IV 1998), syn Fryderyka S. Moseleya Juniora i Jane H. Brady; małżeństwo to zostało rozwiązane 12 XII 1955 r., a 22 VI 1963 r. anulowane przez Trybunał Papieski w Rzymie. 3 VIII 1978 r. w Isleboro (hrabstwo Maine, USA) owdowiała Joanna poślubiła *Filipa Franciszka Armanda Marię*, 7. księcia de Mouchy.

Potomstwo {(i)–(ii)}:

(i) *Szarlotta Filida Anna Joelle Maria*
Urodziła się 15 IX 1967 r. w Nowym Jorku. Zgodnie z dekretem Jana I z 28 VII 1986 r. zrezygnowała z posługiwania się tytułem księżnej de Bourbon de Parme. Jej mężem został 26 VI 1993 r. w Mouchy-le-Chatel (ślub cywilny) i 18 IX tr. w Saint-Remy-en-Provence (ślub kościelny) *Marek Wiktor Cunningham* (ur. Harrogate, Yorkshire 24 IX 1965), syn Wiktora Cunninghama i jego żony Karen Armitage. Mają troje dzieci:
1 *Karol Douglas Donnall Maria* (ur. 1996).
2 *Ludwik Robert Dominik Maria* (ur. 1998).
3 *Donnall* (ur. 2002).

(ii) *Robert Ludwik Franciszek Maria*
Urodził się 22 VIII 1968 r. w zamku Fischbach w centralnym Luksemburgu. Zgodnie z dekretem Jana I z 28 VII 1986 r. zrezygnował z tytułu księcia de Bourbon de Parme. 29 I 1994 r. w Bostonie (Massachusetts, USA) poślubił bez zgody wielkiego księcia *Julię Elżbietę Houston Ongaro,* córkę Teodora Ongaro i jego żony Katarzyny Houston. Urodziła się 9 VI 1966 r. w Louisville (Kentucky, USA). Zgodnie z dekretem Jana I z 21 IX 1995 r. przysługiwał jej tytuł hrabiny Nassau, a dekretem Henryka I z 27 XI 2004 r. otrzymała tytuł księżnej Nassau (predykat Królewska Wysokość).

Potomstwo nie posiada praw dynastycznych {(a)–(c)}:

(a) *Szarlotta Justyna*
Urodziła się 24 III 1995 r. w Bostonie przed ślubem rodziców i nosiła nazwisko *Nassau.* Na mocy dekretu Jana I z 21 IX 1995 r. uzyskała tytuł hrabiny Nassau, a dekret Henryka I z 27 XI 2004 r. przyznał jej osobisty tytuł księżnej Nassau (predykat Królewska Wysokość).

(b) *Aleksander Teodor Karol Maria*
Urodził się 18 IV 1997 r. w Puyricard (Aix-en-Provence). Zgodnie z dekretem Jana I z 21 IX 1995 r. od urodzenia przysługiwał mu tytuł hrabiego Nassau, a dekretem Henryka I z 27 XI 2004 r. uzyskał osobisty tytuł księcia Nassau (predykat Królewska Wysokość).

(c) *Fryderyk Henryk Douglas Maria*
Urodził się 18 III 2002 r. w Aix-en-Provence. Zgodnie z dekretem Jana I z 21 IX 1995 r. od urodzenia przysługiwał mu tytuł hrabiego Nassau, a na mocy dekretu Henryka I z 27 XI 2004 r. otrzymał osobisty tytuł księcia Nassau (predykat Królewska Wysokość).

F *Alicja Maria Anna Antonina Szarlotta Gabriela*
Urodziła się 24 VIII 1929 r. w zamku Berg w Colmar-Berg, a 17 VIII 1950 r. w Luksemburgu wyszła za *Antoniego Marię Joachima Lamorala,* 13. księcia de Ligne, d'Amblise i d'Epinoy od 1985 r. (ur. Bruksela 8 III 1925, zm. zamek Beloeil, Belgia 21 VIII 2005), syna Eugeniusza, 11. księcia de Ligne, i Filipiny, córki Franciszka Józefa de Noailles, księcia de Foix. Dochowali się licznych dzieci:
1 *Michał Karol Eugeniusz Maria Lamoral* (ur. 1951). 14. książę de Ligne, d'Amblise i d'Epinoy. W 1981 r. ożenił się z *Eleonorą Marią Józefą Różą Filipą Michaliną Gabrielą Rafaelą Gonzagą* (ur. 1953), córką Piotra Henryka, księcia brazylijskiego, księcia d'Orleans-Braganza, i ma z nią potomstwo.
2 *Wauthier Filip Feliks Maria Lamoral* (ur. 1952). W 1976 r. ożenił się z *Małgorzatą Reginą Marią Franciszką Ksawerą,* hrabianką de Rènesse (ur. 1955), i ma z nią potomstwo.
3 *Anna Maria Joanna Izabela* (ur. 1954). W r. 1981 poślubiła *Oliviera Mortgata* (ur. 1956), z którym ma potomstwo.
4 *Krystyna Maria Elżbieta* (ur. 1955). W 1981 r. wyszła za *Antoniego Jana Marię Józefa Rasso Michała Gabriela Rafaela Gonzagę,* księcia brazylijskiego, księcia d'Orleans-Braganza (ur. 1950) i ma potomstwo.
5 *Zofia Leontyna Szarlotta Maria Gabriela* (ur. 1957). W 1982 r. poślubiła *Filipa Edmunda Jana,* hrabiego de Nicolay (ur. 1955) i ma z nim potomstwo.
6 *Antoni Lamoral Karol Józef Maria* (ur. 1959). W 2001 r. ożenił się on z *Jakobiną Eleonorą Leopoldyną,* hrabianką de Lannoy (ur. 1966), i ma z nią potomstwo.
7 *Jolanta Maria Gabriela* (ur. 1964). W 1994 r. wyszła za *Hugona Jerzego Piotra Townsenda* (ur. 1945), z którym ma potomstwo.

Zgodnie z dekretem Jana I z 28 VII 1986 r. Alicja zrezygnowała z posługiwania się tytułem księżnej de Bourbon de Parme.

SZARLOTTA

12 XI 1964 r. w wielkoksiążęcym pałacu w Luksemburgu-mieście abdykowała na rzecz starszego syna. Zmarła wskutek nowotworu 9 VII 1985 r. w zamku Fischbach w centralnym Luksemburgu i spoczęła u boku małżonka w krypcie katedry Notre Dame w Luksemburgu-mieście.

JAN I

OJCIEC: *Feliks de Bourbon de Parme (zob. s. 145)*
MATKA: *Wielka Księżna Szarlotta (zob. s. 145)*
RODZEŃSTWO: *zob. s. 146*

Urodził się 5 I 1921 r. w zamku Berg w Colmar-Berg i na chrzcie otrzymał imiona JAN BENEDYKT WILHELM ROBERT ANTONI LUDWIK MARIA ADOLF MARC D'AVIANO. Od narodzin był księciem dziedzicem Luksemburga, a 5 I 1939 r. został kreowany wielkim księciem dziedzicem Luksemburga oraz (tytularnym) księciem dziedzicem Nassau. W latach 1951–61 zasiadał w luksemburskiej Radzie Stanu, natomiast 28 IV 1961 r. wielka księżna Szarlotta wyznaczyła go swoim namiestnikiem-przedstawicielem (zaprzysiężony 4 V tr. w gmachu Parlamentu w Luksemburgu). Po abdykacji matki 12 XI 1964 r. został wielkim księciem Luksemburga i (tytularnym) księciem Nassau, a także generałem armii luksemburskiej.

MAŁŻONKA JANA I

Poślubiona 9 IV 1953 r. w pałacu wielkoksiążęcym w Luksemburgu (ślub cywilny) i tego samego dnia w katedrze Notre Dame tamże:

Józefina Szarlotta Ingeborga Elżbieta Maria Józefa Małgorzata Astryda

Była córką Leopolda III, króla Belgii (zob. s. 122). Urodziła się 11 X 1927 r. w pałacu Bellevue w przy Paleis Plein 7 w Brukseli. Od 1969 r. przewodniczyła Luksemburskiemu Czerwonemu Krzyżowi. Zmarła 10 I 2005 r. na zamku Fischbach koło Fischbach w centralnym Luksemburgu i została pochowana w katedrze Notre Dame w Luksemburgu-mieście.

POTOMSTWO JANA I

{A–E}:

A *Maria Astryda Szarlotta Leopoldyna Wilhelmina Ingeborga Antonina Elżbieta Anna Alberta*
Urodziła się 17 II 1954 r. w zamku Betzdorf we wschodnim Luksemburgu. Jej mężem został 6 II 1982 r. w wielkoksiążęcym pałacu w Luksemburgu (ślub cywilny) i tego samego dnia w katedrze Notre Dame w Luksemburgu *Karol Chrystian Maria Anna Rudolf Antoni Marcus d'Aviano*, arcyksiążę austriacki, w 1983 r. zaliczony w poczet belgijskiej szlachty wraz z tytułem księcia de Habsburg-Lorraine (predykat Najjaśniejsza Wysokość) (ur. zamek Beloeil 26 VIII 1954), syn Karola Ludwika, arcyksięcia austriackiego z dynastii habsbursko-lotaryńskiej (jednego z synów cesarza Karola I), oraz jego żony Jolanty, córki Eugeniusza, 11. księcia de Ligne, d'Amblise i d'Epinoy. Dochowali się pięciorga dzieci:
1 *Maria Krystyna Anna Astrid Zyta Szarlotta* (ur. 1983). W 2008 r. poślubiła *Rudolfa,* hrabiego Limburg-Stirum (ur. 1979), mają syna.
2 *Imre Emanuel Symeon Jan Karol Marcus d'Aviano* (ur. 1985).
3 *Krzysztof Henryk Aleksander Maria Marcus d'Aviano* (ur. 1988).
4 *Aleksander Hektor Maria Karol Leopold Marcus d'Aviano* (ur. 1990).
5 *Gabriela Maria Pilar Jolanta Józefina Szarlotta* (ur. 1994).
Zgodnie z dekretem Jana I z 28 VII 1986 r. Maria Astryda zrezygnowała z tytułu księżnej de Bourbon de Parme.

B HENRYK I *(zob. s. 154).*

C *Jan Feliks Maria Wilhelm*
Urodził się 15 V 1957 r. w zamku Betzdorf we wschodnim Luksemburgu. W 1979 r. uzyskał promocję na kapitana luksemburskich sił zbrojnych. Zgodnie z dekretem Jana I z 28 VII 1986 r. zrezygnował z posługiwania się tytułem księcia de Bourbon de Parme, natomiast 26 IX 1986 r. zrzekł się praw dynastycznych do wielkiego księstwa w imieniu swoim i swoich potomków.

Pierwszą żoną Jana została 27 V 1987 r. w kościele Saint-Philippe-du-Rolue w Paryżu (bez zgody wielkiego księcia Luksemburga):
Helena Zuzanna Vestur
Jest ona córką Franciszka Filipa Vestur i jego żony Celiny Ernestyny Buisson. Urodziła się 31 V 1958 r. w Saint-Germain-en-Laye na przedmieściach Paryża. Zgodnie z dekretem Jana I z 21 IX 1995 r. otrzymała tytuł hrabiny Nassau; jej małżeństwo zakończył w 2004 r. rozwód.
Potomstwo nie posiada praw dynastycznych {(i)–(iv)}:
(i) *Maria Gabriela Cecylia Szarlotta Zofia*
Urodziła się 8 IX 1986 r. w Paryżu (przed ślubem rodziców) i z początku nosiła nazwisko Nassau. Zgodnie z dekretem Jana I z 21 IX 1995 r. uzyskała tytuł hrabiny Nassau, a dekret Henryka I z 27 XI 2004 r. przyznał jej osobisty tytuł księżnej Nassau (predykat Królewska Wysokość).

(ii) *Konstantyn Jan Filip Maria Albert Marc d'Aviano*
Urodził się 22 VII 1988 r. w Paryżu. Zgodnie z dekretem Jana I z 21 IX 1995 r. uzyskał tytuł hrabiego Nassau, a na mocy dekretu Henryka I z 27 XI 2004 r. otrzymał osobisty tytuł księcia Nassau (predykat Królewska Wysokość).

(iii) *Wacław Franciszek Baldwin Leopold Juraj Maria Marc d'Aviano*
Urodził się 17 XI 1990 r. w Paryżu. Zgodnie z dekretem Jana I z 21 IX 1995 r. otrzymał tytuł hrabiego Nassau, zaś na mocy dekretu Henryka I z 27 XI 2004 r. uzyskał osobisty tytuł księcia Nassau (predykat Królewska Wysokość).

(iv) *Karol Jan Feliks Julian Marc d'Aviano*
Urodził się 15 VIII 1992 r. w Paryżu. Zgodnie z dekretem Jana I z 21 IX 1995 r. otrzymał tytuł hrabiego Nassau, zaś na mocy dekretu Henryka I z 27 XI 2004 r. uzyskał osobisty tytuł księcia Nassau (predykat Królewska Wysokość).

Drugą żoną Jana została 18 III 2009 r. w Roermond (ślub cywilny):
Diana Maria Amelia Hermenegilda
Jest ona córką Klaudiusza Gastona de Guerre i jego żony Eugenii, córki Hermana, hrabiego Wolff-Metternich, pana Hillenraad, Swalmen, Asselt i Schackum. Urodziła się 13 VII 1962 r. w Düsseldorfie. Na mocy dekretu wielkiego księcia Henryka I z 27 XI 2004 r. przysługuje jej tytuł księżnej Nassau oraz predykat Królewskiej Wysokości.

D *Małgorzata Antonia Maria Felicyta*
Urodziła się 15 V 1957 r. w zamku Betzdorf we wschodnim Luksemburgu. Jej mężem został 20 III 1982 r. w pałacu wielkoksiążęcym w Luksemburgu-mieście (ślub cywilny) i tego samego dnia w luksemburskiej katedrze Notre Dame *Mikołaj Ferdynand Maria Józef Rafael*, książę Liechtenstein, ambasador Liechtensteinu w Brukseli i przy Stolicy Piotrowej (ur. Zurych 24 X 1947), młodszy syn Franciszka Józefa II, 14. księcia z Liechtensteinu i na Liechtensteinie (von und zu Liechtenstein), oraz jego żony Georginy, córki Zdenka (Sydoniusza), hrabiego von Wilczek. Ich dziećmi są:
1 *Leopold Emanuel Jan Maria* (ur. i zm. 1984).
2 *Maria Anuncjata Astryda Józefina Weronika* (ur. 1985).
3 *Maria Astrid Nora Małgorzata Weronika* (ur. 1987).
4 *Józef Emanuel Leopold Maria* (ur. 1989).
Zgodnie z dekretem Jana I z 28 VII 1986 r. Małgorzata zrezygnowała z posługiwania się tytułem księżnej de Bourbon de Parme.

E *Wilhelm Maria Ludwik Chrystian*
Urodził się 1 V 1963 r. w zamku Betzdorf we wschodnim Luksemburgu. Zgodnie z dekretem Jana I z 28 VII 1986 r. zrezygnował z posługiwania się tytułem księcia de Bourbon de Parme. Jego żoną została poślubiona 24 IX 1994 r. w Sélestat w Alzacji (ślub cywilny) i tego dnia w katedrze św. Ludwika w Wersalu pod Paryżem *Sybilla Sandra Weiller,* córka

Paula-Annika Weillera i jego żony Olimpii, córki Aleksandra Torlonia, 5. księcia Civitella Cesi. Urodziła się 12 VI 1968 r. w Neuilly-sur-Seine w Hauts-de-Seine. Od zaślubin jest tytułowana księżną Luksemburga (predykat Królewska Wysokość).

Potomstwu przysługuje tytuł książąt/księżniczek Nassau i predykat Królewskich Wysokości; posiada prawa dynastyczne {(i)–(iv)}:

(i) *Paweł Ludwik Jan Maria Wilhelm*
Urodził się 4 III 1998 r. w szpitalu położniczym Maternité Grande Duchesse Charlotte w Luksemburgu.

(ii) *Leopold Wilhelm Maria Józef*
Bliźniak Szarlotty; na świat przyszedł 2 V 2000 r. w luksemburskim szpitalu położniczym Maternité Grande Duchesse Charlotte.

(iii) *Szarlotta Wilhelmina Maria da Gloria*
Bliźniaczka Leopolda; urodziła się 2 V 2000 r. w szpitalu położniczym Maternité Grande Duchesse Charlotte w Lu-ksemburgu.

(iv) *Jan Andrzej Wilhelm Maria Gabriel Marc d'Aviano*
Urodził się 13 VII 2004 r. w Luksemburgu.

JAN I

7 X 2000 r. w wielkoksiążęcym pałacu w Luksemburgu abdykował na rzecz najstarszego syna Henryka.

HENRYK I

OJCIEC: *Jan I (zob. s. 150)*
MATKA: *Józefina Szarlotta Belgijska (zob. s. 150)*
RODZEŃSTWO: *zob. s. 151*

Urodził się 16 IV 1955 r. w zamku Betzdorf we wschodnim Luksemburgu i na chrzcie otrzymał imiona HENRYK ALBERT GABRIEL FELIKS MARIA WILHELM. Po wstąpieniu ojca na tron 12 XI 1964 r. został księciem dziedzicem Luksemburga, a 19 IV 1973 r. otrzymał tytuł wielkiego księcia dziedzica Luksemburga oraz księcia dziedzica Nassau. Od 1978 r. sprawował funkcję przewodniczącego Komitetu Rozwoju Gospodarczego Luksemburga, a od 1980 r. zasiadał w Radzie Stanu. Zgodnie z dekretem Jana I z 28 VII 1986 r. zrezygnował z posługiwania się tytułem księcia de Bourbon de Parme, przysługującego legalnym potomkom księcia Feliksa (zob. s. 145) urodzonym przed tą datą. 2 III 1998 r. ojciec wyznaczył go swoim namiestnikiem-przedstawicielem, a 7 X 2000 r. abdykował na jego rzecz; ceremonia zaprzysiężenia miała miejsce tego samego dnia w gmachu Parlamentu w Luksemburgu-mieście. Jednocześnie Henryk I, dotąd kapitan luksemburskich sił zbrojnych, uzyskał promocję do stopnia generała.

MAŁŻONKA HENRYKA I

Poślubiona 14 II 1981 r. w wielkoksiążęcym pałacu w Luksemburgu (ślub cywilny) i tego samego dnia w katedrze Notre Dame tamże:

Maria Teresa

Jest córką Józefa Antoniego Mestre y Alvarez i jego żony Marii Teresy Batiste y Falla de Mestre. Urodziła się 22 III 1956 r. w Marianao w Hawanie (Kuba).

POTOMSTWO HENRYKA I

{A–E}:

A *Wilhelm Jan Józef Maria*
Urodził się 11 XI 1981 r. w szpitalu położniczym Maternité Grande Duchesse Charlotte w Luksemburgu. Zgodnie z dekretem Jana I z 28 VII 1986 r. zrezygnował z posługiwania się tytułem księcia Bourbon de Parme. Po akcesji ojca 7 X 2000 r. został księciem dziedzicem Luksemburga, a 18 XII tego roku został kreowany wielkim księciem dziedzicem Luksemburga, księciem dziedzicem Nassau oraz księciem Bourbon de Parme.

Żoną Wilhelma została poślubiona w trakcie ceremonii cywilnej 19 X 2012 r. w Ratuszu Miejskim w mieście Luksemburg oraz podczas ceremonii kościelnej, która odbyła się następnego dnia w katedrze Notre Dame tamże:
Stefania Maria Klaudyna Krystyna
Jest ona najmłodszym z ośmiorga dzieci Filipa, hrabiego de Lannoy, oraz jego żony Alicji, córki Harolda della Faille de Leverghem. Urodziła się 18 II 1984 r. w Ronse (franc. Renaix) w Belgii i od 20 X 2012 r. przysługują jej tytuły wielkiej księżnej dziedziczki Luksemburga, księżnej dziedziczki Nassau, księżnej de Bourbon de Parme (predykat Królewska Wysokość).

B *Feliks Leopold Maria Wilhelm*
Urodził się 3 VI 1984 r. w szpitalu położniczym Maternité Grande Duchesse Charlotte w Luksemburgu. Na mocy dekretu Jana I z 28 VII 1986 r. zrezygnował z posługiwania się tytułem księcia de Bourbon de Parme.

Żoną Feliksa została 17 IX 2013 r. w Königstein im Taunus (ślub cywilny) i 21 IX tr. w bazylice św. Marii Magdaleny w Saint-Maximin-la-Sainte-Baume:
Klara Lademacher
Jest ona córką Hartmuta Lademachera i jego żony Gabrieli. Na świat przyszła 21 III 1985 r. w Filderstadt (Niemcy). Po ślubie, zgodnie z dekretem Henryka I z 18 VI 2012 r., przyjęła tytuły małżonka, zostając księżną Luksemburga (predykat Królewska Wysokość).
Córka:
(i) *Amalia Gabriela Maria Teresa*
Urodziła się 15 VI 2014 r. w szpitalu położniczym Maternité Grande Duchesse Charlotte w Luksemburgu-mieście.

C *Ludwik Ksawery Maria Wilhelm*
Urodził się 3 VIII 1986 r. w szpitalu położniczym Maternité Grande Duchesse Charlotte w Luksemburgu-mieście. Miesiąc przed zawarciem małżeństwa, 22 VIII 2006 r. zrzekł się praw sukcesyjnych do wielkiego księstwa w imieniu swoim oraz swoich potomków.

WIELCY KSIĄŻĘTA LUKSEMBURGA

Jego żoną została 29 IX 2006 r. w wielkoksiążęcym pałacu w Luksemburgu-mieście (ślub cywilny) i tego samego dnia w kościele w Gilsdorf w północno-wschodnim Luksemburgu:
Tessy Antony
Urodziła się 28 X 1985 r. w Luksemburgu.
Synowie {(i)–(ii)}:
(i) *Gabriel Michał Ludwik Ronny*
Urodził się 12 III 2006 r. w Genewie i posługuje się nazwiskiem *de Nassau*.
(ii) *Noah Wilhelm*
Urodził się 21 IX 2007 r. w szpitalu Maternité Grande Duchesse Charlotte w Luksemburgu-mieście i posługuje się nazwiskiem *de Nassau*.

D *Aleksandra Józefina Teresa Szarlotta Maria Wilhelmina*
Urodziła się 16 II 1991 r. w Luksemburgu.

E *Sebastian Henryk Maria Wilhelm*
Urodził się 16 IV 1992 r. w Luksemburgu.

KOLEJNOŚĆ SUKCESJI LUKSEMBURSKIEGO TRONU ZSTĘPNI JANA I {2015 r.}

1 *Wilhelm* (ur. 1981), wielki książę dziedzic Luksemburga, syn Henryka I;
2 *Feliks* (ur. 1984), brat;
3 *Amalia* (ur. 2014), córka;
4 *Sebastian* (ur. 1992), syn Henryka I;
5 *Wilhelm* (ur. 1963), brat Henryka I;
6 *Paweł Ludwik* (ur. 1998), syn;
7 *Leopold* (ur. 2000), brat;
8 *Jan Andrzej* (ur. 2004), brat.

NOTA BIBLIOGRAFICZNA

OPRACOWNIA POLSKOJĘZYCZNE
Dynastie Europy, pod red. A. Mączaka (Wrocław 1997, 2009);
Historia Europy, pod red. A. Mączaka (Wrocław 1997);
Słownik dynastii Europy, pod red. J. Dobosza i M. Serwańskiego (Poznań 1999); *Słownik władców Europy nowożytnej i najnowszej*, pod red. jw. (Poznań 1998); *Słownik władców Europy średniowiecznej*, pod red. jw. (Poznań 1998);
I. Bricard: *Dynastie panujące Europy* (Warszawa 2007);
W. Dworzaczek: *Genealogia*, t. I–II (Warszawa 1959);
M. Hertmanowicz-Brzoza, K. Stepan: *Słownik władców świata* (Kraków 2005);
J.E. Morby: *Dynastie świata. Przewodnik chronologiczny i genealogiczny* (Kraków 1998);

OPRACOWANIA OBCOJĘZYCZNE
A.W.E. Dek.: *Genealogie van het Vorstenhuis Nassau* za B.G. Lloyd i Netty Leistra;
Europäsche Stammtafeln. Stammtafeln zur Geschichte der europäischen Staaten. Begründet von Wilhelm Karl Prinz zu Isenburg, fortgeführt von Frank Baron Freytag von Loringhoven. Neue Folge. Herausgegeben von Detlev Schwennicke, t. I–XXVI (Marburg, Frankfurt a. M. 1980–2009);
M. Huberty, A. Giraud, F. et B. Magdelaine: *l'Allemagne Dynastique. Les quinze Families qui fait l'Emipre. Tome I. Hesse-Reuss-Saxe* (1996);
O. Posse: *Die Wettiner. Genealogie des Gesamthauses Wettin. Ernestinischer und Albertinischer Linie mit Einschluß der regierenden Häuser von Großbritannien, Belgien, Portugal und Bulgarien. Mit Berichtigungen und Ergänzungen der Stammtefeln bis 1993* von Manfred Kobuch (Leipzig u. Berlin 1897, reprint, Leipzig 1994);
H. und M. Rall. *Die Wittelsbacher in Lebensbildern* (Styria 1986);
A. Wier: *Britain's Royal Families. The Compleye Genealogy* (Pimlico 1996).

Nieocenione okazały się także internetowe publikacje Paula Theroffa, zamieszczone na jego stronie internetowej *An Online Gotha*, a oparte na kolejnych rocznikach *Almanachów Gotajskich* oraz na wymienionym wcześniej dziele *Europäische Stammtafeln* (dostęp II 2015 r.)